

การทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรม
การท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษา

An Experiment on Creation of the Strategy for Developing
Young Guides by Touring and Speech Activities
for Primary School Students

พิศมัย ทองสมนึก

Pissamai Tongsomnuk

วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัย

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Arts Thesis in Development Strategy

Phetchaburi Rajabhat University

2550

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ณ

หน้า ๑๖.๑๖

หน้า ๑๖.๑๖

หน้า ๑๖.๑๖

ชื่อวิทยานิพนธ์ การทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัย นางพิศมัย ทองสมนึก สาขาวิชา ยุทธศาสตร์การพัฒนา
พ.ศ. 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์หลังจากการทดลองยุทธศาสตร์ฯ ศึกษาความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ที่มีต่อยุทธศาสตร์ฯ และศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รวม 25 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน ได้แก่ อนุบาลเพชรบุรี วัดคอนไก่เตี้ย อรุณประดิษฐ์ ราษฎร์วิทยา และเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คู่มือยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับยุวมัคคุเทศก์ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์ แบบสอบถามความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อยุทธศาสตร์ฯ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์ และแบบบันทึกพฤติกรรมของยุวมัคคุเทศก์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ได้รูปแบบยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษารูปแบบใหม่ ที่มีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน
2. ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถผลิตยุวมัคคุเทศก์ เพื่อให้บริการความรู้แก่แหล่งท่องเที่ยวได้
3. นักเรียนที่เข้าโครงการทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดหลังการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด
5. นักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ มาก และเห็นว่า โครงการนี้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด

Thesis Title : An Experiment on Creation of the Strategy for Developing Young Guides by Touring and Speech Activities for Primary School Students. **Researcher :** Mrs.Pissamai Tongsomnuk
Major : Development Strategy **Year :** 2007

Abstract

The objectives of this research were : to create the strategy for developing young guides by touring and speech activities for Primary School students, to study the achievement of young guides after the experiment, to study the young guide's satisfaction toward the strategy, and to study the tourists' satisfaction toward the young guides' service. The sample were 25 Prathomsuksa 5 students from Anubal Phetchaburi School, Watdonkaiatia School, Aroonpradit School, Raswittaya School and Watjuntravas School. The research tools were the strategy handbook for young guide, touring and speech achievement test , satisfactory questionnaires and record form of young guides' behavior.

The results of this study showed that :

1. The new strategy for developing young guides by touring and speech activities for Primary School students consisted of 4 steps.
2. The strategy for developing young guides by touring and speech activities for Primary School students could guide students to be the young guides.
3. After the experiment, the achievement of young guides on touring and speech was higher than before with statistically significant difference at 0.1 level.
4. Young guides' satisfaction toward the strategy for developing young guides by touring and speech activities for Primary School students was at the highest level.
5. The tourists' satisfaction toward young guides' service was at the high level and they expressed their opinion that this project was useful at the highest level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีพร นิยมมาลัย ประธานกรรมการที่ปรึกษา ดร.พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัคย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนา กลิ่นงาม กรรมการที่ปรึกษา ซึ่งคอยแนะนำ แก้ไขให้คำปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จด้วยความเรียบร้อย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรามน จำปาเงิน ประธานกรรมการสอบ นางสาวชมพูนุช ประเสริฐจิตรี ผู้ทรงคุณวุฒิ จากโรงเรียนบางตะนูนวิทยา อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ให้คำแนะนำ ให้ข้อคิด เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นายเฉลิม โอ่งทอง ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองเพชรบุรี และคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองเพชรบุรีที่ได้อนุมัติให้การสนับสนุนงบประมาณ และให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน นางชม้อย แสงเพชร ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส นายปฐม ระสิตานนท์ หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยา ให้ความอนุเคราะห์สถานที่อบรม และสถานที่ฝึกฝนทักษะการท่องเที่ยวและการพูด

นางลักขณา จินดาวงษ์ ผู้ช่วยหัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยา นายชาญยุทธ เสวดสุวรรณ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคกลาง เขต ๒ ชะอำ นางสาวรัตนภรณ์ เกิดเกษม และเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยาอนุเคราะห์เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้สมัคร และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย

นายสมศักดิ์ ทองสมนึก ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอินทาราม ให้การสนับสนุนให้กำลังใจ และอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

พิศมัย ทองสมนึก

ตุลาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพประกอบ.....	(10)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักวิชาการเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ.....	9
หลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา.....	12
รูปแบบการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนา.....	14
หลักวิชาเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยและพัฒนา (R & D)	15
หลักวิชาเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยทดลองสำหรับพิสูจน์สมมติฐาน.....	17
หลักวิชาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	18
หลักวิชาเกี่ยวกับมัคคุเทศก์.....	25
ทฤษฎีและพัฒนาการด้านการเรียนรู้.....	34
หลักวิชาเกี่ยวกับการสื่อสาร/การพูด.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	41
บริบทของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยา.....	43

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ตัวแบบทางความคิดเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนา.....	55
การจัดขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
แผนแบบการทดลอง.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4 ผลของการวิจัย	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ตอนที่ 1 รูปแบบของยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา	70
ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์จากการทดลอง การทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	72
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วย กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด.....	75
ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์.....	80
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลการวิจัย	88
การอภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	96
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	97
ภาคผนวก ข แบบสำรวจข้อมูลแหล่งโบราณสถานที่สำคัญ และแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการบริการความรู้ด้านการท่องเที่ยว.....	101
ภาคผนวก ค คู่มือยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูดเพื่อสร้างยุวมัคคุเทศก์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา.....	115

ภาคผนวก ง	กำหนดการอบรม / ตารางการปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยว / ตารางการปฏิบัติกิจกรรมการพูด ของยุวมัคคุเทศก์.....	132
ภาคผนวก จ	แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของยุวมัคคุเทศก์ (ก่อนเรียน) และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของยุวมัคคุเทศก์ (หลังเรียน)	136
ภาคผนวก ฉ	แบบสอบถามความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์.....	145
ภาคผนวก ช	แบบบันทึกพฤติกรรมของยุวมัคคุเทศก์.....	148
ภาคผนวก ซ	แบบสัมภาษณ์ยุวมัคคุเทศก์.....	150
ภาคผนวก ฌ	แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์.....	153
ภาคผนวก ฎ	ภาพกิจกรรมของยุวมัคคุเทศก์.....	155
ภาคผนวก ฏ	ตัวอย่างความประทับใจของยุวมัคคุเทศก์.....	160
ประวัติผู้วิจัย.....		167

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ข้อมูลเกี่ยวกับเพศและ โรงเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วม โครงการ.....	72
2 ความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์จากการทดลอง ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา ก่อนการทดลองและหลังการทดลองการใช้ยุทธศาสตร์การสร้าง ยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด.....	73
3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์ จากการทดลอง ทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับ นักเรียนระดับศึกษาระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการใช้ยุทธศาสตร์ การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด	74
4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อ ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษาหลังการทดลอง.....	75
5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อ ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา ด้านเอกสารการอบรมหลังการทดลอง.....	76
6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อ ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา ด้านกระบวนการเรียนรู้หลังการทดลอง.....	77
7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อ ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา ด้านประโยชน์ของการเรียนรู้หลังการทดลอง.....	78
8 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนหลังการยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วย กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา	79
9 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่ให้บริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์.....	80
10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับ บริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์.....	82
11 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่ให้บริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์.....	84

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 แสดงโครงสร้างทางความคิดที่แสดงคุณสมบัติของหนึ่งหน่วยระบบ.....	12
3 โครงสร้างทางความคิดเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนา.....	13
4 ลำดับขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนา.....	16
5 ตัวแบบทางความคิดเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด เพื่อสร้างบุคลิกพิเศษ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	55
6 ลำดับขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนา การทดลองยุทธศาสตร์การสร้าง บุคลิกพิเศษด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูดสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา....	58

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีการพัฒนา และมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการของโลกที่ไม่หยุดนิ่ง ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ซึ่งจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดขึ้น ล้วนแต่เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินงานในทุก ๆ ด้าน และส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนไทย ทำให้คนไทยต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ ความเจริญก้าวหน้าที่พัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้งนี้ ส่งผลทั้งทางด้านดี และก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย และพบว่า ปัญหาสังคมเป็นปัญหาหนึ่งที่ได้ทวีความรุนแรง และมีความหลากหลายมากขึ้น สาเหตุของปัญหาส่วนหนึ่งมาจากสภาพสิ่งแวดล้อม สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง กระแสการพัฒนาทางเทคโนโลยีและการสื่อสารไร้พรมแดน ซึ่งการพัฒนาในยุคโลกาภิวัตน์ต่างมุ่งเน้นการแข่งขัน เพื่อสร้างความเจริญ ความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจ ทำให้คนมีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาด้านจิตใจ ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนทางพฤติกรรม อาทิ การละเลยในด้านคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม ละเลยต่อความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เด็ก นักเรียน นักศึกษา เยาวชนหลงผิด และมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเดิม ขาดความมีระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ มีความเห็นแก่ตัว เหวี่ยงเอาเปรียบ แข่งแข่งส่งผลให้วิถีชีวิต และค่านิยมดั้งเดิมที่อิงตามโครงสร้างของสังคมไทยลดลง ปัญหาการหย่าร้าง การแตกแยกของครอบครัว สถาบันครอบครัวไม่แข็งแรง ทำให้ภูมิคุ้มกันของเด็ก นักเรียน นักศึกษา เยาวชนที่จะต้านทานกับสภาพปัญหาแวดล้อม ต้องขาดความมั่นคง จนก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ของสังคมตามมา

อย่างไรก็ตาม เมื่อโลกมีการพัฒนา สร้างสรรค์ความเจริญแล้ว มีสิ่งหนึ่งที่มักจะเจริญเติบโตไปพร้อม ๆ กับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก และความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ คือ การท่องเที่ยวนั่นเอง พบว่า เมื่อประเทศมีการพัฒนา มีวิวัฒนาการและมีความเจริญมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข วิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรม เทคโนโลยี และการสื่อสารที่ไร้พรมแดน รวมทั้งด้านการคมนาคมที่มีความสะดวกสบาย ทำให้ประชาชนทั่วทุกสารทิศสามารถเดินทางไปมาหากันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ดังนั้น ประชาชนจึงมองหาความสุขจากสิ่งแวดล้อม และแหล่งท่องเที่ยวรอบ ๆ ตัว เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และสร้างความสุขให้กับชีวิต หลังจากการทำงานที่

เหน็ดเหนื่อย แหล่งท่องเที่ยวอันมีหลายลักษณะด้วยกัน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมประเพณี และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ที่มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ จากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผู้วิจัยได้สำรวจ เก็บข้อมูลและสัมภาษณ์จากเจ้าอาวาส วัดต่าง ๆ ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจไปเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา คือ ท่องเที่ยวแหล่งโบราณสถานต่าง ๆ หรือวัดที่มีความสำคัญ มีประวัติความเป็นมายาวนาน และสถานที่ที่มีชื่อเสียงของแต่ละท้องถิ่น ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะได้รับความสุข ความเพลิดเพลิน จากการได้พบเห็นสถาปัตยกรรม หรือสิ่งก่อสร้างที่เป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุเท่านั้น แต่มีส่วนน้อยที่จะได้รับความรู้เกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา หรือความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวอันนั้น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากไม่มีการบรรยายความรู้ให้แก่ักท่องเที่ยว คงได้แต่ชื่นชมยินดีกับวัตถุเพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ตามมาตรา 46 กล่าวว่า บุคคลซึ่งรวมกันเป็นท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูจารีต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และมาตรา 69 กล่าวว่า บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พิทักษ์ ปกป้องและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่นและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมการปกครอง, 2543 : 10, 15) ดังนั้น จึงถือได้ว่าเป็นหน้าที่ของเยาวชน ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นที่จะต้องมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเองอย่างคุ้มค่า และยั่งยืน

ที่ผ่านมา มีหน่วยงานภาครัฐได้จัดทำโครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสไปทัศนศึกษาเรียนรู้จากแหล่งโบราณสถานที่มีอยู่ภายในวัดต่าง ๆ อาทิเช่น เมื่อปี พ.ศ. 2547 – 2548 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรีได้จัดทำโครงการชมรมทัศนศึกษาตามรอยสุนทรภู่ สภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองเพชรบุรีจัดทำโครงการเที่ยววัดชมวัง โครงการแรลลี่วัฒนธรรมเมืองเพชร เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้ว ผลจากการประเมินความสำเร็จของโครงการ พบว่า นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ตรง จากการได้ไปทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเองเป็นอย่างดี แต่ในความเป็นจริง ความรู้ที่นักเรียนได้รับนานวันไป ความรู้นั้นก็ลืมนไป เนื่องจากไม่มีการทบทวนหรือใช้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งที่รับผิดชอบจัดทำโครงการแรลลี่วัฒนธรรมเมืองเพชรขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2548 กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี จำนวน 80 คน มีกิจกรรมนำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ การประกวดเรียงความ และการนำความรู้ที่ได้รับจากการไปทัศนศึกษาไปพูด หรือเล่าให้บุคคลอื่น ๆ ในโรงเรียนได้รับทราบ โดยก่อนการดำเนินโครงการผู้วิจัยได้ศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่

ท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ในโครงการพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 75 ของสถานที่ท่องเที่ยวที่กำหนดให้นักเรียนไปทัศนศึกษานั้นไม่มีวิทยากรบรรยายความรู้ จากผลของการดำเนินงานโครงการดังกล่าวเป็นสาเหตุหนึ่งที่จุดประกายความคิดแก่ผู้วิจัยที่จะทำให้นักเรียน หรือเยาวชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อแหล่งโบราณสถานในท้องถิ่นของตนเอง อีกทั้งจังหวัดเพชรบุรีถือได้ว่าเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านมรดกทางธรรมชาติ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านแหล่งประวัติศาสตร์/โบราณสถาน เป็นต้น และจากวิสัยทัศน์ของจังหวัดเพชรบุรีว่า “เพชรบุรีเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีชีวิต น่าอยู่และน่าเที่ยว เป็นศูนย์ประชุมสัมมนา นันทนาการ หลากหลายรูปแบบ เป็นแหล่งผลิตผลผลิตทางการเกษตร ประมง อาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษ และอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นภัยต่อสภาพแวดล้อม” และยุทธศาสตร์จังหวัดข้อ 2 ที่เน้น “การพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยว สถานที่ประชุมสัมมนานันทนาการหลากหลายรูปแบบ” (สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี, 2548 : 20) ดังนั้น หากนักเรียนหรือเยาวชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดก็จะเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การทดลองยุทธศาสตร์การสร้างขุมักคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบของการผลิตมัคคฤเทศก์ที่แตกต่างจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน คือ โดยทั่วไปการอบรมมัคคฤเทศก์จะดำเนินการด้วยการให้ความรู้แก่ผู้เรียนในห้องเรียน โดยใช้เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของการอบรมมัคคฤเทศก์ แบ่งเป็นภาคความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความสำคัญประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ภาคความรู้เฉพาะตำแหน่งเกี่ยวกับมัคคฤเทศก์ และการพาไปทัศนศึกษา แต่ยุทธศาสตร์การสร้างขุมักคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด เป็นการฝึกทักษะ โดยการให้นักเรียนได้สัมผัสกับสถานที่ท่องเที่ยวจริง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการได้เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ตรง

คำถามการวิจัย

1. ยุทธศาสตร์การสร้างขุมักคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาควรมีลักษณะอย่างไร
2. ยุทธศาสตร์การสร้างขุมักคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของขุมักคฤเทศก์เพิ่มขึ้นจริงหรือไม่
3. ยุทธศาสตร์การรื้อสร้างขุมักคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้ขุมักคฤเทศก์มีความพึงพอใจจริงหรือไม่

4. ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้นักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจจริงหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์จากการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ที่มีต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถทำให้นักเรียนทำหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์เพื่อให้บริการความรู้แก่แหล่งท่องเที่ยวได้
2. ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์เพิ่มขึ้น
3. ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้อยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจ
4. ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้นักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร มี 2 กลุ่ม คือ

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี

1.2 นักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากบูมมัคคุเทศก์

2. กลุ่มตัวอย่าง มี 2 กลุ่ม คือ

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากสถานศึกษาสังกัดภาครัฐ 2 โรงเรียน ภาคเอกชน 2 โรงเรียน และภาคท้องถิ่น 1 โรงเรียน รวม 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี โรงเรียนวัดคอนไก่เตี้ย โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ โรงเรียนราษฎร์วิทยา และโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส แห่งละ 4-6 คน รวม 25 คน ในการคัดเลือกนักเรียนที่เข้าร่วมในการทดลอง กำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้ 1) เป็นนักเรียนที่เรียนดี เกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป 2) มีความสนใจ และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการทดลองใช้ยุทธศาสตร์

2.2 นักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากบูมมัคคุเทศก์ ระหว่างวันที่ 11, 20 - 21 และ 27 - 28 พฤษภาคม 2549 รวม 5 วัน จำนวน 360 คน ทั้งนี้ การสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling)

3. ระยะเวลาการทดลอง มีนาคม - พฤษภาคม พ.ศ. 2549

4. สถานที่ที่ใช้ในการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างบูมมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา คือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยา (บนเขาวิ้ง)

5. จำนวนวันที่นักเรียนได้ดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ ดังนี้

5.1 กิจกรรมการอบรมเตรียมนักเรียน จำนวน 1 วัน

5.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด จำนวน 15 วัน

5.3 กิจกรรมการปฏิบัติหน้าที่บูมมัคคุเทศก์ จำนวน 5 วัน

6. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

6.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างบูมมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

6.2 ตัวแปรตาม มี 3 ตัวแปร ได้แก่

6.2.1 ผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

6.2.2 ความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูดของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

6.2.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์

7. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

7.1 เครื่องมือทดลอง ได้แก่ คู่มือยุทธศาสตร์ “กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด” สำหรับยุวมัคคุเทศก์

7.2 เครื่องมือประเมินผล ได้แก่

7.2.1 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยว และการพูดของยุวมัคคุเทศก์

7.2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด

7.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์

7.2.4 แบบบันทึกพฤติกรรมของยุวมัคคุเทศก์ ต่อการปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อตกลงเบื้องต้นดังต่อไปนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจากโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษาตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป จากโรงเรียนที่เป็นตัวแทนของสังกัดภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคท้องถิ่น รวม 5 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน ที่มีคุณสมบัติเป็นนักเรียนที่เรียนดี มีความสนใจ และสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ตลอดระยะเวลาการทดลองใช้ยุทธศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ยุทธศาสตร์ “กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด” หมายถึง การดำเนินกิจกรรมการสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้านการท่องเที่ยว และการพูด ซึ่งมีกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผน มีเป้าหมายในทุกขั้นตอน เพื่อมุ่งผลให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะ และความสามารถในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ โดยมีรูปแบบกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ

1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การพานักเรียนไปท่องเที่ยวและศึกษาหาความรู้จากสถานที่สำคัญต่าง ๆ ได้แก่ พระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ พระที่นั่งปราโมทย์มไหสวรรย์

พระที่นั่งเวชยันต์วิเชียรปราสาท พระที่นั่งราชธรรมสภา หอชัชวาลเวียงชัย พระธาตุจอมเพชร วัดพระแก้วน้อย และสถานที่สำคัญอื่น ๆ บนพระนครคีรี

1.2 กิจกรรมการพูด หมายถึง ความสามารถในการบรรยายความรู้ที่นักเรียนได้รับ จากกิจกรรมการท่องเที่ยวบนพระนครคีรีแก่นักท่องเที่ยว

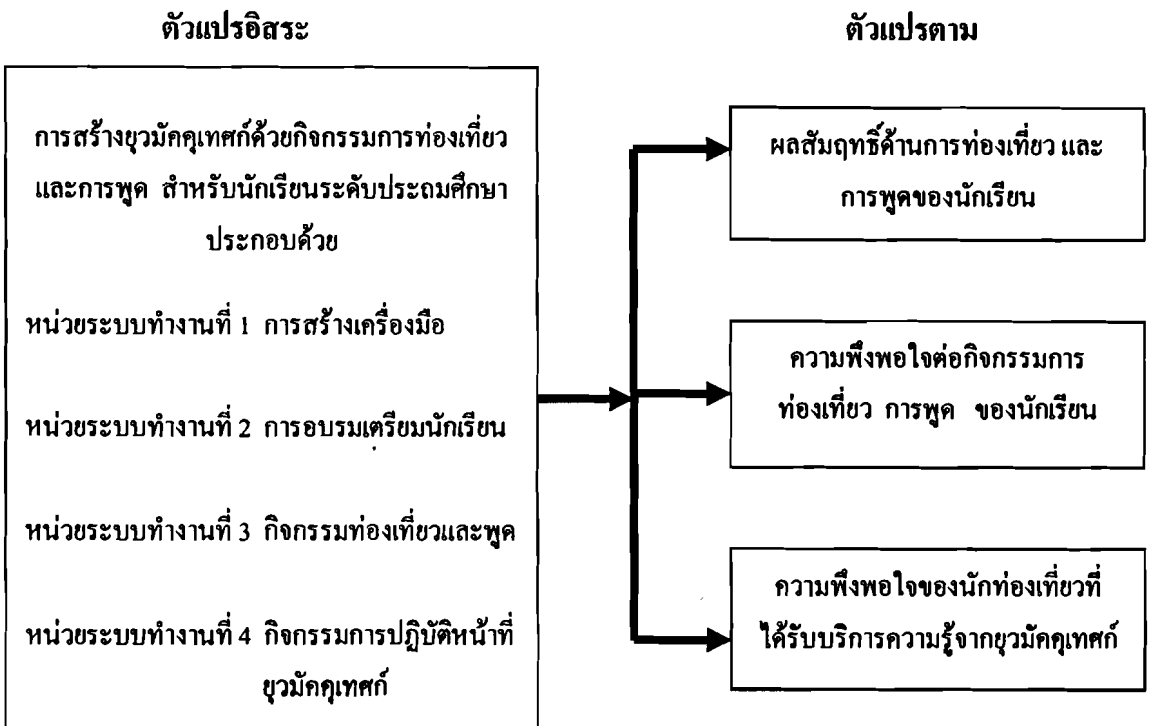
2. มัคคุเทศก์ หมายถึง ผู้ที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่หรือบุคคล โดยได้รับค่าตอบแทน

3. ยูวมัคคุเทศก์ หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่เข้ารับการอบรมการเป็นยูวมัคคุเทศก์ และผ่านการอบรมตามหลักสูตร สามารถทำหน้าที่ให้บริการความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรีที่มีความสนใจ และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองในครั้งนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ยุทธศาสตร์ในการสร้างยุวมัคคุเทศก์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี
2. นักเรียนและเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรีได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการท่องเที่ยว การพูดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และท้องถิ่น
3. นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจจากการบริการความรู้ของยุวมัคคุเทศก์
4. สร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาใช้บริการจากสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี
5. ยุทธศาสตร์ที่ได้สามารถนำเสนอต่อโรงเรียนที่ต้องการผลิตยุวมัคคุเทศก์ รวมทั้งสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลางเขต 2
6. แหล่งโบราณสถานได้รับการเผยแพร่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมแก่เยาวชนรุ่นหลัง และแหล่งท่องเที่ยวได้ยุวมัคคุเทศก์ประจำ เป็นการแก้ปัญหาขาดแคลนมัคคุเทศก์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว การพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในครั้งนี ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ หลักวิชา แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลอื่นๆ จากเอกสาร โดยนำเสนอสาระสำคัญดังหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักวิชาเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ
2. หลักวิชาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา
3. รูปแบบการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนา
4. หลักวิชาเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยและพัฒนา
5. หลักวิชาเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยทดลองสำหรับพิสูจน์สมมติฐาน
6. หลักวิชาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
7. หลักวิชาเกี่ยวกับมัคคุเทศก์
8. ทฤษฎีและพัฒนาการด้านการเรียนรู้
9. หลักวิชาเกี่ยวกับการสื่อสาร / การพูด
10. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
11. บริบทของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยา
12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ (The Systems Theory)

เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่นๆ (2546 : 2 - 6) กล่าวว่า ทฤษฎีระบบ (The Systems Theory) มีแนวคิดที่เชื่อว่า เอกภพแห่งนี้ (The Universe) เป็นหนึ่งหน่วยระบบ ซึ่งมีคุณสมบัติของหน่วยระบบแต่ละหน่วย คือ

1. เป็นหน่วยทำงาน (Being a Working Unit) ในที่นี้หมายความว่า หน่วยนี้มีได้อยู่ นิ่งเฉย แต่เป็นหน่วยทำงานบางอย่างตามลักษณะงาน ที่หน่วยนั้นสร้างขึ้นมาเพื่อให้ทำงาน ซึ่งลักษณะงานเหล่านี้ บางอย่างมนุษย์ก็ไม่อาจรู้ได้หรือเข้าใจได้เสมอไป เช่น มนุษย์ไม่รู้ว่าจะเอกภพถูกสร้างขึ้นมาจากอะไรหรือโดยผู้ใด เพื่อทำงานอะไร แต่มีบางหน่วยระบบที่มนุษย์สามารถรับรู้ได้ เช่น

เรารู้ว่าคณะกรรมการสอบคัดเลือกของโรงเรียนถูกสร้างขึ้นโดยอาจารย์ใหญ่ เพื่อทำการสอบคัดเลือกนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

2. **มีขอบเขต (Having Boundary)** ในที่นี้หมายความว่า มีเส้นเขตแดนล้อมรอบเนื้อที่ของหน่วยนี้ ซึ่งแบ่งแยกเนื้อที่ของหน่วยนี้ออกจากหน่วยอื่น ทำให้หน่วยอื่นๆเหล่านี้มีสภาพเป็นบริบท ของหน่วยนี้เช่น ผิวหนังและปลายเส้นผมของคนเราเป็นแนวแบ่งเขตแดนซึ่งแยกคนออกจากสิ่งอื่นภายนอก

3. **มีผลผลิต (Having Product)** ในที่นี้หมายความว่า หน่วยระบบนี้ให้ผลผลิตบางอย่าง อันเป็นผลมาจากการทำงานของหน่วยระบบ ผลผลิตดังกล่าวอาจมีมากกว่าหนึ่งรายการก็ได้ และแต่ละรายการเมื่อหลุดออกมาจากหน่วยระบบแล้ว ก็จะเลื่อนไหลไปเป็นปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบอื่นๆที่เป็นบริบทของหน่วยระบบนี้ต่อไป

4. **มีกระบวนการทำงาน (Having Process)** หน่วยระบบนี้มีกระบวนการทำงานที่มีลักษณะเป็นแบบแผนชัดเจนและมีความคงที่ในห้วงเวลาหนึ่งสามารถสังเกตได้และประเมินได้ กระบวนการทำงานนี้คือการที่ปัจจัยนำเข้าต่างๆมากระทำกิริยาต่อกัน จนบังเกิดผลผลิตของหน่วยระบบ กระบวนการอาจมีหลายขั้นตอนมีลักษณะเป็นหน่วยระบบในตัวเองอีกด้วยคือมีคุณสมบัติทุกข้อของหน่วยระบบ

5. **มีปัจจัยนำเข้า (Having Input)** ในที่นี้หมายความว่า หน่วยนี้ได้รับเอาบางสิ่งบางอย่างเข้ามาในหน่วยระบบอื่นๆ ซึ่งเป็นบริบทของหน่วยนี้มีข้อควรสังเกตคือหน่วยระบบที่เป็นสิ่งมีชีวิตสามารถคัดเลือกปัจจัยนำเข้า แต่หน่วยระบบที่ไม่มีชีวิต จะไม่สามารถคัดเลือกปัจจัยนำเข้าได้ด้วยตัวของมันเอง เว้นแต่ถูกวางเงื่อนไขหรือโปรแกรมไว้ล่วงหน้าโดยผู้สร้างหน่วยระบบนั้น กิจกรรมการคัดเลือกปัจจัยนำเข้า หรือการปรับกระบวนการภายใน ได้ชื่อว่าเป็นการส่งผลย้อนกลับภายใน(Internal Feedback)

6. **มีบริบท (Having Context)** ในที่นี้หมายความว่า มีหน่วยระบบอื่นๆจำนวนหนึ่งที่อยู่นอกเขตแดนของหน่วยนี้ ซึ่งให้ปัจจัยนำเข้าแก่หน่วยนี้และรับเอาผลผลิตของหน่วยนี้ หน่วยอื่นๆเหล่านั้นเมื่อรวมกันแล้วเรียกว่าบริบทของหน่วยนี้ การที่ผลผลิตถูกส่งผ่านบริบทแล้วมีผลกระทบไปถึงปัจจัยนำเข้าขั้นต่อไปเช่นนี้ ได้ชื่อว่าเป็นการส่งผลย้อนกลับภายนอก(External Feedback)

7. **มีผลย้อนกลับ (Having Feedback)** ในที่นี้หมายความว่าตามที่ผลผลิตขั้นตอนต่างๆจากการทำงานของหน่วยระบบถูกส่งผลกระทบไปถึงขั้นก่อนหน้านั้น ถ้าผลดังกล่าวถูกส่งผ่านบริบทภายนอก ได้ชื่อว่าเป็นการส่งผลย้อนกลับภายนอก และถ้าเป็นการส่งผลภายในขอบเขตของหน่วยระบบเองเรียกว่า การส่งผลย้อนกลับภายใน

8. ประกอบขึ้นจากหน่วยย่อยระบบจำนวนหนึ่ง (Being Composed of a Number of Subsystem Units) ในที่นี้หมายความว่าหน่วยระบบนี้เมื่อนำมาวิเคราะห์แยกแยะหาส่วนประกอบจะพบว่า ประกอบด้วยย่อยระบบย่อย ๆ จำนวนหนึ่ง หน่วยย่อยระบบดังกล่าวได้แก่ ปังจัญนำเข้าแต่ละรายการ กระบวนการทำงานแต่ละรายการ และผลผลิตแต่ละรายการ ล้วนมีคุณสมบัติเป็นหน่วยระบบในตัวเองทั้งสิ้น

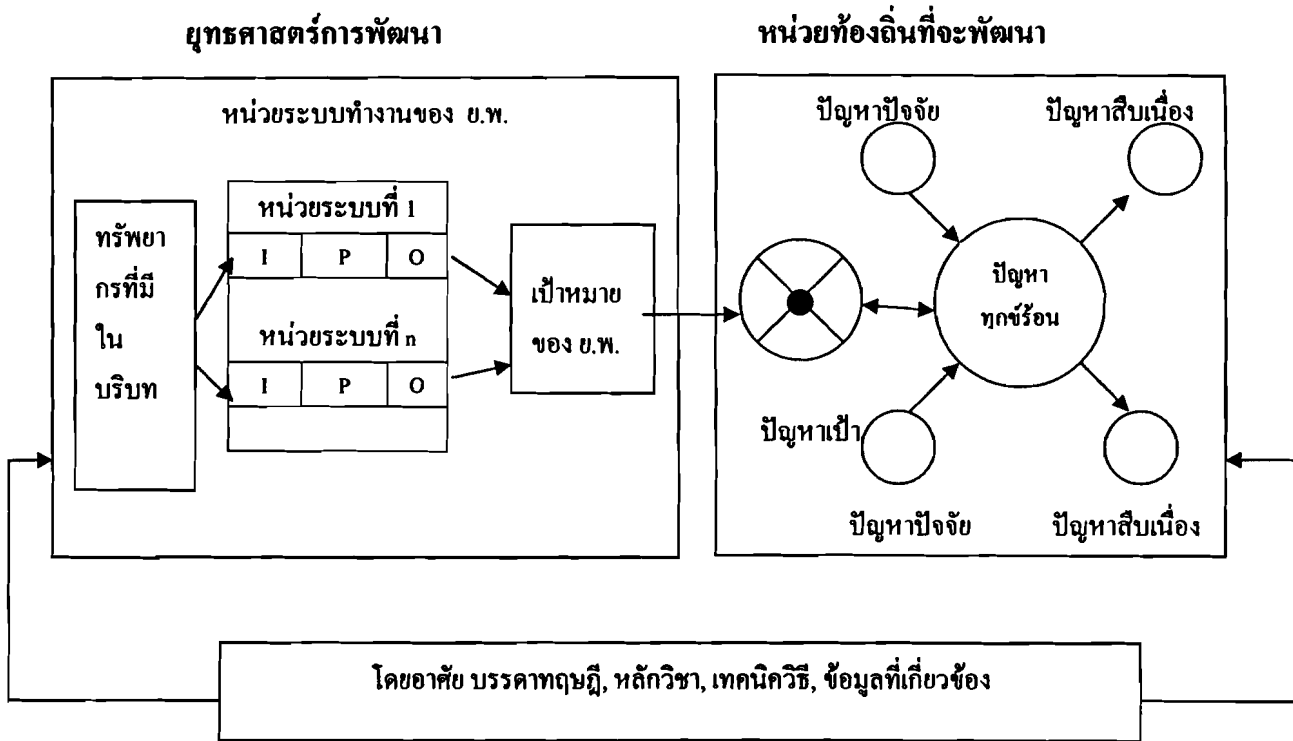
9. เป็นหน่วยระบบหนึ่งในหน่วยอภิระบบ (Being a System Unit of a Supra System Unit) ในที่นี้หมายความว่า หน่วยระบบนี้เป็นส่วนย่อยของหน่วยอภิระบบอีกหน่วยหนึ่งซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าหน่วยนี้ หน่วยอภิระบบดังกล่าวนอกจากประกอบขึ้นจากหน่วยย่อยระบบนี้แล้วยังประกอบด้วยหน่วยย่อยระบบอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่ง หน่วยระบบนี้เป็นสมาชิกหรือส่วนประกอบทั้งหลายเหล่านี้จะทำงานประสานกันเพื่อผลผลิตของแต่ละหน่วยย่อยระบบรวมกันส่งผลให้เป็นผลผลิตของหน่วยระบบอภิระบบ

10. มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดบนมิติกาลเวลา (Having Starting Point and Ending Point on Time Dimension) ในที่นี้หมายความว่าหน่วยระบบนี้เกิดขึ้น ณ เวลาหนึ่งเวลาใด แล้วดำเนินไประยะเวลาหนึ่ง จึงสิ้นสุดความเป็นหน่วยระบบโดยที่บรรดาอรรถของหน่วยระบบนี้แยกสลายจากกันมิได้ทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดผลผลิตรวมของหน่วยระบบนี้ต่อไป บรรดาหน่วยย่อยที่แยกสลายจากกันแล้วนั้น ต่างหน่วยก็ต่างแยกย้ายกันไปเป็นปังจัญนำเข้าของหน่วยระบบอื่นๆ ในบริบทหรือในอภิระบบ

11. มีที่มาที่อยู่ที่เป็นไป (Having Past Condition, Present Condition, and Future Condition) ในที่นี้หมายความว่า หน่วยระบบแต่ละหน่วยย่อยก่อนก่อกำเนิดมาจากเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งก่อนหน้า และมาปรากฏดังในปัจจุบันแล้วก็จะถึงเวลาในอนาคตที่เป็นไปสู่สภาพอื่น การก่อกำเนิดก็ดีและการดำรงอยู่ก็ดี ตลอดจนเป็นไปในอนาคตก็ดีล้วนมาจากการกระทำของเหตุปังจัญที่เป็นธรรมชาติหรือเหตุปังจัญที่เป็นการกระทำโดยมนุษย์ หรือทั้งสองประการผสมกัน เช่น หน่วยครอบครัวถูกสร้างขึ้นโดยการกระทำของมนุษย์ แต่สัตว์เซลล์เดียวถูกสร้างขึ้นโดยการกระทำของธรรมชาติ เป็นต้น

คุณสมบัติแต่ละประการเหล่านี้ เมื่อนำมาประกอบเข้าด้วยกันเป็นแผนภาพเดียว จะได้รูปเป็นโครงสร้างทางความคิด (Conceptual Framework) ของหน่วยระบบ (A System Unit) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 3 โครงสร้างทางความคิดเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนา

(เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ , 2546 : 2/10)

จากภาพที่ 3 จะเห็นว่า เมื่อนักพัฒนาต้องการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับหน่วยท้องถิ่นที่ตนเลือก ควรทำตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์หน่วยท้องถิ่น เพื่อค้นหา ปัญหาเป้า (Target Problem) สำหรับการค้นหาปัญหาเป้าในการพัฒนาแต่ละครั้ง นักพัฒนาต้องกำหนดเลือกเอง จากการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีลักษณะดังนี้

2.1 เป้าหมายยุทธศาสตร์พัฒนาต้องตรงกับปัญหาเป้า

2.2 หน่วยระบบของยุทธศาสตร์การพัฒนา อาจมีมากกว่าหนึ่งแต่ต้องไปสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์พัฒนาอันเดียวกันและเสริมกัน

2.3 ทรัพยากรในบริษัทของหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์พัฒนาต้องมีมากเพียงพอที่จะเป็นป้จจ้ยนำเข้าไปกับหน่วยระบบทำงานได้

รูปแบบการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนา

เจเลียว นูรีภักดี (2548 : 4,5,8) กล่าวว่า การวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาสามารถจำแนกออกได้เป็น 8 รูปแบบ โดยใน 5 รูปแบบแรกนั้น เป็นการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยตรง และ 3 รูปแบบหลังนั้นเป็นการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยอ้อมหรือจะเรียกว่า การเสริมยุทธศาสตร์พัฒนาก็ได้ ได้แก่

- รูปแบบที่ 1 การวิจัยตรวจสอบยุทธศาสตร์การพัฒนา
- รูปแบบที่ 2 การวิจัยปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนา
- รูปแบบที่ 3 การวิจัยถ่ายโอนยุทธศาสตร์การพัฒนา
- รูปแบบที่ 4 การวิจัยปรับใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนา
- รูปแบบที่ 5 การวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา
- รูปแบบที่ 6 การวิจัยวิเคราะห์หรือประเมินความต้องการพัฒนา
- รูปแบบที่ 7 การวิจัยตรวจสอบหลักวิชาหรือทฤษฎี
- รูปแบบที่ 8 การวิจัยวิเคราะห์หรือประเมินโครงการพัฒนา

ในการนี้ ผู้ทำการวิจัยได้เลือกรูปแบบที่ 5 คือ รูปแบบการวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

การวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัยตามรูปแบบนี้ คือ เพื่อสร้างยุทธศาสตร์ขึ้นมาใหม่สำหรับการพัฒนาในประเด็นปัญหา ซึ่งไม่สามารถนำเอายุทธศาสตร์ที่มีอยู่ก่อนจากที่อื่นถ่ายโอนมาได้ หรือมาปรับใช้ได้ การสร้างยุทธศาสตร์ใหม่ต้องอาศัยหลักวิชามาประกอบ และเมื่อสร้างเสร็จก็ต้องทำการทดลองจนเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกหน่วยท้องถิ่นที่มีปัญหาเชิงพัฒนา คือ ระบุที่ตั้งของหน่วยท้องถิ่น ระบุขอบเขตของหน่วยท้องถิ่นและลักษณะปัญหาทั่วไป

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาเชิงพัฒนา คือ สํารวจและวิเคราะห์ปัญหาของท้องถิ่น เพื่อระบุให้ได้ว่าจะอะไรเป็นปัญหาทุกขั้วร้อนอะไรคือปัญหาบึงจับ อะไรคือปัญหาสืบเนื่องและควรแสดงด้วยภาพ

ขั้นที่ 3 การระบุปัญหาเป้า คือ การเลือกประเด็นปัญหาขึ้นมา จากผลการวิเคราะห์ ในขั้นที่ 2 ปัญหาเป้าจะต้องอยู่ในวิสัยที่สามารถแก้ไขได้ และถ้าแก้ได้แล้วจะนำความคลี่คลายมาสู่ท้องถิ่น ทำให้ปัญหาทุกขั้วร้อนน้อยลง ถึงแม้ว่า ปัญหาจะไม่หมดไป

ขั้นที่ 4 การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา คือ การกำหนดแผนการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาเป้า มี 3 ขั้น คือ

- 4.1 การกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์
- 4.2 การสร้างหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์
- 4.3 การจัดทรัพยากร

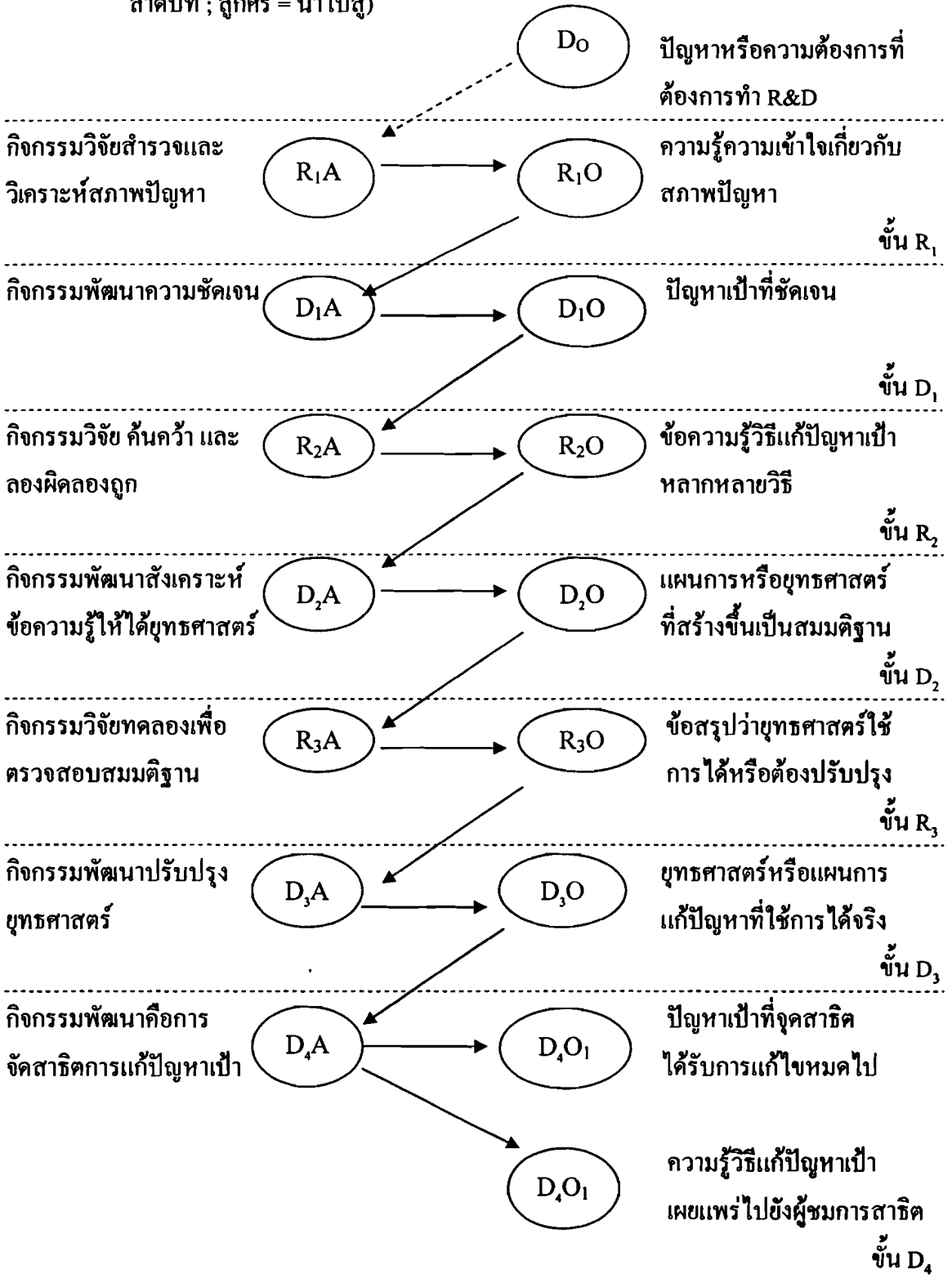
โดยในแต่ละขั้นต้องกำหนดโดยคำนึงอีก 2 ขั้น ข้างเคียงด้วยเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันเช่น การกำหนดเป้าหมายต้องคำนึงถึงหน่วยระบบและทรัพยากรจากนั้นจึงเขียนเป็นแผนภาพยุทธศาสตร์การพัฒนาเต็มรูป โดยการนำเอาผลของขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 มาแสดงรวมกันไว้ด้วยเป็นแผนภาพยุทธศาสตร์การพัฒนาที่พร้อมจะนำไปทดลองในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 5 การทดลองต่อไป คือ การเขียนระบุว่า การทำการทดลองใช้ยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นแล้วนี้อย่างไร ใช้อะไรเป็นกลุ่มเป้าหมายการทดลอง จะเก็บข้อมูลประเด็นใด จะวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปประเด็นใด มีสมมุติฐานอะไรบ้าง ฯลฯ

หลักวิชาเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยและพัฒนา (R&D)

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือที่เรียกโดยย่อว่า “R&D” นั้น เป็นกระบวนการแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนา โดยทำวิจัยและทำการพัฒนาควบคู่กันไป เป็นลำดับขั้นตอนดังแผนภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ลำดับขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (RA = Research Activity ; RO = Research Output ; DA = Development Activity DO = Development Output ; ตัวเลข = ลำดับที่ ; ลูกศร = นำไปสู่)

จากการศึกษาถึงขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนาทำให้ทราบถึงกระบวนการวิจัยและพัฒนาข้อความรู้ได้ขึ้นมา นั้น จะต้องมีการหรือยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อพิสูจน์ข้อสมมติฐาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องการทดลองเพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ในกาวิจัยและพัฒนา

หลักวิชาเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยทดลองสำหรับพิสูจน์สมมติฐาน

1. รูปแบบหรือแผนแบบ(Design) ของการทดลองสำหรับพิสูจน์สมมติฐานมี จำนวน 12 แผนแบบที่เป็นหลัก โดยที่แต่ละแผนแบบอาจแตกต่างกันได้ ตามลักษณะการโยกย้าย การทดสอบ (Test) และการโยกย้ายทริทเมนต์ (เจลิชว นูริภักดี, 2548 :18)

1.1 การทดลองจริง (True Experiment) มี 1 แผนแบบ คือ

1.1.1 SET-E + SET-T + SET-C (ผลลัพธ์เชื่อถือได้แท้จริง)

1.2 การทดลองเสมือนจริง (Quasi Experiment) มี 7 แผนแบบ คือ

1.2.1 SET-E + SET-T + NAT -C

1.2.2 SET-E + NAT-T + SET-C

1.2.3 SET-E + NAT-T + NAT-C

1.2.4 NAT-E + SET-T + NAT-C

1.2.5 NAT-E + SET-T + SET-C

1.2.6 NAT-E + NAT-T + SET-C

1.2.7 NAT-E + NAT-T + NAT-C

(ผลลัพธ์เชื่อถือได้คล้ายจริง แต่ถ้ามื่อดำเนินการหลายครั้ง จะเชื่อถือได้มากขึ้น บางครั้ง จำเป็นต้องใช้แผนแบบนี้)

1.3 การทดลองกึ่งจริง (Semi Experiment) มี 4 แผนแบบ คือ

1.3.1 SET-E + SET-T + NO-C

1.3.2 SET-E + NAT-T + NO-C

1.3.3 NAT-E + SET-T + NO-C

1.3.4 NAT-E + NAT-T + NO-C

(ผลลัพธ์เชื่อถือได้ครั้งเดียว แต่เมื่อดำเนินการหลายครั้ง จะเชื่อถือได้มากขึ้น บางครั้ง จำเป็นต้องใช้แผนแบบนี้)

คำอธิบายโดยย่อ : การทดลองแท้จริง คือ ผู้วิจัยเป็นผู้จัดตั้งกลุ่มทดลอง (E) , สิ่งทริทเมนต์(T) , และกลุ่มควบคุม (C) ขึ้นเองก่อนการลงมือทดลอง ; การทดลองกึ่งจริง คือ ไม่มีกลุ่มควบคุม (C)

อักษร SET = ผู้วิจัยสร้างขึ้น , NAT = เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ

E = กลุ่มทดลอง, T = สิ่งทริทเมนต์ , C = กลุ่มควบคุม

หลักวิชาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism)

สถาบันฝึกอบรมวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว (สรท.) (2545 : 11) กล่าวว่า องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization หรือ WTO) ให้ความหมายของ “การท่องเที่ยว” ว่า หมายถึง การเดินทางใด ๆ ก็ตามเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว แต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร

ประการที่ 2 การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเอง ไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ ไม่ใช่เพื่อทำสงคราม

ประการที่ 3 เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร เพื่อความเบิกบานบันเทิงรื่นรมย์ เพื่อเล่นกีฬาต่างๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ และเพื่อติดต่อธุรกิจ

ไพฑูรย์ พงสะบุตร และคนอื่น ๆ (2542 : 17) ให้ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism) ไว้ว่า หมายถึง “การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่น ซึ่งมีใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการไปเยือนชั่วคราว โดยไม่ใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหารายได้”

จากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการท่องเที่ยว คือ การเดินทางไปยังสถานที่อื่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือสาเหตุอื่น ๆ ที่มีใช่เพื่อการประกอบอาชีพและการหารายได้ และมีใช่เป็นการพักอย่างถาวร

2. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

สถาบันฝึกอบรมวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว (สรท.) (2545 : 8- 14) กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กันเป็นวงจรมี 5 องค์ประกอบ คือ

1. นักท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยวการท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นไม่ได้ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ดังนี้

1.1 นักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พำนักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป (มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน) เป็นการไปโดยสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ที่มีใช่การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ มี 2 ประเภทคือ

1.1.1 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ หรือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย

1.1.2 นักท่องเที่ยวภายในประเทศ หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทย ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง อาจจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติดก็ได้และมีการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอื่น อันมิใช่จังหวัดที่เขามีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรนั้น

1.2 นักทัศนจร (Excursionist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่สถานที่อันมิใช่ที่พำนักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราว ในระยะเวลาสั้น ๆ ไม่ถึง 24 ชั่วโมง (ไม่ได้ค้างคืน) และเดินทางไปโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามมิใช่การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ ผู้ที่โดยสารเรือสำราญทางทะเลที่พักรแรมในเรือสำราญจะถูกนับว่าเป็นนักทัศนจร แต่ผู้โดยสารผ่านที่แวะพักเพื่อต่อเครื่องบินจะไม่นับว่าเป็นนักทัศนจร

2. การตลาดท่องเที่ยว การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่นั้น จะต้องมี การตลาดท่องเที่ยว เพื่อชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะ ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตนเองแล้วใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่นั้น โดยการตลาดท่องเที่ยวอาจทำได้ 2 วิธีคือ

2.1 การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

2.2. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อสารข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวน กระตุ้น เร่งเร้าให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของตน.

3. การขนส่ง เมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจที่จะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวใดแล้ว ก็ต้องมีบริการขนส่งนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่นั้น ซึ่งการขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวด้วยยานพาหนะประเภทต่าง ๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการ และกลับสู่ภูมิลำเนา การขนส่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ทางรถยนต์ ทางรถไฟ ทางเรือและทางเครื่องบิน

4. ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่ นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของ นักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่ง ทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภทคือ

4.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงามตามธรรมชาติ สามารถดึงดูดให้คนไปเยือน หรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ น้ำตก บ่อน้ำร้อน ชายทะเล ทะเลสาบ เกาะแก่ง เป็นต้น

4.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามความประสงค์ หรือประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกในอดีต และได้สร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ กำแพงเมือง อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

4.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น ๆ เช่น สภาพชีวิตในชนบท หมู่บ้านชาวเขา ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม สวนสนุก การแสดงพื้นบ้าน การแข่งขันกีฬา งานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

5. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นสรรพสิ่งที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย โดยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

5.1 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น เพื่อรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย

5.1.1 การอำนวยความสะดวกในการเข้าและออกประเทศ ได้แก่ การตรวจหนังสือเดินทาง การต่อวีซ่า เป็นต้น

5.1.2 การให้บริการท่องเที่ยว ได้แก่ การให้บริการ 5 ประเภทคือ 1) การขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว 2) บริการที่พักแรม 3) บริการอาหารและบันเทิง 4) บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และ 5) บริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

5.2 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้จะไม่มีนักท่องเที่ยว รัฐบาลก็ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้แก่ประชาชนของตน ส่วนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวถือเป็นผลพลอยได้ ประกอบด้วย

5.2.1 สิ่งอำนวยความสะดวกทั้งด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น การสื่อสาร การไฟฟ้า การประปา การคมนาคม การสุขภาพ เป็นต้น

5.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย เป็นการบริการ รัฐบาลจะต้องให้ความปลอดภัย ทั้งร่างกาย ทรัพย์สินและการเดินทางแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว เช่น การโจรกรรม ชิงทรัพย์ การก่อความไม่สงบ เป็นต้น

5.2.3 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เสริมหรือสนับสนุน เพื่อความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว เช่น การให้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ บริการเสริมความงาม เป็นต้น

มหาวิทยาลัยบูรพา (2548) กล่าวว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเดินทาง และกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย เป็นการนำทรัพยากรด้านต่างๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของมวลมนุษย์ ซึ่งส่งผลไปสู่การพัฒนาประเทศ การท่องเที่ยวประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว เพราะเป็นผู้ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้น ดังนั้น นักท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งระดับประเทศ และระดับโลกจะทำการศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

2. การเดินทาง การท่องเที่ยว คือ การเดินทางไปให้ถึงจุดหมายปลายทางตามที่นักท่องเที่ยวตั้งใจไว้ โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง คือ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การเดินทางท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ โดยวิธีใดนั้นๆ จะต้องสามารถอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ทั้งสภาพยานพาหนะที่ใช้เดินทางและระบบเส้นทางที่ใช้ในการเดินทางมีความปลอดภัย ไปถึงจุดหมายปลายทางด้วยความเรียบร้อย รวมทั้งการประหยัด ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกิดการเดินทางเพิ่มขึ้น

3. แรงจูงใจในการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการของตนเอง การท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นได้นั้น นักท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งบันดาลใจ เช่น การไปชมการแข่งขันกีฬาในต่างประเทศ และก็จะพิจารณาการท่องเที่ยวอย่างอื่นประกอบด้วย เช่น การชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ และภาษาของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ฯลฯ ตามปกตินักท่องเที่ยวจะเดินทางหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่สำคัญ 4 ประการ คือ

3.1 แรงจูงใจทางกายภาพ (Physical Motivation) ได้แก่ เพื่อการพักผ่อน สนุกสนาน รื่นเริง เปลี่ยนบรรยากาศ เล่นกีฬา สันทนาการ หรือเพื่อรักษาสุขภาพ พักฟื้น ฯลฯ

3.2 แรงจูงใจทางวัฒนธรรม (Cultural Motivation) ได้แก่ เพื่อการศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ในสิ่งที่ตนสนใจ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม คนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ และศาสนา เป็นต้น

3.3 แรงจูงใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Motivation) ได้แก่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อกิจกรรมบางอย่างซึ่งเกิดจากการชักจูง ชักชวนหรือโน้มน้าวจิตใจ ความปรารถนาที่จะได้รู้จักคนใหม่ ๆ

3.4 แรงจูงใจทางด้านสถานภาพหรือชื่อเสียง (Status and Prestige Motivation) ได้แก่ เพื่อการพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์และสถานภาพของตนเอง ตลอดจนทำให้ตนเองได้รับชื่อเสียง เช่น การประชุม การอบรม การศึกษาดูงาน อาสาสมัคร ฯลฯ

4. ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะทรัพยากรที่มีลักษณะแตกต่างกับสภาพแวดล้อมในถิ่นที่อยู่ของตนเอง จะเป็นแรงดึงดูดใจอันสำคัญที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้น

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวมีด้วยกันหลายประการ แต่ปัจจัยสำคัญอันดับแรกคือ นักท่องเที่ยว เพราะเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไปจนครบเป็นวงจรของการท่องเที่ยว และมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพราะนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของภูมิภาคเทศก์

3. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

สุภาพร มากแจ้ง (2539 : 3 – 4) อธิบาย ความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ 3 ด้าน คือ

1. ความสำคัญต่อบุคคล

1.1 การท่องเที่ยวเป็นสิ่งสร้าใจ ช่วยให้นุขย์ได้รับการพักผ่อน อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ชาติ

1.2 การท่องเที่ยวเป็นการเปิดโลกทัศน์ ช่วยให้นุขย์มีทัศนคติกว้างไกล สามารถรู้และเข้าใจสภาพการณ์ที่เป็นจริง

1.3 การท่องเที่ยวเป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างมนุษยชาติ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทั้งระหว่างชนในชาติ และนานาชาติ

2. ความสำคัญต่อสังคม

2.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรม ทำให้เจ้าของถิ่นตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เกิดความภาคภูมิใจ รักและหวงแหนวัฒนธรรมประจำถิ่นของตน

2.2 การท่องเที่ยวทำให้เกิดการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย ขนบประเพณีท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน เป็นต้น

2.3 การท่องเที่ยวสร้างความเจริญไปสู่ท้องถิ่น ทั้งด้านการคมนาคม การสาธารณูปโภค และมาตรฐานการครองชีพ โดยเฉพาะท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

2.4 การท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งเจ้าของถิ่นและนักท่องเที่ยว

3. ความสำคัญต่อเศรษฐกิจ

3.1 การท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศ ช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินของประเทศ

3.2 การท่องเที่ยวทำให้เกิดการลงทุนทางธุรกิจ ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรง และที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจการขนส่ง การนำเที่ยว อาหารและการพักผ่อน การค้าของที่ระลึก เป็นต้น

3.3 การท่องเที่ยวทำให้เกิดการจ้างงานในธุรกิจ และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3.4 การท่องเที่ยวทำให้เกิดการหมุนเวียนเงินตรา และการกระจายรายได้ให้แก่ท้องถิ่น

ไพฑูรย์ พงศบุตร และคนอื่นๆ (2542 : 17) กล่าวว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และมีความร่วมมือระหว่างประเทศ ในอันที่จะสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ดังนี้

1. ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถสร้างอาชีพต่าง ๆ ให้แก่คนในท้องถิ่น รวมทั้งการนำรายได้เข้าประเทศ หรือเข้าท้องถิ่นนั้น ๆ มีหลายประเทศที่มีรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้หลักของประเทศอย่างหนึ่ง ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย

2. ความสำคัญด้านสังคม

การท่องเที่ยวทำให้เกิดการติดต่อระหว่างคนในประเทศ หรือในท้องถิ่น ต่าง ๆ กัน มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการนันทนาการ และการพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนการสร้างเสริมประสบการณ์ และความรู้ใหม่แก่ผู้ที่มีโอกาสได้เดินทางท่องเที่ยว

3. ความสำคัญด้านการเมือง

การท่องเที่ยวช่วยให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างคนต่างชาติ และคนต่างถิ่น จากการที่ได้มีโอกาสพบปะติดต่อกัน และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ดังคำขวัญในปีการท่องเที่ยวสากลขององค์การสหประชาชาติ เมื่อ พ.ศ. 2510 ว่า “การท่องเที่ยว คือ หนังสือเดินทางที่นำไปสู่สันติภาพ” (Tourism is the Passport to Peace)

4. ผลกระทบของการท่องเที่ยว

สุภาพร มากแจ้ง (2539 : 4 – 5) กล่าวว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านดี และด้านเสียให้แก่เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งผลกระทบทางด้านดี ได้แก่ ความสำคัญของการท่องเที่ยว ส่วนผลกระทบด้านเสีย พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

อำนาจการจับจ่ายใช้สอยอย่างไม่มีขีดจำกัดของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ และภาวะค่าครองชีพสูงในท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

2. ผลกระทบด้านสังคม

การท่องเที่ยวเปลี่ยนสภาพสังคมของแหล่งท่องเที่ยวจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมือง ประชากรในท้องถิ่นละทิ้งอาชีพเดิมเข้าสู่วงจรของธุรกิจ เปลี่ยนสภาพการดำรงชีวิต ความเอื้ออาทรและไม่ตรีจิตลดน้อยลง อาชญากรรมเพิ่มขึ้น ค่านิยมของสังคมบางประการเปลี่ยนไป เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความสันโดษ ความรักเกียรติและศักดิ์ศรี ฯลฯ

3. ผลกระทบด้านวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม มีผลให้เกิดการสูญเสียวัฒนธรรมประจำชาติ และการรับวัฒนธรรมไม่พึงประสงค์ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย การกินอยู่ การดำรงชีวิต ฯลฯ วัฒนธรรมและประเพณีบางอย่างที่สูญหายไปอาจได้รับการฟื้นฟูขึ้น และพัฒนาอย่างฉาบฉวย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ทำให้ขาดความเป็นเอกลักษณ์และความสมจริง กลายเป็นการแสดงหรือการสาธิตให้นักท่องเที่ยวชม

4. ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหลายประการ ได้แก่

4.1 เพิ่มมลพิษทั้งเสียง อากาศ และขยะมูลฝอย

4.2 เกิดความแออัดคามแหล่งท่องเที่ยว ทั้งจากนักท่องเที่ยว คนขายบริการ อาคารสถานที่ ฝ้ายโฆษณา ฯลฯ

4.3 สูญเสียสภาพชนบทและธรรมชาติ เพราะการพัฒนาที่ขาดเอกลักษณ์ เช่น การก่อสร้างอาคารสถานที่ที่ขาดความกลมกลืนกับสภาพท้องถิ่น การบุกรุกที่สาธารณะที่มีวิวทัศนังงดงาม เพื่อก่อสร้างสถานที่ตากอากาศ

4.4 ระบบนิเวศวิทยาเปลี่ยนแปลง จากการเคลื่อนย้ายธรรมชาติหรือการสึกหรอของธรรมชาติ เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวครั้งละมาก ๆ และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยขาดความรู้หรือฝีมือ

4.5 ทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ถูกทำลายทั้งโดยเจตนาและรู้เท่าไม่ถึงการณ์

จากหลักวิชาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำหลักวิชาที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้วมัคคุเทศก์มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว

หลักวิชาเกี่ยวกับมัคคุเทศก์

1. ความหมายของมัคคุเทศก์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 636) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ไว้ว่า “มัคคุเทศก์ มาจาก มัคคุ (ทาง) อุเทศก (ผู้นำ, ผู้บอก) แปลว่า ผู้นำทาง ผู้ชี้ทาง ผู้นำเที่ยว ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Guide

พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ไว้ว่า “มัคคุเทศก์ หมายถึง ผู้ที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่หรือบุคคล โดยได้รับค่าตอบแทน”

กรมการจัดหางาน (2548) ได้ให้ความหมาย “มัคคุเทศก์ คือ 1) นำนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มคณะเพื่อชมสถานที่ต่าง ๆ หรือทัศนศึกษาตามแผนการที่กำหนดไว้ หรือตามความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) ดูแลอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย 3) เดินทางไปพร้อมกับนักท่องเที่ยวเพื่อนำชมและศึกษาสถานที่ต่าง ๆ 4) อธิบายเกี่ยวกับกฎระเบียบต่าง ๆ อธิบายจุดที่น่าสนใจทั้งหมด และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว 5) ตอบคำถามของนักท่องเที่ยว และให้ข่าวสารหรือความรู้อื่น ๆ ตามที่ต้องการ

ชมรมมัคคุเทศก์ ศรีสยาม (2548) ให้ความหมายของมัคคุเทศก์ว่า “ไกด์นั้น เป็นการเรียกทับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ แต่ถ้าเป็นคำไทยจริง ๆ คือ มัคคุเทศก์ นั่นเอง และคำว่า “มัคคุเทศก์” นี้ เป็นการผสมคำ คือ เป็นสมาสของคำว่า “มรรค” หรือ “มคค” (ทาง) กับคำว่า “อุเทศก” (ผู้ชี้แจง) โดยสรุปได้เป็นคำจำกัดความว่า มัคคุเทศก์ คือ ผู้คอยบรรยายชี้แจงเกี่ยวกับการเดินทางนั่นเอง”

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2548) ได้ให้ความหมายของมัคคุเทศก์ไว้ว่า “มัคคุเทศก์ มีความหมาย ผู้นำทาง หรือผู้ที่นำเที่ยว ซึ่งมีหน้าที่หลัก เช่น นำนักท่องเที่ยวไปชมสถานที่ต่าง ๆ ตามที่บริษัทท่องเที่ยวกำหนด หรือตามความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยจะบรรยายให้ทราบถึงประวัติและความสำคัญของสถานที่หรือสิ่งที่น่าสนใจ อธิบายให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับประเพณีนิยม ศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ นอกจากนี้จะต้องทำหน้าที่นัดหมายเวลา จัดหาเครื่องดื่ม หรืออาหารสำหรับนักท่องเที่ยว รับนักท่องเที่ยวไปและส่งถึงที่พักตามกำหนดเวลา”

จากความหมายที่นักวิชาการและหน่วยงานได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น พอสรุปได้ว่า มัคคุเทศก์ คือ ผู้นำทาง นำนักท่องเที่ยวไปเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ และมีการบรรยายถึงประวัติและความสำคัญของสถานที่หรือสิ่งที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งได้รับค่าตอบแทน

2. ความเป็นมาของมัคคุเทศก์

สุภาพร มากแจ้ง (2539 : 60 – 61) อธิบายว่า อาชีพมัคคุเทศก์เริ่มขึ้น เมื่อมีการนำเที่ยวเป็นกลุ่มของบริษัทการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในทวีปยุโรป ได้เริ่มมีการนำเที่ยวเป็นกลุ่มตั้งแต่ประมาณกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 เมื่อบริษัทโทมัส คูก (Thomas Cook) จัดนำเที่ยวโดยทางรถไฟในประเทศอังกฤษ และต่อมาได้ขยายไปในที่อื่น ๆ ด้วย ซึ่งการนำเที่ยวให้แก่คนเป็นจำนวนมากเช่นนี้จำเป็นต้องมีมัคคุเทศก์คอยดูแลอำนวยความสะดวกให้ นอกจากนี้ ตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมเสมอ มักจะจัดหาคนที่มีความรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่นั้นไว้คอยอธิบายให้แก่นักท่องเที่ยว

สำหรับประเทศไทยอาชีพมัคคุเทศก์เพิ่งมาแพร่หลายมากขึ้น ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อมีชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ทั้งในรูปแบบของนักท่องเที่ยว นักธุรกิจและผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการทหาร สงครามเวียดนามมีผลให้ทหารอเมริกันเป็นจำนวนมากเข้ามาในประเทศไทย ทั้งที่มาอยู่ประจำ และที่มาพักผ่อนจากการรบ ซึ่งเป็นผลติดต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีบริษัทนำเที่ยวเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และขยายตัวมากขึ้นตามลำดับ แม้สงครามเวียดนามจะสิ้นสุดแล้วก็ตาม แต่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ยังคงมีมากขึ้นเนื่องจากความสะดวกในการเดินทาง นอกจากจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นแล้ว นักท่องเที่ยวยังประกอบด้วยคนเชื้อชาติต่าง ๆ ทั้งชาวยุโรป อเมริกัน อเมริกาใต้ ออสเตรเลีย และเอเชีย ทำให้เกิดความต้องการมัคคุเทศก์ที่รู้ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ นอกจากภาษาอังกฤษ

ระยะเริ่มแรกที่มีอาชีพมัคคุเทศก์ในประเทศไทย สถานภาพของอาชีพมัคคุเทศก์ยังไม่เป็นที่รับรองกัน ผู้ที่เข้ามาอยู่ในวงการมัคคุเทศก์ไม่จำเป็นต้องมีความรู้สูง เพียงแต่มีความรู้ภาษาอังกฤษพอพูดได้ก็อาจเป็นมัคคุเทศก์ได้ จนกระทั่งเมื่อได้มีการจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) ขึ้นใน พ.ศ. 2502 แล้ว จึงได้เริ่มพัฒนาสถานภาพของมัคคุเทศก์ด้วยการจัดอบรมมัคคุเทศก์ขึ้นที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นแห่งแรก ใน พ.ศ. 2504 และได้กระทำต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งได้ขยายการอบรมไปยังสถาบันการศึกษาส่วนภูมิภาคด้วย นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งสมาคมมัคคุเทศก์อาชีพขึ้น เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2548 เพื่อเป็นศูนย์กลางของผู้ที่ประกอบอาชีพได้มาประชุมพบปะกัน

3. ความสำคัญของมัคคุเทศก์

ชมรมมัคคุเทศก์ ศรีสยาม (2548) ได้แบ่งความสำคัญของมัคคุเทศก์ ออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. นักท่องเที่ยวได้รับประโยชน์ดังนี้

- 1.1 สามารถคำนวณระยะเวลาที่จะใช้ในการท่องเที่ยวได้แน่นอนกว่า
- 1.2 สามารถท่องเที่ยวได้ทั่วถึงมากกว่า ไม่ละเลยสิ่งที่สำคัญ

- 1.3 สามารถประหยัดงบประมาณในการท่องเที่ยวได้มากกว่า
- 1.4 สามารถได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลินในการท่องเที่ยวมากกว่า
- 1.5 ได้รับความสะดวกสบาย และท่องเที่ยวด้วยความปลอดภัยมากกว่า
- 1.6 ไม่ต้องผจญกับปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง
2. ผู้ประกอบอาชีพได้ประโยชน์ดังนี้
 - 2.1 ได้เงินค่าสินจ้าง รางวัล
 - 2.2 ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินกับอาชีพ
 - 2.3 ได้เที่ยวฟรี กินฟรี พักฟรี
 - 2.4 ได้ประสบการณ์ และความรู้เพิ่มเติมขึ้นมากมายจากการทำงาน
 - 2.5 ได้พบปะผู้คนที่แตกต่างกัน และได้สังคมใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา
 - 2.6 ได้โอกาสที่ดีในการพัฒนาคุณวุฒิ และสถานะทางสังคมของตนเอง

ฉันทิช วรรณธอม (2546 : 8 - 10) อธิบายว่า มัคคุเทศก์นับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว ต่อสังคมวัฒนธรรมประเพณี ต่อนักท่องเที่ยว เป็นผู้ชี้แนะอธิบายสิ่งต่าง ๆ สร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้น ซึ่งจะกล่าวถึงความสำคัญที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่อนักท่องเที่ยว

- 1.1 เป็นผู้อธิบายประวัติข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจ คอยตอบข้อซักถาม เป็นที่ปรึกษาส่วนตัวได้ทุก ๆ เรื่องที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในครั้งนั้น ๆ
- 1.2 นักท่องเที่ยวจะได้ประหยัดเวลา ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาแหล่งท่องเที่ยว
- 1.3 เป็นผู้สร้างกิจกรรมระหว่างการเดินทางให้เกิดความสนุกสนาน ได้ผ่อนคลายไม่เบื่อหน่าย
- 1.4 นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวด้วยความปลอดภัยมากกว่า เนื่องจากมีผู้คอยดูแล
- 1.5 นักท่องเที่ยวจะลดความเสี่ยงจากความไม่รู้ไม่เข้าใจในการเดินทางท่องเที่ยว เช่น การหลงทาง
- 1.6 เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในแทบทุกเรื่อง เช่น การเข้า-ออกประเทศ การรักษาหนังสือเดินทาง ช่วยต่อรองสินค้า ช่วยขนสัมภาระ เป็นต้น
- 1.7 ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ไม่ละเลยต่อสิ่งสำคัญที่ควรรู้
- 1.8 เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
- 1.9 เป็นผู้คอยรักษาเวลาอันมีค่าของนักท่องเที่ยว จัดสรรเวลาการท่องเที่ยว แต่ละจุดได้อย่างเหมาะสม

2. ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่อแหล่งท่องเที่ยว

2.1 เป็นผู้ที่คุณแลเอาใจใส่คุ้มครองอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทุก ๆ ที่

2.2 เปรียบเสมือนตัวแทนของแหล่งท่องเที่ยว สร้างภาพพจน์และความเข้าใจอันดี แนะนำนักท่องเที่ยวให้เที่ยวอย่างถูกวิธี ไม่ทำลายทรัพยากรการท่องเที่ยว

2.3 แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งเข้าถึงสถานที่ลำบาก ต้องอาศัยมัคคุเทศก์ช่วยประชาสัมพันธ์

3. ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่อประเทศชาติ

3.1 เป็นผู้ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสถาบันต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

3.2 เป็นตัวแทนของชาติ เป็นบุคคลตัวอย่างที่เป็นแนวทางให้กับนักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามในสิ่งที่ดีงาม

จะเห็นได้ว่า มัคคุเทศก์มีความสำคัญหลายประการทั้งกับตนเอง กับนักท่องเที่ยว กับแหล่งท่องเที่ยว และกับประเทศชาติ ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรที่จะมีการส่งเสริมให้เยาวชนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสและมีส่วนร่วมในการดูแลรักษามรดกและศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

4. ประเภทของมัคคุเทศก์

มีการแบ่งประเภทของมัคคุเทศก์ออกเป็นหลายแบบด้วยกัน แต่มีลักษณะที่เหมือนกันคือ แบ่งตามหน้าที่รับผิดชอบ และความเฉพาะทางของมัคคุเทศก์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กรมการจัดหางาน (2548) ได้แบ่งมัคคุเทศก์ออกตามกลุ่มของนักท่องเที่ยว คือ มัคคุเทศก์พาเที่ยวภายในประเทศ (Domestic) มัคคุเทศก์ท้องถิ่น และมัคคุเทศก์นำเที่ยวชาวต่างประเทศ (Inbound) นอกจากนี้ ยังแบ่งกลุ่มมัคคุเทศก์ตามลักษณะของการท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์เดินป่า มัคคุเทศก์ทางทะเล มัคคุเทศก์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

ชมรมมัคคุเทศก์ ศรีสยาม (2548) ได้แบ่งมัคคุเทศก์ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. มัคคุเทศก์ประจำ ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง (Docent Guide) คือ มัคคุเทศก์ที่ไม่เดินทางไปไหนมาไหน เพียงแต่คอยรอให้ข้อมูล หรือพาทัวร์ในสถานที่สำคัญ ๆ ต่าง ๆ เท่านั้น เช่น มัคคุเทศก์ในพระที่นั่งวิมานเมฆ หรือมัคคุเทศก์บ้านจิมทอมสัน เป็นต้น

2. มัคคุเทศก์เฉพาะพื้นที่ (Private Guide / City Guide) คือ มัคคุเทศก์ในเมืองใดเมืองหนึ่ง พาเที่ยวจนจบเป็นวัน ๆ ไป เช่น มัคคุเทศก์ที่กรุงเทพฯ หรือมัคคุเทศก์ที่เชียงใหม่ เป็นต้น

3. มัคคุเทศก์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialized Guide) คือ มัคคุเทศก์ผู้มีความเชี่ยวชาญพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง และได้รับการว่าจ้างให้นำเที่ยว และอธิบายในสิ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เช่น มัคคุเทศก์ทางโบราณคดี หรือมัคคุเทศก์พาคนต่าง ๆ เป็นต้น

4. หัวหน้าทัวร์ (Tour Manager / Tour Leader) คือ ผู้ที่ต้องเดินทางไปกับคณะทัวร์ ตลอดเวลา มีการค้างแรมตามที่ตั้งต่าง ๆ อาจจะต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งหมดเอง หรืออาจมีการติดต่อจ้าง มัคคุเทศก์เฉพาะพื้นที่ตามเมืองต่าง ๆ ก็ได้

ฉันทิช วรรณถนอม (2546 : 13) อธิบายว่า ในกฎกระทรวงฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 แบ่งมัคคุเทศก์เป็น 2 ประเภทดังนี้

1. มัคคุเทศก์ทั่วไป หมายความว่า มัคคุเทศก์ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับงานนำเที่ยว ครอบคลุมในทุกสาขา สำหรับนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ โดยใช้ภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ
2. มัคคุเทศก์เฉพาะ หมายความว่า มัคคุเทศก์ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับงานนำเที่ยวเฉพาะ สาขา เช่น สาขาประวัติศาสตร์ โบราณคดี และการนำเที่ยวป่า เป็นต้น อันเป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในสาขานั้น ๆ ตามที่นักท่องเที่ยวต้องการจะทราบ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การแบ่งประเภทของมัคคุเทศก์นั้น สามารถแบ่งได้ตามบทบาท หรือภารกิจของมัคคุเทศก์ที่รับผิดชอบในแต่ละสถานที่ แต่สำหรับมัคคุเทศก์ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการนี้ เป็นลักษณะของมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นมา และประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นตนเอง

5. หน้าที่และความรับผิดชอบของมัคคุเทศก์

หน้าที่ และความรับผิดชอบของมัคคุเทศก์นับว่า มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะมัคคุเทศก์เป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ค้นคว้า และสรุปหน้าที่และความรับผิดชอบของมัคคุเทศก์ ได้ดังนี้

1. นำพานักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ
2. นำชมสถานที่ อธิบายประวัติ ความสำคัญ และสิ่งที่น่าสนใจต่าง ๆ
3. ตอบคำถาม นักท่องเที่ยว
4. สร้างบรรยากาศที่ดี ความสนุกสนาน บรรยากาศที่ความเหมาะสมในการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว
5. สร้างความปลอดภัย การป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว
6. ดูแลตรวจสอบจำนวนนักท่องเที่ยวให้ครบ และให้พร้อมกันอยู่เสมอ
7. นัดหมายเรื่องเวลา และการแต่งตัวต่าง ๆ
8. จัดการเรื่องการเดินทาง พาหนะ เรือ รถ ต่าง ๆ
9. ดูแลอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ในเรื่องการจัดที่พัก อาหาร และการซื้อ

สินค้า

10. จัดการเรื่องการชนกระเป๋า หรือสัมภาระอื่นๆ

11. ดูแลช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวตามความเหมาะสม และจำเป็น

6. ลักษณะของมัคคุเทศก์ที่ดี

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2548) ได้อธิบายถึง ลักษณะของมัคคุเทศก์ที่ดีไว้ว่า “ควรจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษหลายด้าน คือ เป็นผู้มีความรอบรู้รอบตัวอย่างกว้างขวาง รู้จักสถานที่ต่างๆ ที่น่าสนใจและน่าเที่ยวเป็นอย่างดี รู้ประวัติและความสำคัญของสถานที่ที่น่าชม เป็นผู้ที่สนใจใฝ่หาความรู้ด้านต่างๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะภาษาต่างประเทศ มีความสามารถในการปรับตนเองให้เข้ากับบุคคลทุกระดับ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้ มีความกระตือรือร้น ตรงต่อเวลา มีใจรักงาน สามารถพูดได้ตอบ อธิบายๆ ได้อย่างคล่องแคล่วชัดเจน มีบุคลิกลักษณะและความจำดี

ชมรมมัคคุเทศก์ ศรีสยาม (2548) อธิบายลักษณะของมัคคุเทศก์ที่ดีดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ดี คือ มองโลกในแง่ดี มีความสุขจิตใจ สดชื่นร่าเริง มีน้ำใจ มีอารมณ์ขัน พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือ ยินดีที่เห็นผู้อื่นมีความสุข มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักเอาทรห่วงใย มีอัธยาศัยดี ไม่ก้าวร้าวและเห็นความสำคัญของผู้อื่น

2. มีบุคลิกภาพดี คือ มีพละทานมัธยมนุรณ คคลองแคลว วองไว กระทบกระเรง สดชื่นแจ่มใส มีอารมณ์มั่นคง เขือกเย็น ไม่วันไหว สามารถเผชิญกับปัญหาอย่างสงบ สุขุม เอาใจใส่ดูแลความสะอาดของร่างกายอย่างทั่วถึง แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับงาน

3. มีความรู้ดี คือ หมั่นสนใจสิ่งรอบตัว ช่างสังเกต รักการค้นคว้า เป็นนักอ่าน มีความจำดี เป็นนักฟัง และมีความจำดี รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะเหตุผล ข้อเท็จจริง และความเห็น

4. มีวาทศิลป์ คือ มีน้ำเสียงชัดเจน แจ่มใส ชวนฟัง มีจังหวะและลีลาการพูดเหมาะสมใช้ระดับของภาษาได้เหมาะกับผู้ฟัง ใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน ตรงประเด็น มีลำดับการพูดดี เข้าใจง่าย สามารถเร้าความสนใจของผู้ฟังให้ติดตามฟังจนจบ ไม่เบื่อหน่าย

5. มีความรักงาน คือ มีความสุขกับงาน มีความสุขเมื่ออยู่กับผู้คน มีนิสัยของความ เป็นนักบริการ

กรมการจัดหางาน (2548) ได้กำหนดลักษณะหรือคุณสมบัติของมัคคุเทศก์ไว้ดังนี้

1. พูดภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย คือ ภาษาอังกฤษ

2. มีความรู้ทั่วไป และเป็นผู้ที่ชวนขวหาความรู้สม่ำเสมอ

3. รักการเดินทางท่องเที่ยว และงานบริการ ปรับตัวได้ และเป็นนักแก้ไขปัญหาได้ดี ในทุกสถานการณ์

4. มีความยืดหยุ่น ประนีประนอม และมีลักษณะอบอุ่นโอบอ้อมอารีเป็นที่ไว้วางใจของผู้เดินทางร่วมไปด้วย

5. มีความเป็นผู้นำ มีความกล้า มีความรอบคอบและไม่ประมาท

6. ทักษะคติดี ร่าเริง มีความเสียสละซื่อสัตย์ ซื่อตรง และอดทน

7. สุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีไหวพริบและปฏิภาณดี

8. มีความคิดสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

9. เป็นนักสื่อสารที่ดี รักการอธิบาย และการบรรยายความรู้ต่าง ๆ

10. เป็นนักจัดเก็บข้อมูลที่ดีทั้งข้อมูลการท่องเที่ยว ความนิยมของลูกค้า และรายชื่อลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยว

จากหลักการต่าง ๆ ที่กล่าวถึงลักษณะของมัคคุเทศก์ที่ดี พอสรุปได้ว่า มัคคุเทศก์ต้องมีคุณสมบัติพิเศษหลายด้าน คือ มีความรู้ บุคลิกภาพดี มีใจรักงาน มีวาทศิลป์ในการพูด และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วย

7. บทบาทของมัคคุเทศก์

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงบทบาทของมัคคุเทศก์ไว้หลากหลาย ซึ่งพอสรุปได้ว่า มัคคุเทศก์ควรมีบทบาทของบุคคลหลายอาชีพรวมกัน ดังนี้

1. บทบาทของครู คือ ทำหน้าที่อธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวควรทราบ

2. บทบาทของนักแสดง คือ เพื่อสร้างบรรยากาศการนำเที่ยวให้มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น เช่น มีการร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเล่นเกมส์ เล่าเรื่องตลกขบขัน เป็นต้น

3. บทบาทของนักการทูต คือ ต้องรู้ว่า ควรอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศหรือท้องถิ่นของตนให้นักท่องเที่ยวฟังอย่างไร เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความรูสึกที่ดีและตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม

4. บทบาทของนักจิตวิทยา คือ จะต้องรู้ว่า นักท่องเที่ยวต้องการอะไรมากน้อยเพียงใด ซึ่งความต้องการจะแตกต่างกันตามวัย ฐานะ พื้นเพความรู้ และอาชีพของนักท่องเที่ยว

5. บทบาทของนักบริการ คือ ต้องมีจิตใจเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ให้บริการผู้อื่น (Service Attitude)

6. บทบาทของเจ้านาย คือ ต้องกล้าตัดสินใจ และสามารถออกคำสั่งอย่างมีมโนลให้ลูกทวารทำตามได้

7. บทบาทของผู้รักษาความปลอดภัย คือ ผู้ดูแลความปลอดภัยทุกรูปแบบ การแจ้งเตือนล่วงหน้า การช่วยเหลือในหลาย ๆ เรื่อง ที่เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การข้ามถนนหนทาง การขึ้นรถ ลงเรือต่างๆ

8. บทบาทของการเป็นพยาบาล คือ สามารถให้การพยาบาลเบื้องต้นเท่าที่จำเป็นได้

9. บทบาทของพนักงานขาย คือ ควรมีเทคนิคในการพูดจูงใจได้ มีแนวคิดในการปรับปรุงรูปแบบของการให้บริการอยู่เสมอ

8. มารยาทและการวางตัวของมัคคุเทศก์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2539 : 6-7) กล่าวว่า มัคคุเทศก์พึงระมัดระวังในด้านมารยาทและการวางตัวที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงข้อควรกระทำและไม่ควรกระทำดังต่อไปนี้

ข้อควรกระทำ ประกอบด้วย

1. รักษาความสะอาดสุขนิสัยส่วนตัวไม่ให้เป็นที่น่ารังเกียจ เช่น ดูแลความสะอาดของผม เล็บ ฟัน ผิวหนัง เป็นต้น

2. แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ไม่ฉูดฉาด หรือหอมช่อ สกปรก

3. มีกิริยามารยาทสุภาพ นุ่มนวล ถูกต้องตามแผนขนบธรรมเนียมประเพณี โดยเน้นในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีที่ไม่ขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวต่างประเทศ

4. แสดงความเอาใจใส่และความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เฉื่อยชา หรือแสดงอาการเบื่อหน่าย

5. ยิ้มแย้มแจ่มใสขณะปฏิบัติหน้าที่ ไม่บึ้งตึง หรือแสดงอารมณ์โกรธเกรี้ยว แม้จะไม่พอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ตาม

6. ตรงต่อเวลาในทุก ๆ กรณี การผิดเวลาถือเป็นมารยาทที่เลวในสายตาของชาวตะวันตก โดยเฉพาะในด้านธุรกิจการท่องเที่ยว อาจเกิดความเสียหายมาก ถ้ามัคคุเทศก์ไม่ตรงต่อเวลา

ข้อไม่ควรกระทำ ได้แก่

1. ทะเลาะกับนักท่องเที่ยวที่เป็นลูกค้า ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ก็ตาม มัคคุเทศก์ต้องหลีกเลี่ยงการทะเลาะกับนักท่องเที่ยวอย่างเด็ดขาด และใช้ความสุ่ม นุ่มนวลในการแก้ปัญหา

2. ให้ความเอาใจใส่แก่นักท่องเที่ยวในความดูแลอย่างไม่ทั่วถึง หรือไม่สม่ำเสมอ ไม่เอาใจใส่นักท่องเที่ยวคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ จนทำให้นักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ เกิดความรู้สึกว่า ถูกละเลยหรือไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร

3. เอาเรื่องส่วนตัวมาเล่าให้นักท่องเที่ยวฟัง หรือบ่นเรื่องความทุกข์ยากของคน เพื่อขอความเห็นใจจากนักท่องเที่ยว

4. หวังผลประโยชน์จากร้านค้าที่นำนักท่องเที่ยวไปซื้อของจนทำให้นักท่องเที่ยวต้องเสียผลประโยชน์จากการซื้อของแพง หรือของที่มีคุณภาพไม่ดี

5. ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว หรือทำให้นักท่องเที่ยวเกิดภาพพจน์ และทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนไทย และประเทศไทยเป็นส่วนรวม

6. ให้ความสนทสนมแก่นักท่องเที่ยวจนเกินขอบเขต โดยเฉพาะในด้านชู้สาว

9. หลักสูตรมาตรฐานการอบรมมัคคุเทศก์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) ได้กำหนดหลักสูตรมาตรฐานการอบรมมัคคุเทศก์เฉพาะพื้นที่ มีสาระดังต่อไปนี้

ภาคความรู้ทางวิชาการ

ไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง

ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น

เทศกาล งานประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

สถานที่ท่องเที่ยวของท้องถิ่น

โรงแรมและสถานที่พักแรมในท้องถิ่น

ร้านอาหารในท้องถิ่น

ผลิตภัณฑ์พื้นเมืองและของที่ระลึก

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ

การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ภาคความรู้เฉพาะอาชีพ

ไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง

บทบาทหน้าที่ มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์

วิธีการปฏิบัติงานของมัคคุเทศก์

การให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

มนุษยสัมพันธ์

ภาคการศึกษานอกสถานที่ (ภาคปฏิบัติ)

ไม่น้อยกว่า 8 ชั่วโมง

จากแนวคิดและหลักวิชาการที่เกี่ยวกับมัคคุเทศก์ ผู้วิจัยได้นำหลักวิชาที่เกี่ยวข้องมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ความหมายของมัคคุเทศก์ ประเภทของมัคคุเทศก์ ลักษณะของมัคคุเทศก์ บทบาทหน้าที่ การวางตัวที่ดีของมัคคุเทศก์ เพื่อให้ขุมมัคคุเทศก์ได้รับทราบถึงความสำคัญของปฏิบัติหน้าที่ และรู้จักการปฏิบัติตนในการเป็นขุมมัคคุเทศก์ เพื่อการเป็นเจ้าบ้านที่ดีต่อไป

ทฤษฎีและพัฒนากการด้านการเรียนรู้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (2549) กล่าวว่า กาย์ (Gagne) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 8 ขั้น คือ

1. การจูงใจ (Motivation Phase) การคาดหวังของผู้เรียนเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้
2. การรับรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Apprehending Phase) ผู้เรียนจะรับรู้สิ่งที่สอดคล้องกับความตั้งใจ
3. การปรุงแต่งสิ่งที่รับรู้ไว้เป็นความจำ (Acquisition Phase) เพื่อให้เกิดความจำระยะสั้นและระยะยาว
4. ความสามารถในการจำ (Retention Phase)
5. ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว (Recall Phase)
6. การนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว (Generalization Phase)
7. การแสดงออกพฤติกรรมที่เรียนรู้ (Performance Phase)
8. การแสดงผลการเรียนรู้กลับไปยังผู้เรียน (Feedback Phase) ผู้เรียนได้รับทราบผลเร็วจะทำให้มีผลดีและประสิทธิภาพสูง

2. การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม

กรมวิชาการ (2544 : 43 – 69) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ
2. ทุกคนเป็นผู้สอน ทุกคนเป็นผู้เรียน
3. การมีส่วนร่วมและการเป็นหุ้นส่วนในกระบวนการเรียนรู้
4. การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงและเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์กับชุมชน
5. การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ
6. พลังของการเรียนรู้ร่วมกัน
7. การพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์

3. แนวทางการจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ 2547 : 12) กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม

ธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ซึ่งสามารถสรุปเป็นหลักการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด และผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดังนี้

1. การปรับความคิดของครู ให้มองนักเรียนบนพื้นฐานของความรักและความเข้าใจว่า นักเรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้ พร้อมเอื้ออำนวยความสะดวก จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ มีอิสระในความคิด ลงมือปฏิบัติจริง

2. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ ยึดหลักการพัฒนาผู้เรียนให้ถึงศักยภาพสูงสุดคือผู้เรียนได้พัฒนาตนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมหลังเรียน หรือหลังฝึกกิจกรรม มีความรู้สึที่ดีเกี่ยวกับตนเอง

3. การยึดชีวิตจริงของผู้เรียน ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนมีศักยภาพเชิงระบบ คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีรูปแบบการคิดของตนเอง ค้นพบตนเอง และสามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตจริงได้

4. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ ยึดความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. การจัดประสบการณ์ โดยใช้คุณธรรมนำความรู้ บูรณาการคุณธรรมในการจัดประสบการณ์ ทุกกลุ่มวิชา และทุกขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ถือว่า ครูทุกคนมีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนให้ประพฤติตน ยึดหลักธรรม และพัฒนาให้มีค่านิยมอันพึงประสงค์

6. การออกแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้ และมีความหลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติวิชา และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้วิธีวัดและประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง ถือว่า การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

จากแนวคิดในเรื่องการเรียนรู้ข้างต้น พอสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาหรือการจัด การเรียนการสอน ถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพของผู้เรียน และการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 ป. 4 – 6 นักเรียนมีความสามารถที่จะแยกแยะ และเชื่อมโยงความรู้ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ได้ดีพอสมควร และสามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมได้

หลักวิชาเกี่ยวกับการสื่อสาร และการพูด

1. ความหมายของการสื่อสาร

กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์ (2549) ได้รวบรวมความหมายของการสื่อสารของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

การสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดสาร (Message) จากบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร (Source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel)

การสื่อสาร หมายถึง การนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือความรู้สึก โดยอาศัยเครื่องนำไปโดยวิธีใดวิธีหนึ่งให้ไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการ จนทำให้เกิดการกำหนดรู้ความหมายแห่งเรื่องราวนั้นร่วมกันได้

การติดต่อสื่อสาร คือ กระบวนการในการส่งผ่านหรือสื่อความหมายระหว่างบุคคล สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่สมาชิกสามารถใช้ความสามารถของตนสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ โดยแสดงออกในรูปของความต้องการ ความปรารถนา ความรู้สึกนึกคิด ความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

ดังนั้น พอสรุปได้ว่า การสื่อสาร คือ การนำหรือการถ่ายทอดเรื่องราวจากบุคคลหนึ่ง ไปสู่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง โดยผ่านสื่อ

2. องค์ประกอบของการสื่อสาร

กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์ (2549) ได้อธิบายว่า การสื่อสารจะประสบผลสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

1. ผู้ส่งสาร (Sender) เป็นผู้ถ่ายทอดสารต่างๆ ไปยังผู้รับสาร โดยผู้ส่งสารต้องคำนึงถึงความถูกต้อง เหมาะสม และวิธีการถ่ายทอดสาร

2. สาร (Message) เรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการถ่ายทอดให้ผู้รับสารได้รับรู้ โดยใช้ภาษาทั้งที่เป็นถ้อยคำและไม่ใช่ถ้อยคำเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมาย และสารนั้นต้องเป็นเรื่องราวที่มีความหมาย สามารถเข้าใจได้ สารที่เกิดขึ้นนั้นต้องอาศัยสัญลักษณ์ทางภาษาที่คนในสังคมกำหนดร่วมกัน เพื่อที่จะสามารถสื่อความหมายได้ เข้าใจตรงกัน หากทั้งสองฝ่ายต่างก็ไม่เข้าใจความหมายของคำนั้นๆ ก็จะทำให้การสื่อสารไม่ประสบความสำเร็จ เพราะสารที่สื่อออกไปไม่สามารถทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อสารได้

3. สื่อ (Media or Channel) เป็นช่องทางหรือพาหนะนำสารส่งไปยังผู้รับสาร ซึ่งหากเป็นสื่อวัตถุ หรือเป็นสื่อที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าแล้ว จะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้กระบวนการสื่อสารเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และชัดเจนยิ่งขึ้น จึงจะเกิดประโยชน์ในการนำสื่อ นั้น ๆ มาใช้ และยังคงมีส่วนช่วยในการทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันหรือใกล้เคียงกันระหว่างผู้ส่ง

สารกับผู้รับสารอีกด้วย แต่การเลือกใช้สื่อก็ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะด้วย หากช่องทางนั้นถูกปิดกั้นสารก็จะไม่สามารถสื่อความหมายถึงผู้รับได้

4. ผู้รับสาร (Receiver) คือ ผู้ที่ทำหน้าที่รับสารที่ผู้ส่งสารส่งผ่านช่องทางทั้งทางเสียงและสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยทำความเข้าใจเนื้อสารที่ผู้ส่งสารส่งมา และแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อเรื่องนั้นกลับไปให้ผู้ส่งสารได้รับรู้ถึงความสำเร็จในการถ่ายทอดสารว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดมาหรือไม่

5. ปฏิกิริยาตอบกลับของผู้รับสาร (Response) เป็นการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองของผู้รับสาร หลังจากได้รับสารมาแล้ว มีความเข้าใจต่อสิ่งที่รับมาหรือไม่อย่างไร ซึ่งผู้รับสารควรมีปฏิกิริยาตอบกลับอย่างใดอย่างหนึ่ง หลังจากได้รับสารนั้นครบถ้วนแล้ว หรือเมื่อเข้าใจสารนั้นอย่างถ่องแท้แล้ว โดยควรพิจารณาสารนั้นให้ถี่ถ้วนรอบคอบก่อนที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบกลับไป เพื่อให้การสื่อสารบรรลุจุดมุ่งหมาย

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของการสื่อสารจะเริ่มจากผู้ส่งสารถ่ายทอดเรื่องราวหรือสื่อให้กับผู้รับสาร โดยผ่านสื่อตัวกลางที่ทำให้ผู้รับสารมีปฏิกิริยาตอบกลับหรือรับรู้เรื่องต่าง ๆ ได้

3. ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์ (2549) อธิบายว่า การสื่อสารทั้งหมดที่เกิดขึ้นจะขาดสิ่งสำคัญไปไม่ได้ คือ สิ่งที่เรียกว่า “ภาษา” มนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร มีผู้กล่าวว่า “ภาษาที่ใช้คือ หัวใจของการสื่อสาร” หมายความว่า ผู้ใช้ภาษาควรตระหนักในบทบาทและความสำคัญของภาษาที่มีต่อการสื่อสารของมนุษย์ เป็นส่วนช่วยให้เนื้อหาที่จะสื่อสารเป็นที่รับรู้และเข้าใจร่วมกันได้ แต่ละสังคมนั้นต่างก็มีภาษาเฉพาะในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน โดยคนในสังคมกำหนดความหมายของภาษาร่วมกัน เพื่อเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารนั้น ปรากฏใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. วจนภาษา (Verbal Language) คือ ภาษาถ้อยคำ ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ซึ่งคนในสังคมตกลงร่วมกัน โดยกำหนดใช้เพื่อสื่อความหมายตามที่ต้องการ เพื่อใช้ในการอธิบาย บอกเล่าเรื่องราว ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด หรืออื่นๆ

2. อวจนภาษา (Non - Verbal Language) คือ ภาษาที่ไม่ใช่ภาษาพูด และภาษาเขียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น เครื่องหมาย สัญลักษณ์ต่าง ๆ น้ำเสียง สีหน้าท่าทาง กาลภาษา ภาพการสัมผัส เป็นต้น ซึ่งอาจใช้ประกอบกับวจนภาษาหรืออาจใช้เพียงลำพังก็ได้

4. ความหมายของการพูด

ภาณุ หาญจริง และคนอื่นๆ (2548) ได้อธิบายว่า “การพูด หมายถึง การสื่อความหมายของมนุษย์โดยการใช้เสียง และกิริยาท่าทางเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้ ความคิดและความรู้สึกจากผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง” และวาทการเป็นคำศัพท์หนึ่ง ซึ่งทางวิชาการนิยมใช้แทน การพูด

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 831) ได้ให้ความหมายของคำว่า “วาท” หมายถึง คำพูด ถ้อยคำ ลัทธิรวมกันเข้าเป็นวาทการ “วาทการ” หมายถึง กิจพูดหรือกิจเกี่ยวกับ ถ้อยคำ งานพูดหรืองานเกี่ยวกับถ้อยคำในการสื่อสาร การพูด หมายถึง การใช้ถ้อยคำ นำเสียง รวมทั้งกิริยาอาการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึกลงของผู้พูดให้ผู้ฟังได้รับรู้ และเกิดการตอบสนอง ในการติดต่อสื่อสารด้วยการพูด ผู้พูดจะต้องระลึกว่า ไม่เพียงแต่พูดเท่านั้น จะต้องรู้จักพูดให้ดีด้วย

ดังนั้น การพูด หมายถึง การใช้ถ้อยคำ นำเสียง รวมทั้งกิริยาอาการอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามจรรยาบรรณ และประเพณีนิยมของสังคม และเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความจำเป็นที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้ และเกิดการตอบสนองตามจุดมุ่งหมายของผู้พูด

5. ความสำคัญของการพูด

ภาณุ หาญจริง และคนอื่น ๆ (2548) อธิบายว่า การพูดเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการสื่อสารของมนุษย์มาแต่สมัยโบราณ คนสมัยเก่าใช้วิธีพูดด้วยการบอกเล่าต่อ ๆ กัน เพื่อประโยชน์ต่อการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูก ๆ หลาน ๆ หรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับคนสืบเนื่องกันมาไม่ขาดสาย ปัจจุบันการพูดยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะโลกได้มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เกิดมีนวัตกรรมทางการศึกษา ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง เป็นต้น โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้มีแพร่หลายอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิทยุ และโทรทัศน์ ถือว่า มีส่วนช่วยให้การสื่อสารทางการพูดให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ทั้งในด้านการศึกษา และการเรียนรู้ทุกชนิดได้อย่างรวดเร็ว อิทธิพลของคำพูดสามารถทำให้ผู้พูดประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอาชีพด้านการพูด เช่น ครูอาจารย์ พระสงฆ์ นักประชาสัมพันธ์ นักการเมือง นักพูด ศิลปิน นักแสดง นักร้อง ฯลฯ

การพูดคือ ข้อมือถือว่าเป็นคุณสมบัติเด่นที่จะสร้างศรัทธา ความเลื่อมใสให้เกิดแก่ผู้ฟัง ในทางพระพุทธศาสนาข้อมือการพูดคือว่า วชิสุจริต หรือมธุรสวาจา เพราะเป็นการพูดในทางสร้างสรรค์ เป็นการพูดของคนฉลาด สามารถให้เกิดประโยชน์แก่ผู้พูดและผู้ฟัง ดังสุนทรภู่จินตกวีเอกของไทยได้เขียนบทประพันธ์กล่าวถึง ความสำคัญของการพูดไว้ในสุภาษิตสอนหญิงว่า “เป็นมนุษย์สุดนิยมที่ลมปาก จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวา แม้นพูดดีมีคนเขาเมตตา จะพูดจาพิเคราะห์ให้เหมาะสม” ในหนังสือนิราศภูเขาทอง สุนทรภู่ได้ประพันธ์เน้นความสำคัญของการพูดเอาไว้ตอนหนึ่ง ความว่า “ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักสรรถ้อยขอร้อยจิต แม้นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา”

7. ทักษะการพูด

ทักษะ คือ ความคล่องแคล่วชำนาญในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทักษะการพูดเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของสมรรถภาพในการพูด ซึ่งมีความสำคัญควบคู่กับเนื้อหาความรู้ของบุคคลเทศก์ที่เตรียมพูดไว้ บุคคลเทศก์ที่มีความรู้แต่ขาดทักษะการพูด ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักท่องเที่ยว ย่อมเกิดปัญหาขึ้นได้ ในขณะที่เดียวกันบุคคลเทศก์ที่มีทักษะการพูด แต่ไม่มีความรู้ก็ไม่สามารถใช้ทักษะการพูดให้เกิดประโยชน์แท้จริงแก่นักท่องเที่ยวได้เช่นกัน

8. วิธีการพูด

การพัฒนาและการฝึกฝนเพื่อให้เกิดศิลปะการพูดสามารถทำได้ดังนี้

1. การพูดแบบท่องจำ

การท่องจำมาพูด จะเป็นระยะเริ่มแรกของบุคคลเทศก์ โดยจะเขียนข้อความที่ต้องการพูดไว้ก่อน แล้วพยายามท่องให้จำขึ้นใจ แต่มีข้อเสียคือ ทำให้การพูดไม่เป็นธรรมชาติ และหากพูดผิดพลาดจะเกิดการสะดุดเป็นห่วง ๆ

2. การพูดจากความเข้าใจตามที่เตรียมไว้

การพูดด้วยวิธีนี้ เป็นวิธีที่ช่วยให้การพูดสัมฤทธิ์ผลได้ดีที่สุด เพราะเป็นวิธีพูดที่บุคคลเทศก์สามารถสื่อสารให้เข้าใจถึงจิตใจของนักท่องเที่ยวได้เต็มที่ สามารถใช้น้ำเสียง โทนน้ำเสียง และกิริยาอาการสื่อความหมายพร้อม ๆ กันไปกับการใช้คำพูดได้อย่างกลมกลืน นักท่องเที่ยวจะเห็นถึงลักษณะของความมีชีวิตชีวา ความมั่นใจ ความกระตือรือร้นที่ปรากฏชัดอยู่ในตัวของบุคคลเทศก์ และจะเกิดความนิยมนับถือ และความประทับใจในตัวบุคคลเทศก์

วิธีพูดจากความเข้าใจที่เตรียมไว้ ผู้พูดจะต้องใช้เวลาเตรียมตัว เตรียมลำดับความคิดเป็นอย่างดี รวมทั้งหาวิธีขึ้นต้น และลงท้ายให้เหมาะสม บุคคลเทศก์จึงควรใช้วิธีพูดวิธีนี้

3. การพูดแบบกระทันหัน

เป็นการพูดแบบไม่รู้ตัวมาก่อน บุคคลเทศก์ไม่ควรตื่นเต้นจนเกินไป ควรใช้เวลาคิดอย่างรวดเร็วว่า จะพูดไปในแนวทางใด

จากหลักวิชาและความรู้ของนักวิชาการต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการพูดที่ดีสำหรับบุคคลเทศก์ สรุปได้ดังนี้

1. เตรียมสาระ เนื้อหาต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยวให้พร้อม
2. เชื่อมั่นตนเองว่า จะนำเที่ยวได้โดยเรียบร้อย เพราะเตรียมข้อมูลทุกอย่างพร้อมแล้ว
3. ปรากฏตัวอย่างสง่างาม เย็น นิ่ง หรือเดินนำชม ต้องกระทำด้วยความกระตือรือร้น

และรักษาน

4. พูด บรรยาย นำเสนอทุกเรื่อง โดยใช้เสียงและบุคลิกภาพของตนเองให้เป็นธรรมชาติ
5. ใช้ท่าทางประกอบการพูดให้เหมาะสม ทั้งศีรษะ มือ ลำตัว ไม่มากหรือน้อยไป
6. ใช้ภาษาที่ง่าย สุกภาพ เป็นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจได้ง่าย
7. สร้างอารมณ์ขันในการพูด อย่าพูดด้วยลักษณะหน้าตาบึ้งตึง หรือจริงจังเกินไป จะทำให้เสียบรรยากาศในการท่องเที่ยว
8. หมั่นฝึกหัดในการพูด ขวัญคฤเทศก์คือฝึกฝน ค้นคว้าและปรับปรุงตนเอง โดยการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลข่าวสาร ความรู้และวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาการพูดของตนเองให้มีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมพอสรุปได้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 585) ได้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจว่า หมายถึง รู้สึกสนใจ ชอบใจเหมาะ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Satisfy" มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า "Satis" ซึ่งหมายถึง ความเพียงพอ (Enough) และคำว่า "Satisfaction" หมายถึง ความยินดี ความสุขสบาย ความอิ่มใจ ความภูมิใจ ความสมปรารถนา ความพอใจ ความสำราญใจ เป็นต้น

ความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการได้บรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมที่แสดงออกก็จะมีความสุข สัมผัสได้จากสายตา คำพูด และการแสดงออก

ความพึงพอใจ คือ ความพอใจของผู้รับบริการ เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่จะใช้วัดประสิทธิภาพของการบริหารงานได้ เพราะการจัดการบริการนั้นมีใช้สักแต่ว่า ทำให้เสร็จๆ ไป แต่หมายถึง การให้บริการอย่างดี เป็นที่พอใจของประชาชน

ความพึงพอใจคือ ความพร้อมที่จะประพฤติ ปฏิบัติ ประกอบด้วย ความรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรม

ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกในทางบวกที่ได้รับการตอบสนองในสิ่งใดก็ได้ถึงความหวัง หรือต้องการในเรื่องต่างๆ เป็นผลให้เกิดความรู้สึกพอใจ มีความสุข เกิดทัศนคติบวกต่อสิ่งนั้น ๆ ที่ได้รับการตอบสนอง และสังเกตความสุขจากการแสดงออกทางสายตา คำพูดและการแสดงออก

2. ประเภทของความพึงพอใจ มี 2 ลักษณะ คือ

2.1 ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่

ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ภาวะการแสดงออกทางอารมณ์ในทางบวก อันเป็นผลมาจากคุณค่าที่ได้รับจากงาน และประสบการณ์ในการทำงานของบุคคลหนึ่ง

ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่องาน และประเมินได้จากความแตกต่างระหว่างปริมาณของคุณค่าผลตอบแทนที่ได้รับกับผลตอบแทนที่บุคคลคาดหวังจะได้รับ

ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ปฏิกริยาตอบสนองทางอารมณ์และความรู้สึกต่องานอันเป็นผลมาจากการประเมินเปรียบเทียบส่วนต่าง ๆ ของผลตอบแทนที่ได้รับจริงกับผลตอบแทนที่ปรารถนา หรือคาดว่า ควรจะได้รับ

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นการบ่งบอกถึงระดับความพึงพอใจเล็กน้อยของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่องานนั้นว่า ตอบสนองความต้องการของเขาได้

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นสภาพหรือระดับความพอใจ ซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลที่มีต่องานที่ทำอยู่

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นทัศนคติต่าง ๆ ซึ่งมีผลมาจากงานและปัจจัยแวดล้อม เช่น ค่าจ้าง สถานภาพ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน ความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชา และความเหมาะสมของปริมาณงาน

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นความรู้สึกพอใจ เมื่องานนั้นให้ประโยชน์ตอบแทนทั้งทางวัตถุ และจิตใจรวมกัน ทั้งตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลได้

ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก และเจตคติของบุคคลที่มีต่องานที่เขาปฏิบัติอยู่ โดยแสดงออกมาเป็นความสนใจ กระตือรือร้น เต็มใจและร่าเริง เมื่อผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในงานที่ทำแล้ว เขาก็จะมีความพยายาม อุตสาหะ มีความสุขกับงานที่ทำ มีความรับผิดชอบที่มุ่งมั่นจนงานนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2.2 ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ได้แก่

ความพึงพอใจของผู้รับบริการ หมายถึง ภาวะการแสดงออกที่เกิดจากการประเมินประสบการณ์การซื้อขาย การใช้สินค้า และบริการ” ซึ่งอาจขยายความให้ชัดเจนได้ว่า “ความพึงพอใจ หมายถึง ภาวะการแสดงออกถึงความรู้สึกในทางบวกที่เกิดจากการประเมินเปรียบเทียบประสบการณ์การได้รับบริการที่ตรงกับสิ่งที่ลูกค้าคาดหวัง หรือดีกว่าความคาดหวังของลูกค้า” ในทางตรงกันข้าม “ความไม่พึงพอใจ หมายถึง ภาวะการแสดงออกถึงความรู้สึกในทางลบที่เกิดจากการประเมินเปรียบเทียบประสบการณ์การได้รับบริการที่ต่ำกว่าความคาดหวังของลูกค้า”

ความพึงพอใจในบริการ เป็นการเน้นการประเมินค่าโดยลูกค้า หรือผู้ใช้บริการต่อการจัดบริการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือจากชุดของบริการที่กำหนดขึ้น

จากแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ ได้รับการตอบสนอง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักวิชา เกี่ยวกับความพึงพอใจในใช้ในงานวิจัย 2 ลักษณะคือ ความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ที่มีต่อ บุทธศาสตร์ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์

บริบทของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยา

ประวัติความเป็นมา

กรมศิลปากร (2542 : 1-55) พระนครศรีอยุธยาหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “เขาวัง” เดิมเป็น พระราชวังของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองกระแชง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

พระราชวังพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่บนยอดเขา 3 ยอดติดต่อกัน ยอดที่สูงที่สุดสูง 95 เมตร แต่เดิมชาวบ้านเรียกว่า “เขาสมน” (เขาสะหม่น) ทางไหลลงเขาทางด้านทิศตะวันออก มีวัดอยู่วัดหนึ่ง ชื่อ “วัดสมณ” ซึ่งในสมัยรัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2402) เรียกเขาลูกนี้ว่า เขามหาสมณ ต่อมาในปี พ.ศ. 2504 ทรงพระราชทานนามว่า เขามหาสวรรค์ ต่อมาเรียกว่า เขามไหสวรรย์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างพระราชวังพระนครศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. 2402 โดยมีเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เป็นแม่กองในการก่อสร้าง ต่อมาได้รับ พระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ และผู้ที่ทำหน้าที่นำงานก่อสร้าง คือ พระเพชรพิไสยศรีสวัสดิ์ (ท้วม บุนนาค)

การก่อสร้างพระราชวังพระนครศรีอยุธยาในครั้งนั้นทำทั้ง 3 ยอด คือ ยอดเขาทิศตะวันออก ยอดเขาทิศตะวันตกและยอดกลาง เมื่อก่อสร้างสิ่งต่างๆ เสร็จแล้วจึงพระราชทานนามว่า “พระนครศรีอยุธยา”

ในการก่อสร้างพระนครศรีอยุธยาได้นำสถาปัตยกรรมตะวันตกแบบนีโอคลาสสิกมาเป็น แบบอย่างในการก่อสร้าง แต่ฝีมือช่างนั้นมีอิทธิพลของงานสถาปัตยกรรมจีนปรากฏออกมา เช่น การ ปั้นสันหลังคา และการใช้กระเบื้องกาบกล้วย เป็นต้น

ลักษณะทางกายภาพของพระนครคีรี

พระนครคีรี มีลักษณะทางกายภาพคือ มียอดเขา 3 ยอด ได้แก่

ยอดเขาทิศตะวันออก

ยอดเขาทิศตะวันตก

ยอดเขาตรงกลาง

เป็นส่วนที่ใช้ในการก่อสร้างพระราชวังสำหรับเป็นที่ประทับพระที่นั่งและอาคารต่างๆ รวมทั้งสิ่งก่อสร้างทั้งหลายบนพระนครคีรีนี้ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานนามไว้คล้องจองกันทั้งหมด ซึ่งเป็นที่ตั้งของพระที่นั่ง และสถานที่สำคัญดังนี้

ยอดเขาศิตะวันตก ได้แก่

พระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์

เป็นพระที่นั่งองค์ใหญ่ที่สุดในหมู่พระที่นั่งพระนครคีรี ก่อสร้างเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2402 พระที่นั่งองค์นี้ เดิมในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เป็นท้องพระโรงสำหรับออกขุนนาง ต่อมาในปี พ.ศ. 2453 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขดัดแปลงใหม่ เพื่อให้เป็นที่ประทับสำหรับพระราชอาคันตุกะจากต่างประเทศ คือ ดยุกโยฮัน อัลเบรคต์ ผู้สำเร็จราชการเมืองบรันสวิก แห่งประเทศเยอรมนี และเจ้าหญิงอลิสซาเบต สโตลเบอร์ก รอซซาล่า พระชายา โดยได้จัดตกแต่งห้องต่างๆ บนพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ใหม่ดังนี้

ท้องพระโรงค้ำหน้า

จัดเป็นห้องเสวยและห้องออกขุนนาง มีเครื่องราชูปโภคและเครื่องเรือนประจำอยู่ ได้แก่ โต๊ะอาหารขนาดใหญ่พร้อมเก้าอี้ และโต๊ะประชุม

ท้องพระโรงค้ำหลัง

จัดเป็นห้องบรรทม มีพระแท่นบรรทมตั้งอยู่กลางห้อง

มุขค้ำทิศตะวันออก

จัดเป็นห้องทรงพระสำราญ มีโต๊ะเล่นไพ่ และเก้าอี้ประทับพักผ่อนพระอิริยาบถ

มุขค้ำทิศตะวันตก

จัดเป็นห้องทรงและห้องลงพระบังคน มีอ่างน้ำสำหรับทรงและโต๊ะแต่งพระองค์

พระที่นั่งปราโมทย์มไหสวรรย์

เป็นพระที่นั่ง 2 ชั้น ลักษณะคล้ายเก๋งจีน สร้างติดต่อกับพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ ชั้นล่างของพระที่นั่งองค์นี้ มีห้องโถง 2 ห้อง ชั้นบนมีห้องโถง ห้องบรรทม และห้องแต่งพระองค์

เชื่อกันมาแต่เดิมว่า ห้องบรรทมของพระที่นั่งนี้เป็นห้องบรรทมของพระราชินี แต่จากประชุมพงศาวดารภาคที่ 25 กล่าวว่า “พระที่นั่งปราโมทย์มไหสวรรย์ เป็นที่ประทับ”

แต่ถ้าพิจารณาตามลักษณะของพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ และพระที่นั่งปราโมทย์มไหสวรรย์ เปรียบเทียบกับหมู่พระที่นั่ง 3 องค์ ในพระบรมมหาราชวังคือ พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน พระที่นั่งไพศาลทักษิณ และพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยแล้ว พระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ อาจเปรียบได้กับพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ซึ่งเป็นพระที่นั่งสำหรับออกว่าราชการ และพระที่นั่งปราโมทย์มไหสวรรย์ ซึ่งเป็นพระที่นั่งประทับของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อาจเปรียบได้กับพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน

พระที่นั่งเวษณัตวีเชียรปราสาท

เป็นปราสาทจัตุรมุข ยอดปราสาทห้ายอด โดยมียอดปราสาทใหญ่อยู่ตรงกลาง และยอดปราสาทเล็กที่มุมทั้งสี่ ที่ตัวปราสาทมีการตกแต่งด้วยลายปูนปั้น ตั้งอยู่บนฐานสูงชันกัน 3 ชั้น แต่ละชั้นมีระเบียงลูกกรงแก้วโดยรอบ ที่ฐานชั้นเดียวกับตัวปราสาท มีหอไฟทำเป็นรูปโคมโปร่งสูงขนาดคนเข้าไปยืนได้ อยู่ที่มุมทั้งสี่ จากประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 25 กล่าวถึง พระที่นั่งเวษณัตวีเชียรปราสาทไว้ว่า “พระที่นั่งเวษณัตวีเชียรปราสาทเป็นปราสาท หลังน้อยยอดปราสาท สร้างขึ้นโดยทรงพระราชดำริ พระราชวังใหญ่แต่โบราณ เช่น พระนารายณ์ราชนิเวศน์ที่เมืองลพบุรี ข่อมมีปราสาทจึงทรงสร้างขึ้นเป็นสังเขปที่ พระนครคีรี”

ภายในพระที่นั่งเวษณัตวีเชียรปราสาท ปัจจุบันนี้ประดิษฐานพระบรมรูปหล่อสำริดพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฉลองพระองค์ที่มีพระราชดำริสร้างขึ้นเป็นแบบใหม่ และเครื่องทรงชุดนี้ได้เคยฉลองพระองค์เสด็จออกรับทูตานุทูตมาแล้ว พระหัตถ์ซ้ายทรงถือสมุดหนังสือ ประทับยืนภายใต้ฉัตรเศวตฉัตร พระบรมรูปองค์นี้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชปรารภให้สร้างขึ้น เพื่อจะส่งไปถวายพระเจ้าแผ่นดินโปแลนด์ที่ 3 แห่งฝรั่งเศสเป็นการตอบแทน จึงโปรดให้ส่งพระบรมฉายาลักษณ์ไปให้ช่างฝรั่งเศส หล่อที่ประเทศฝรั่งเศส ช่างชาวฝรั่งเศสได้จำลองหุ่นด้วยปูนปลาสเตอร์ส่งเข้ามาถวายทอดพระเนตรก่อน แต่ไม่ทรงโปรด เพราะไม่เหมือนพระองค์ จึงโปรดให้ช่างชาวไทยปั้นถวาย ซึ่งในขณะนั้น มีพระยาหัตถการบัญชาเป็นจางวางช่างสิบหมู่แต่งพระบรมรูปองค์นี้ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์เข้าพระทัยว่าหลวงเทพรจนาเป็นผู้ปั้น เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทอดพระเนตรพระบรมรูปที่ช่างไทยปั้นถวายก็พอพระทัย แต่ยังมีได้ดำเนินการตามพระราชประสงค์ก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน พระบรมรูปจึงยังค้างอยู่ในหอเสถียรธรรมปริตร แล้วย้ายไปไว้ในหอราชพงศานุสรณ์ในพระบรมมหาราชวัง จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดให้นำไปประดิษฐานไว้ ณ พระที่นั่งเวษณัตวีเชียรปราสาท โดยพระดำริสแนะนำของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ และอัญเชิญไปประดิษฐานโดยสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น

พระบรมรูปองค์นี้ นอกจากจะเป็นปูชนียวัตถุสำคัญเป็นที่เคารพนับถือของชาวเพชรบุรีแล้ว ยังเป็นพยานให้เห็นฝีมือช่างชั้นไทยในครั้งนั้นอีกด้วย

พระที่นั่งราชธรรมสภา

อยู่ต่อจากพระที่นั่งเวษณัตวีเชียรปราสาทและพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ เป็นพระที่นั่งชั้นเดียวยาวคล้ายเก๋งจีน ประตูหน้าต่างทำเป็นวงโค้ง ตกแต่งด้วยเสาปลอมติดผนัง หัวเสาเป็นแบบศิลปะกรีกแบบไอโอนิก เหนือหัวเสาทำลวดลายลักษณะเป็นลูกโลก และคอกไม้ประติมากรรม ซึ่งเป็นศิลปะผสมกันระหว่างไทย จีน และตะวันตก

พระที่นั่งองค์นี้ใช้เป็นที่พักประชุมสาขายศธรรม ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยในธรรมะอยู่แล้ว และมีพระราชประสงค์จะทรงเผยแพร่แก่ข้าราชการด้วย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้ใช้พระที่นั่งนี้ เป็นที่ประชุมสำคัญส่วนพระองค์

หอชัชวาลเวียงชัย

หอนี้สร้างเป็นรูปกลมคล้ายกระโถมไฟ มีบันไดเวียนภายในชั้นข้างบน ชั้นบนรอบนอกเป็นระเบียง มีลูกกรงแก้วทำด้วยกระเบื้องเคลือบสีเขียวโดยรอบ หลังคาทำเป็นรูปโคมมุงด้วยกระจงโค้ง ภายในโคมห้อยโคมไฟ กลางคันทันจะส่องแสงเห็นไปได้ไกลถึงชายทะเล นักเดินเรือได้อาศัยแสงไฟจากโคมนี้เป็นประกายที่หมายนำเรือเข้าอ่าวบ้านแหลมในเวลากลางคืน

หอชัชวาลเวียงชัย ตั้งอยู่หน้าพระที่นั่งราชธรรมสภา ราษฎรเรียกว่า “กระโถมแก้ว” หรือหอส่องกล้อง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้สร้างไว้ โดยมีพระราชประสงค์จะทรงส่องกล้องทอดพระเนตรดวงดาวตามตำราดาราศาสตร์ที่พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถยิ่ง ที่หน้าหอชัชวาลเวียงชัยนี้มีเสาธงสูงสำหรับชักธงมหาราชขึ้น ขณะเสด็จประทับที่พระนครคีรี

หอพิฆานเพชรมหศวร์

หอนี้ตั้งอยู่บนยอดเขาสูงลูกเล็ก ๆ ตรงหน้าพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ สร้างไว้เป็น 3 หอเล็ก ๆ แต่หอกลางมีขนาดใหญ่กว่า 2 หอด้านข้าง ที่หอกลางมีแท่นประดิษฐานพระพุทธรูปอยู่ภายใน และเป็นห้องทรงศีลของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หอริมขวามือเป็นศาลพระภูมิเจ้าที่ หอริมซ้ายเป็นที่ประโคมสังคีต ยังมีเสาสะตั้งไม้สำหรับแขวนฆ้องชัย ปรากฏอยู่หน้าหอริมทั้งสองมีฐานเสาธงข้างละต้น

ที่หอกลางใหญ่ ได้ก่อผนังกันไว้เป็นห้องบรรทมของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันที่ทรงถืออุโบสถศีลขณะประทับอยู่บนพระนครคีรี และจากบัญชีห้องบรรทมนี้ มองออกไปจะมองเห็นทิวทัศน์ด้านที่สงบเงียบ คือ พระธาตุดจอมเพชร และวัดพระแก้ว

พระที่นั่งสันถาคารสถาน

เป็นหมู่เกาะที่นั่งขนาดใหญ่ทางขวามือของทางขึ้น ก่อนถึงพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ เป็นพระที่นั่ง สำหรับแขกเมืองที่มาพักบนพระนครคีรี มีห้องรับแขกอยู่ตอนกลางของพระที่นั่ง สองข้างเป็นห้องนอน มีมุขหน้ายื่นออก เป็นที่ประทับทอดพระเนตรนาฏศิลป์ที่ลานด้านทิศตะวันออก ซึ่งมีโรงมหรสพตั้งอยู่

โรงมหรสพหรือโรงโขน

อยู่ระหว่างหน้าพระที่นั่งสันถาคารสถานก่อเวทีเป็นรูปอัฒจันทร์กว้าง 8 เมตร ยาว 27 เมตร ก่อกำแพงทึบเป็นฉากกั้นกลาง มีประตู 2 ข้างฉาก ส่วนหลังขนาดเท่าเวทีเป็นที่แต่งตัว และที่พักของพวกละครหรือโขน หน้าเวทีเป็น ลานดินกว้าง เพื่อให้ประชาชนได้นั่งชมด้วย

ศาลาเย็นใจ

อยู่แยกไปทางซ้ายมือของทางขึ้นตรงข้ามกับศาลาด่านหน้า สำหรับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เมื่อขึ้นสู่พระนครคีรี จะใช้เส้นทางเลี้ยวซ้ายขึ้นไปพักผ่อนที่ศาลาเย็นใจ ก่อนและหลังเข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์

ศาลาด่านหน้า

ตั้งอยู่ขวามือของทางขึ้นใกล้โรงโขน เป็นสถานที่ทำการของกรมพระตำรวจหลวงและโขนทวารมหาดเล็ก และข้าราชการบริพาร ในพระราชสำนักเป็นที่พักในขณะออกตรวจตรา

พระทวารและป้อมปราการ

ภายในพระราชฐานมีพระทวาร รวม 7 พระทวาร แบ่งออกเป็นพระทวารรอบพระราชวัง 4 พระทวาร และพระทวารในพระราชมณเฑียร อีก 3 พระทวาร พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานนามแต่ละพระทวารไว้คล้องจองกัน

พระทวารรอบพระราชวัง คือ ประคองชั้นกลาง ประกอบด้วย

ประคองนารีประเวศ

ประคองวิเศษราชกิจ

ประคองราชฤทธิแรงปราบ

ประคองอานุภาพเจริญ

พระทวารในพระราชมณเฑียร คือ ประคองฝ่ายใน ประกอบด้วย

ประคองดำเนินทางสวรรค์

ประคองจันทร์แจ่มจรัส

ประคองสุรย์แจ่มจรัส

ส่วนป้อมปราการนั้น ตั้งอยู่บนไหล่เขาทั้ง 4 ทิศ ก่อสร้างไว้อย่างแข็งแรงในชัยภูมินั้นเหมาะสมต้องตามตำรับพิชัยสงครามในสมัยนั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำเอานามท้าวจตุมหาราช มาตั้งเป็นชื่อป้อมทั้งสิ้น และเติมสร้อยให้สัมผัสคล้องจองกันดังนี้

ป้อมมทรฐป้อมปก (ทิศตะวันออก)

ป้อมวิรุพทกบรวิรักษ์ (ทิศใต้)

ป้อมวิรุปักษ์ป้อมกัน (ทิศตะวันตก)

ป้อมเวสสุวรรณรักษา (ทิศเหนือ)

และยังมีเกยอยู่ที่ เชิงบันไดด้านทิศตะวันตก หน้าพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ ซึ่งมีชื่อคล้องจองกับป้อมอีกด้วย คือ เกยวัชรากิบาล

เมื่อพระมหากษัตริย์เสด็จแปรพระราชฐานมาประทับที่พระนครคีรี จำเป็นต้องมีข้าราชการทั้งฝ่ายหน้า ฝ่ายในตามเสด็จด้วยเป็นจำนวนมาก ที่พักสำหรับข้าราชการเหล่านี้สร้างไว้ด้วยเรือนไม้ก็มี และซำรุคทรุดโทรมจนต้องรื้อถอนออกไป ยังเหลือสิ่งก่อสร้างที่เป็นถาวรวัตถุ คือ

โรงม้า และโรงรถ

ตั้งอยู่ขวามือ และซ้ายมือทางขึ้นลาดเขา สำหรับเป็นที่พักของม้า และรถ

ราชวัลลภาคาร

ตั้งอยู่ซ้ายมือของทางขึ้นเหนือโรงม้า สำหรับเป็นที่พักมหาดเล็ก ข้าราชการบริพาร และเป็นการของกรมพระตำรวจหลวงและราชวัลลภ

ศาลาลูกขุน

ตั้งอยู่ขวามือของทางขึ้นเหนือโรงม้า เป็นที่ทำการของคณะลูกขุน ณ ศาลาหลวง เพื่อพิจารณาคดีความต่างๆ

ยอดตรงกลาง

พระธาตุจอมเพชร

ยอดกลางของเขามหาสวรรค์นี้ แต่เดิมมีพระเจดีย์อยู่องค์หนึ่ง เป็นเจดีย์ของวัดอินทรีคีรี แต่ซำรุคทรุดโทรมมาก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเจดีย์ใหม่ที่องค์เดิม และบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในพระเจดีย์ พระราชทานนามว่า “พระธาตุจอมเพชร” องค์พระธาตุจอมเพชรนั้น สูงจากฐานถึงยอด 40 เมตร ฐานกว้าง 20 เมตร ภายในองค์พระธาตุทำฐานกลวงเป็นห้องกลม มีเสาใหญ่รับน้ำหนักอยู่ตรงกลาง โดยรอบฐานมีช่องทางเข้าไปยังห้องกลม 4 ทาง และจากห้องกลมกลางฐานนั้นมีทางขึ้นไปบนฐานทักษิณได้อีก 4 ช่องทาง จากฐานทักษิณสามารถมองเห็นทัศนียภาพโดยรอบตัวเมืองเพชรบุรี พระที่นั่งต่างๆ และวัดพระแก้วที่อยู่บนยอดเขาอีก 2 ยอด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอได้เสด็จพระราชดำเนินเวียนเทียนรอบพระธาตุจอมเพชรนี้ในวันวิสาขบูชา เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2515

ยอดเขาทิศตะวันออก

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างวัดประจำพระราชวังบนพระนครคีรีขึ้น ทำนองเดียวกับวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ที่เป็นวัดประจำพระบรมมหาราชวังในกรุงเทพมหานคร พระราชทานนามวัดที่สร้างนั้นว่า “วัดพระแก้ว” เป็นที่ตั้งของสถานที่สำคัญดังนี้

พระอุโบสถ

พระอุโบสถของวัดพระแก้ว เป็นพระอุโบสถขนาดเล็ก ผนังพระอุโบสถประดับด้วยหินอ่อน หลังคามุงกระเบื้องวิ ไบระกา ช่อฟ้า บราลีประดับกระจก ฝีมือช่างหลวงและที่สำคัญคือ ตราพระมหาพิชัยมงกุฏ นับเป็นงานปูนปั้นที่งดงามมีชื่อเสียงชิ้นหนึ่งของจังหวัดเพชรบุรี

ภายในพระอุโบสถ เดิมประดิษฐานพระพุทธรูปทำด้วยแก้วผลึกเป็นพระประธาน ต่อมาเมื่อสิ้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทางราชการได้อัญเชิญพระพุทธรูปทำด้วยหินอ่อนมาประดิษฐานเป็นพระประธานแทน ในระหว่างการบูรณะ ได้นำพระพุทธรูปหินอ่อนองค์ดังกล่าวไปประดิษฐานไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนครคีรี เป็นการชั่วคราว

พระสุทธเสลเจดีย์

ตั้งอยู่ด้านหลังพระอุโบสถวัดพระแก้ว เป็นเจดีย์ทรงกลมตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมกว้าง ด้านละ 3 เมตร องค์เจดีย์สูง 9 เมตร เป็นเจดีย์เนื้อหินสีเทาอมเขียว ในการทำเจดีย์องค์นี้ ได้สลักหินประกอบเป็นองค์เจดีย์ สำเร็จขึ้นที่ เกาะสีชัง แล้วจึงถอดเป็นชิ้นนำมาประกอบเป็นองค์เจดีย์ที่เห็นอยู่ปัจจุบัน

หอระฆัง

เป็นหอระฆังรูปสี่เหลี่ยมย่อมุมขนาดเล็ก ตั้งอยู่ด้านหน้าพระอุโบสถวัดพระแก้ว ซึ่งพระอุโบสถ พระสุทธเสลเจดีย์ และหอระฆัง ตั้งอยู่บนเนินสูงลดหลั่นกันไป โดยมีพระสุทธเสลเจดีย์อยู่บนเนินสูงสุด และตั้งอยู่หลังสุด แล้วก็ลดระดับลงมาเป็นพระอุโบสถ และหอระฆังด้านหน้าสุดจะอยู่ต่ำลงมา

ศาลา และพระปรางค์แดง

อยู่ด้านหน้าตรงข้ามกับหอระฆังและพระอุโบสถ ศาลานั้นสร้างเป็นศาลาโปร่งขนาดเล็ก 3 หลัง พระปรางค์นั้นสร้างเป็นปรางค์จตุรมุขทาสีแดงทั้งองค์ และข้างในองค์ปรางค์โปร่ง ทั้งองค์จนถึงยอดปรางค์ ผิดกับปรางค์ทั่วไปที่จะสร้างโปร่งเฉพาะส่วนล่าง และส่วนบนทึบ ภายในปรางค์มีแท่นสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูป

ปัจจุบันพระนครคีรี (เขาวัง) อยู่ในความดูแลของหน่วยงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนครคีรี กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งมีนายปฐม ระสิตานนท์ เป็นหัวหน้าหน่วยงาน มีข้าราชการ และลูกจ้าง รวม 43 คน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครคีรี เปิดบริการให้เข้าชมทุกวัน นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครคีรี (เขาวัง) ได้ 2 เส้นทาง คือ เดินขึ้นทางด้านหน้าเขาวัง หรือขึ้นรถรางไฟฟ้าทางด้านหลังเขาวัง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่นำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินการวิจัย ยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูดเพื่อสร้างบุคลิกเทศก์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปี
ดังนี้

สุริศา สังฆรักษาสัตย์ (2543 : 138 - 141) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร
มัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเขตคุสิต ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้การผสมผสานระหว่างแนวการพัฒนา
หลักสูตรท้องถิ่นกับ โครงสร้างหลักสูตรมาตรฐานอบรมมัคคุเทศก์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
พบว่า 1. ผลของการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีใน
เขตคุสิตของผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตคุสิต 1) สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ พระที่นั่งวิมานเมฆ พระที่นั่งอภิเษก
คุสิต วัดเบญจมบพิตร สวนสัตว์คุสิต ฯลฯ 2) ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ได้แก่ ดอกไม้ประดิษฐ์ เครื่อง
เบญจรงค์ เครื่องแก้ว ฯลฯ 2. ผลการนำหลักสูตรไปใช้ นักเรียนทั้ง 30 คน มีค่าเฉลี่ยของคะแนน
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มทั้ง 3
ภาคความรู้ และความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. การรับรู้ของนักเรียน
เกี่ยวกับหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเขตคุสิต พบว่า นักเรียนมีการรับรู้ในด้านเนื้อหาสาระ
กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกรายการ การพานักเรียนไป
ทัศนศึกษาทำให้นักเรียนมีการรับรู้ในด้านเนื้อหามากที่สุด

อนุสิทธิ์ เมฆวารักษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติคอกยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า
นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีสถานภาพโสด เป็นนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี ยังไม่มีรายได้ มีภูมิลำเนาในภาคเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง
เชียงราย พะเยา และแพร่ เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน เพื่อมาพักผ่อนโดยการค้างคืน จำนวนโดยเฉลี่ย 2
คืน ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม โดยเฉลี่ย 1,379.89 บาท/คน ทั้งนี้ จำนวนเงินที่
จ่ายสูงสุดเป็นค่าที่พัก กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวตั้งใจมาทำคือ การมาเยือนยอดคอกย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่
เคยรับรู้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติคอกยอินทนนท์ จากนิเทศสาร/วารสาร สำหรับการ
เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิก มี
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากโทรทัศน์ นักท่องเที่ยวมีความรู้ ความเข้าใจใน
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับดี การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจใน
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า อายุและรายได้ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิง

นิเวศระหว่างนักท่องเที่ยวที่เป็น และไม่เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระหว่างนักท่องเที่ยวที่เคย และไม่เคยรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริการของอุทยานแห่งชาติคอกยอินทนนท์พบว่า นักท่องเที่ยวประทับใจสูงสุดต่อการบริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ใจพร เศรษฐาภิวัตติกุล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร พฤติกรรม และความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวบนหมู่เกาะในเขตภาคตะวันออก พบว่า 1) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวบนหมู่เกาะในเขตภาคตะวันออกของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยมีค่อนข้างน้อย โดยการสื่อสารระหว่างบุคคลในกลุ่มเพื่อน เป็นสื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุด รองลงมาคือ นิตยสาร และวารสารการท่องเที่ยว 2) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังหมู่เกาะในเขตภาคตะวันออก จะเคยมีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ณ หมู่เกาะในเขตทะเลภาคตะวันออกมาก่อน มีความนิยมที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนฝูง โดยเป็นผู้ตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตัวเอง และมีความตั้งใจที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวซ้ำอีกในอนาคต 3) ปัจจัยภายในเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่เกาะเขตภาคตะวันออก 4) นักท่องเที่ยวชาวไทย มีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวบนหมู่เกาะในเขตภาคตะวันออกอยู่ในระดับปานกลาง 5) การเปิดรับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่ได้รับจากการท่องเที่ยว โดยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในด้านสถานที่พัก

จิตรา ชุมณี (2545 : 153 - 155) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า 1. นักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเรื่อง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ฯ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เรียนรู้จากสถานการณ์จริงและเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง 2. หลักสูตรและขอบข่ายของเนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานตามสภาพจริงในท้องถิ่นของอำเภอไทรโยค และความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์ 3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่านักเรียนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียน และฝึกปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์อย่างตั้งใจและคล่องแคล่ว 4. การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์ท้องถิ่นก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนสามารถจัดทำชิ้นงานได้ระดับดีมาก เช่น แผ่นพับ หนังสือเล่มเล็ก ฯลฯ เกี่ยวกับการนำเที่ยวและการปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์ท้องถิ่นได้ และมีความคิดเห็นที่คิดต่อหลักสูตร และหลักสูตรควรปรับปรุงเรื่องระยะเวลาในการสอนให้มีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับเนื้อหาการพัฒนาหลักสูตร/หลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

ฉัฐชยา นราธิปานันท์ (2545 : 57 - 58) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การทดลองยุทธศาสตร์กิจกรรมสาธิตภูมิปัญญาหัตถกรรมใบตาลเพื่อสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ยุทธศาสตร์กิจกรรมสาธิตภูมิปัญญาหัตถกรรมใบตาลมีคุณลักษณะใฝ่รู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนตามปกติ และนักเรียนที่เรียนโดยใช้ยุทธศาสตร์กิจกรรมสาธิตภูมิปัญญาหัตถกรรมใบตาลมีคุณลักษณะใฝ่รู้ในเรื่องของความสนใจอย่างเห็นคุณค่า การแสวงหาอย่างพากเพียร มีความอดทนไม่ทอดทิ้ง มีความมั่นใจว่าตนเองจะบรรลุเป้าหมาย และมีความปีติในการแสวงหาความรู้ในสิ่งที่เรียนรู้จนกระทั่งบรรลุเป้าหมาย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และนักเรียนที่เรียนโดยใช้ยุทธศาสตร์กิจกรรมสาธิตภูมิปัญญาหัตถกรรมใบตาลมีคำพูดกิริยาท่าทางและการปฏิบัติตนที่แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนตามปกติ

สมคิด รวยเงิน (2546 : 169 - 173) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนารูปแบบบริการศูนย์สุขภาพชุมชนแบบประชาชนมีส่วนร่วมของศูนย์สุขภาพชุมชนจะโปรง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรูปแบบการบริการของศูนย์สุขภาพชุมชน และศึกษาผลของรูปแบบบริการนี้ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการหรือไม่ ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพระบบบริการให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง พบว่า 1) รูปแบบการบริการศูนย์สุขภาพชุมชนที่สร้างขึ้น ได้ใช้ยุทธศาสตร์การให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการ AIC และ PDCA สอดแทรกในทุกขั้นตอน จนเกิดแผนปฏิบัติการพัฒนารูปแบบการบริการแบบประชาชนมีส่วนร่วม 2) หลังการนำแผนปฏิบัติการพัฒนารูปแบบการบริการแบบประชาชนมีส่วนร่วมไปใช้ ประชาชนที่มารับบริการมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) ผลการพัฒนาแผนปฏิบัติการพัฒนารูปแบบการบริการแบบประชาชนมีส่วนร่วมแล้ว ได้ข้อตกลงร่วมกันว่าอาสาสมัครสาธารณสุขจะต้องมาประชุมร่วมกันอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้า และศึกษาผลการวิจัยของแต่ละคนนั้น พบว่า งานวิจัยดังกล่าว เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของระบบการจัดการศึกษาในโรงเรียน เป็นผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดังที่ต้องการทราบข้อมูลต่าง ๆ ก่อนจะกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวของแต่ละคน เป็นการศึกษาผลของความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีรูปแบบแบบประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เป็นการศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีคุณลักษณะใฝ่รู้

ซึ่งงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอในบทนี้ พบว่า ยังไม่มีผลงานการวิจัยของท่านใดได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการสร้างมัคคุเทศก์ หรือการนำหลักการเกี่ยวกับสร้างมัคคุเทศก์ด้วยกระบวนการเรียนรู้รูปแบบใหม่แต่ประการใด จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดบุคลากรในการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น และส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษามรดกศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา ค้นคว้า หลักการ หลักวิชา แนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลอื่น ๆ จากเอกสารต่าง ๆ มาประกอบ เพื่อดำเนินการ

งานวิจัย เรื่อง การทดลองยุทธศาสตร์การสร้างขุมักุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในครั้งนี ซึ่งผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ว่า การทดลองยุทธศาสตร์
นี้นอกจากเป็นการสร้างยุทธศาสตร์ในรูปแบบใหม่แล้ว ผลของการวิจัยครั้งนี้ สามารถ
ตอบสนองยุทธศาสตร์จังหวัด เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เนื้อหาที่นำเสนอในบทนี้ เป็นรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยตามแบบแผนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีลำดับขั้นตอนหลายขั้นตอนดังนี้

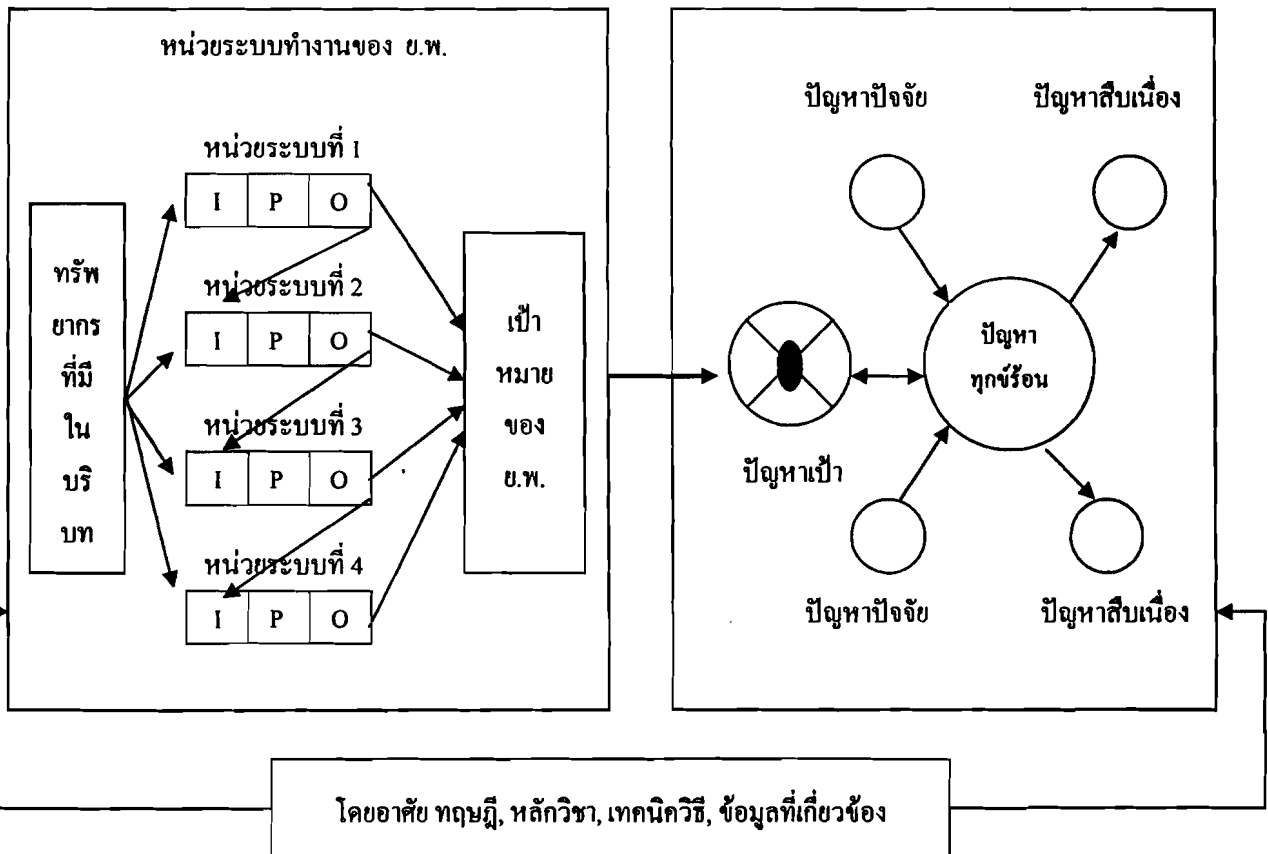
ตัวแบบทางความคิดเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนา

ตัวแบบทางความคิดเรื่อง ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา แสดงไว้ในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 โครงสร้างทางความคิดเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

หน่วยท้องถิ่นที่จะพัฒนา

ภาพที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนา คือ หน่วยระบบทำงาน ซึ่งต้องใช้ทรัพยากรมาเป็นปัจจัยนำเข้า มีกระบวนการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้านั้น ๆ เป็นผลผลิต และมีหน่วยระบบทำงานย่อย ๆ ตั้งแต่ 1 ถึง 4 หน่วย ก่อให้เกิดเป้าหมายเดียวกันของยุทธศาสตร์ เป้าหมายนี้เล็งไปสู่การแก้ปัญหาเป้า ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการพัฒนา ปัญหาเป้าสำหรับการพัฒนาได้จากการวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยท้องถิ่นที่จะพัฒนา โดยได้อาศัยทฤษฎี หลักวิชา เทคนิควิธี และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยในการวิเคราะห์หรือสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับงานวิจัยนี้

1. ปัญหาทุกระดับ คือ แหล่งโบราณสถานจำนวนมากไม่มีการบรรยายความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว

2. ปัญหาปัจจัย ได้แก่

2.1 แหล่งโบราณสถานและวัดต่าง ๆ ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ไม่มีวิทยากรบรรยายความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว

2.2 แหล่งโบราณสถานและวัดส่วนใหญ่ขาดผู้บริหารที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริการความรู้ ขาดการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของสถานที่ เพื่อให้คนในท้องถิ่นสนใจ และเข้ามาศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ ในวัด และแหล่งโบราณสถาน

2.3 เจ้าของแหล่งโบราณสถานไม่ทราบวิธีการสร้างบุคลากรที่จะให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

3. ปัญหาสืบเนื่อง ได้แก่

3.1 นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับประวัติความสำคัญ ความเป็นมา และคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ เท่าที่ควร นอกเหนือจากลักษณะทางกายภาพ

3.2 ชาวชนและประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญ ไม่เห็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของแหล่งโบราณสถานและวัดที่มีอยู่ในท้องถิ่น และไม่สนใจศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้จริงที่มีอยู่ในท้องถิ่น

3.3 นักท่องเที่ยวโดยทั่วไปไม่ได้สนใจศิลปะหรือประวัติศาสตร์ที่ลึกซึ้ง เมื่อไปท่องเที่ยวชมแหล่งโบราณสถาน มักจะชื่นชมเฉพาะรูปลักษณะภายนอก แต่จะไม่รู้จักหรือเห็นคุณค่าทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ และความสำคัญของโบราณสถานนั้น ๆ

4. ปัญหาเป้า คือ แหล่งโบราณสถานไม่มีวิทยากรบรรยายความรู้

5. เป้าหมายยุทธศาสตร์ คือ แหล่งโบราณสถานบนพระนครคีรี มีวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับโบราณสถาน

6. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้แก่ การสร้างขุมักคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยหน่วยระบบทำงาน 4 ระบบ คือ

- หน่วยระบบทำงานที่ 1 การสร้างเครื่องมือ
- หน่วยระบบทำงานที่ 2 การอบรมเตรียมนักเรียน
- หน่วยระบบทำงานที่ 3 กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด
- หน่วยระบบทำงานที่ 4 กิจกรรมการปฏิบัติหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์

7. ทรัพยากรในบริบท หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในบริบทจัดสรรเข้าไปในหน่วยระบบนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีความคุ้มค่า ในที่นี้ ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่

7.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลาง เขต 2 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี สภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองเพชรบุรี และสถานศึกษา

7.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง วิทยากร ผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย

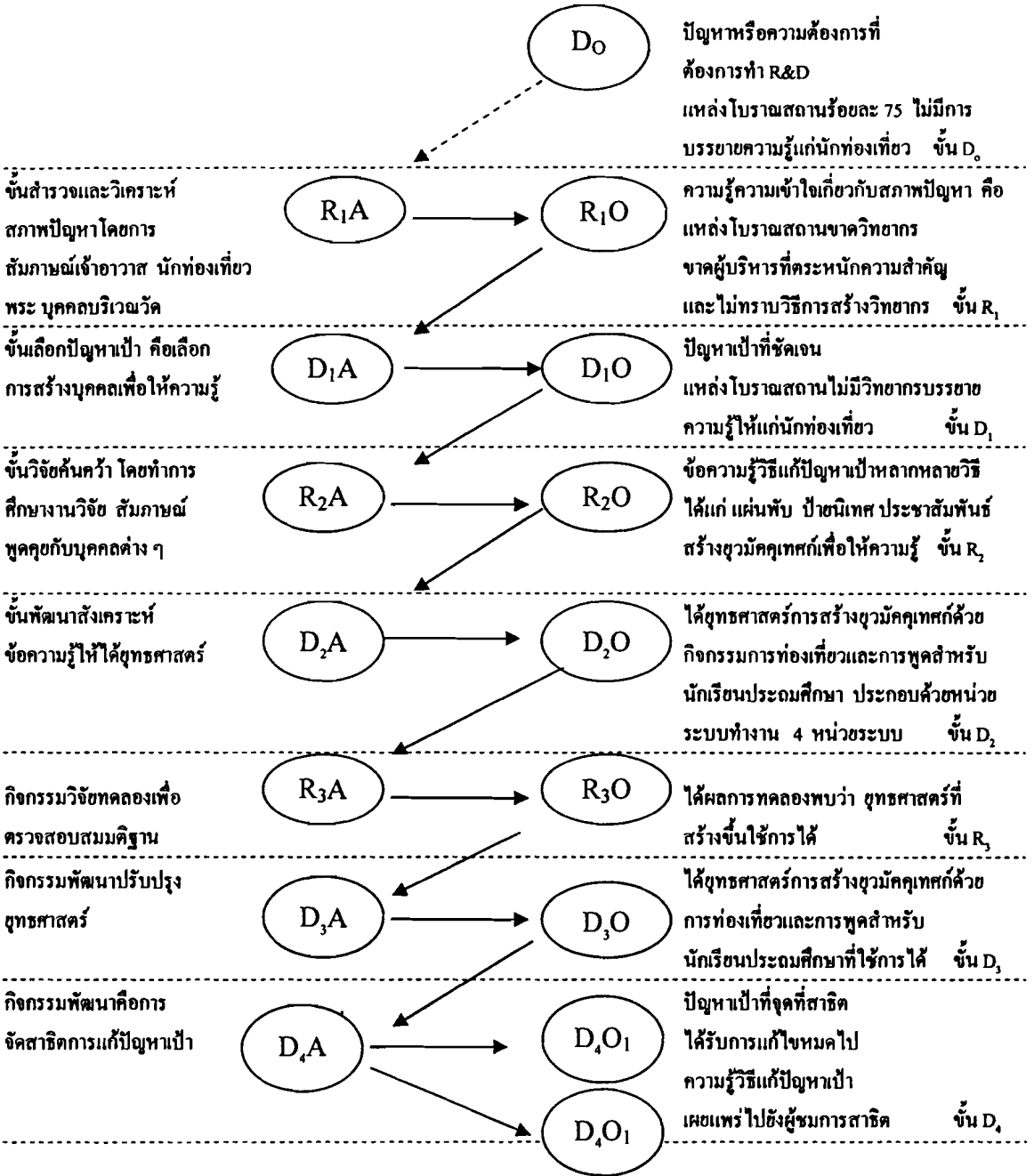
7.3 หลักวิชา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ

7.4 งบประมาณ

การจัดขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) หรือ “R & D” ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา มีลำดับ ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ลำดับขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา การทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูดสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ขั้น D_0 = ปัญหาที่ต้องการวิจัยและพัฒนา คือ

แหล่งโบราณสถานที่ตั้งอยู่ในวัดต่าง ๆ รัยละ 75 ไม่มีการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และความสำคัญของสถานที่ให้กับนักท่องเที่ยว

ขั้น R_1 ประกอบด้วย

R_1A = ขั้นสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหา โดยการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัด พระในวัด สัมภาษณ์นักท่องเที่ยว สัมภาษณ์นักเรียน บุคคลบริเวณรอบวัดและสถานที่สำคัญ และบุคคลทั่วไป ด้วยแบบสอบถามแบบอัตนัย แบบมีโครงสร้าง

R_1O = ทราบข้อมูลสภาพปัญหาว่า แหล่งโบราณสถานหรือสถานที่สำคัญที่ตั้งอยู่ในวัดต่าง ๆ ส่วนใหญ่ขาดวิทยากรบรรยายความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว ขาดผู้บริหารที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริการความรู้ และบางส่วนไม่ทราบวิธีการสร้างบุคคลที่จะให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งนักเรียน เยาวชน ประชาชนไม่เห็นความสำคัญ ไม่สนใจต่อสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น ขณะเดียวกันสื่ออารยธรรมตะวันตกสร้างกระแสและกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนได้ศึกษา

ขั้น D_1 ประกอบด้วย

D_1A = ขั้นเลือกปัญหาเป้า คือ พิจารณาเลือกปัญหาที่มองเห็นว่า สามารถแก้ไขได้ และมีความต้องการที่จะให้เกิดประโยชน์สำหรับนักเรียน และแหล่งโบราณสถานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์

D_1O = ได้ปัญหาเป้าที่ชัดเจน คือ แหล่งโบราณสถานไม่มีวิทยากรบรรยายความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว

ขั้น R_2 ประกอบด้วย

R_2A = ขั้นวิจัยค้นคว้า โดยทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด งานวิจัย สัมภาษณ์

R_2O = ได้แนวคิด หลักวิชา ทฤษฎี และกิจกรรมที่น่าจะนำไปแก้ไขปัญหาเป้าได้หลายวิธี เช่น การทำแผ่นพับ แผ่นประชาสัมพันธ์ ป้ายนิเทศ และการฝึกนักเรียนให้มีความรู้ เพื่อทำหน้าที่บูมมัคคุเทศก์

ขั้น D_2 ประกอบด้วย

D_2A = กิจกรรมสังเคราะห์ข้อความรู้ให้ได้ยุทธศาสตร์ คือ การศึกษาหาความรู้ และรวบรวมข้อมูลเพื่อหาแนวทาง และกำหนดการสร้างยุทธศาสตร์

D_2O = ได้ยุทธศาสตร์ คือ การสร้างบูมมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยหน่วยระบบการทำงาน 4 หน่วยระบบ คือ หน่วยระบบทำงานที่ 1 การสร้างเครื่องมือ หน่วยระบบทำงานที่ 2 การอบรมเตรียมนักเรียน หน่วย

ระบบทำงานที่ 3 กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด หน่วยระบบทำงานที่ 4 กิจกรรมการปฏิบัติหน้าที่ยูวมัคคุเทศก์ ดังนี้

หน่วยระบบทำงานที่ 1 การสร้างเครื่องมือ

I (Input)	P (Process)	O (Output)
I ₁ ผู้วิจัย	P ₁ การสร้างกรอบความคิดเกี่ยวกับกิจกรรม	O ₁ กรอบความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมยูวมัคคุเทศก์
I ₂ ตำรา เอกสาร งานวิจัย	ยูวมัคคุเทศก์	O ₂ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของยูวมัคคุเทศก์
I ₃ บุคคลต่าง ๆ เช่น เจ้าอาวาสวัด พระ ประชาชน นักท่องเที่ยว	P ₂ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ยูวมัคคุเทศก์	O ₃ แบบสอบถามความพึงพอใจของยูวมัคคุเทศก์
I ₄ ผู้เชี่ยวชาญ	P ₃ การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของยูวมัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว	O ₄ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
I ₅ งบประมาณ	P ₄ การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	O ₅ คู่มือยุทธศาสตร์การสร้างยูวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว การพูดสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
I ₆ สถานที่บนพระนครคีรี	P ₅ การสร้างคู่มือยุทธศาสตร์การสร้างยูวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว การพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา	

โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี หลักวิชา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ที่ผู้วิจัย
คิดขึ้น

2. สัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่มีประสบการณ์ และความรู้ ความชำนาญในด้านการท่องเที่ยว การพูด และคุณลักษณะมััคคุเทศก์ ได้แก่ นายชัยพร รูปน้อย ผู้อำนวยการศูนย์ท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเพชรบุรี นายปฐม ระสิตานนท์ หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนครคีรี นายชาญยุทธ เสวตสุวรรณ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคกลาง เขต ๒ ชะอำ นางลักขณา จินดาวงษ์ ผู้ช่วยหัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครคีรี นางสาวรัตนภรณ์

เกิดเกษม มัคคุเทศก์ท้องถิ่น นางชม้อย แสงเพชร ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัด
จันทราวาส นางกาญจนา บุญตาม นักท่องเที่ยว นายเฉลิม โองทอง ประธานสภาวัฒนธรรม
อำเภอเมืองเพชรบุรี รวม 8 คน

3. นำข้อความที่แสดงออกถึงคุณลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยว การพูด และ
มัคคุเทศก์ จากข้อ 1 และ 2 มาทำการวิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญ จัดเป็นหมวดหมู่

4. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

4.1 เครื่องมือทดลอง ได้แก่ คู่มือยุทธศาสตร์ “กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด”
สำหรับยุวมัคคุเทศก์

4.2 เครื่องมือประเมินผล ได้แก่

4.2.1 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของยุวมัคคุเทศก์ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการท่องเที่ยว
และด้านการพูด

4.2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อยุทธศาสตร์กิจกรรมการ
ท่องเที่ยว และการพูด

4.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จาก
ยุวมัคคุเทศก์

4.2.4 แบบบันทึกพฤติกรรมปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูดของ
ยุวมัคคุเทศก์ที่เข้าร่วมโครงการ

สำหรับใช้ในการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและ
การพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

หน่วยระบบทำงานที่ 2 การอบรมเตรียมนักเรียน

I (Input)	P (Process)	O (Output)
I ₁ ผู้วิจัย วิทยากร	P ₁ อบรมชี้แจงขั้นตอนการ	O ₁ คะแนนผลสัมฤทธิ์ของ
I ₂ นักเรียนชั้น ป.5	ดำเนินงานแก่นักเรียน	นักเรียนก่อนการทดลอง
I ₃ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์	P ₂ นักเรียนทำแบบทดสอบวัด	ใช้ยุทธศาสตร์
I ₄ คู่มือยุทธศาสตร์ฯ	ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน(Pre test)	O ₂ นักเรียนเข้าใจขั้นตอน
I ₅ งบประมาณ	P ₃ วิทยากรบรรยายความรู้เกี่ยวกับ	การเข้าร่วมกิจกรรมตาม
I ₆ สถานที่ประชุม	งานมัคคุเทศก์ และนักเรียน	ยุทธศาสตร์แต่ละชั้น
I ₇ ตารางกำหนดกิจกรรม	ศึกษาคู่มือยุทธศาสตร์	O ₃ นักเรียนมีสัมพันธภาพ
	P ₄ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	ที่ดีต่อกัน

การดำเนินงานในหน่วยระบบนี้ ผู้วิจัยจัดเตรียมคู่มือยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อสร้างขุมักกุเทศก์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ตารางกำหนดการอบรม ตารางปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด และได้จัดประชุมชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมดให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับทราบ เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2549 ณ ห้องโสตทัศนศึกษาโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนเข้าใจ และปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์

หน่วยระบบทำงานที่ 3 กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด

I (Input)	P (Process)	O (Output)
I ₁ ผู้วิจัย, ผู้ช่วยวิจัย	P ₁ นักเรียนเรียนรู้ประวัติความสำคัญ	O ₁ นักเรียนได้รับความรู้จาก
I ₂ นักเรียนชั้น ป.5	ต่าง ๆ ของพระนครศรีอยุธยาด้วยกิจกรรม	กิจกรรมการท่องเที่ยว
I ₃ คู่มือยุทธศาสตร์ฯ	การท่องเที่ยว	และสรุปความรู้ด้วย
I ₄ วิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญ	P ₂ นักเรียนสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับ	ตนเองได้
I ₅ งบประมาณ	ประวัติ ความสำคัญของพระนครศรี	O ₂ นักเรียนมีทักษะในการ
I ₆ สถานที่บนพระนครศรี	P ₃ บันทึกพฤติกรรมของนักเรียน	บรรยายความรู้
	P ₄ นักเรียนฝึกพูด และฝึกแสดงความรู้	O ₃ นักเรียนมีลักษณะของ
	ความสามารถในการบรรยายความรู้	ขุมักกุเทศก์ที่ดี
	เกี่ยวกับพระนครศรีให้แก่นักท่องเที่ย	O ₄ นักเรียนเป็นขุมักกุเทศก์

การดำเนินงานในหน่วยระบบที่ 3 ผู้วิจัยพาขุมักกุเทศก์ที่เข้าร่วมโครงการทุกคน ไปเรียนรู้บนพระนครศรี และได้เตรียมผู้เชี่ยวชาญ คือ นางลักขณา จินดาวงษ์ ผู้ช่วยหัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครศรี เป็นวิทยากรบรรยายความรู้เกี่ยวกับพระนครศรีให้กับขุมักกุเทศก์ทุกคน ได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความสำคัญ และคุณค่าทางประวัติศาสตร์อย่างดั่งแท้ในทุกเรื่องที่ขุมักกุเทศก์ควรทราบ และให้ขุมักกุเทศก์ทุกคนซักถามความรู้ที่ต้องการทราบ เพื่อสร้างองค์ความรู้ของแต่ละคน และในวันที่ 3 ของการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้ให้ขุมักกุเทศก์เริ่มการฝึกทักษะการพูดฝึกการทำหน้าที่บรรยายความรู้กับวิทยากรและผู้วิจัย โดยกำหนดขั้นตอนคือ ภาคเช้า ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมการท่องเที่ยว และภาคบ่ายให้ฝึกทักษะการพูด ครั้งแรกให้พูดเป็นกลุ่ม 2-3 คน แล้วจึงให้ฝึกพูดทีละคน จนเกิดทักษะ ความชำนาญ ความแม่นยำ และสามารถทำหน้าที่ขุมักกุเทศก์บรรยายความรู้ได้ การดำเนินงานกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด รวมจำนวน 15 วัน

หน่วยระบบทำงานที่ 4 กิจกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของคณาจารย์

I (Input)	P (Process)	O (Output)
I ₁ ผู้วิจัย, ผู้ช่วยวิจัย	P ₁ นักเรียนปฏิบัติหน้าที่	O ₁ นักเรียนปฏิบัติหน้าที่
I ₂ นักเรียนชั้น ป.5	คณาจารย์ให้บริการความรู้	คณาจารย์
I ₃ สถานที่บนพระนครคีรี	เกี่ยวกับประวัติและความสำคัญ	O ₂ นักท่องเที่ยวได้รับความรู้
I ₄ นักท่องเที่ยว	ของพระนครคีรีแก่นักท่องเที่ยว	และมีความพึงพอใจต่อ
I ₅ บันทึกสรุปความรู้ของ นักเรียนแต่ละคน / คู่มือของคณาจารย์	P ₂ นักท่องเที่ยวตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจที่ได้รับบริการ ความรู้จากคณาจารย์	การปฏิบัติหน้าที่ของ คณาจารย์
	P ₃ คณาจารย์ทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ (Post Test) หลังการทดลองใช้ยุทธศาสตร์ฯ	O ₃ คะแนนผลสัมฤทธิ์ของ คณาจารย์
	P ₄ คณาจารย์ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจที่มีต่อ ยุทธศาสตร์ฯ	O ₄ คะแนนความพึงพอใจของ คณาจารย์

การดำเนินงานในหน่วยระบบทำงานที่ 4 หลังจากคณาจารย์ได้รับความรู้ และฝึกทักษะการพูด จนเกิดความรู้ ความชำนาญ สามารถบรรยายความรู้ได้ ผู้วิจัยได้ให้คณาจารย์ทุกคนปฏิบัติหน้าที่บรรยายความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวบนพระนครคีรี หลังจากปฏิบัติหน้าที่เสร็จ คณาจารย์แจกแบบสอบถามความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากคณาจารย์ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ผู้วิจัย ดำเนินการกิจกรรมนี้ รวม 5 วัน หลังจากนั้นผู้วิจัยให้คณาจารย์ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และทำแบบสอบถามความพึงพอใจของคณาจารย์ที่มีต่อยุทธศาสตร์

ขั้น R₃ ประกอบด้วย

R_{3A} = ขั้นทดลองยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้น เพื่อตรวจสอบสมมติฐานว่า ยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นใช้งานได้ คือ การทดลองดำเนินการตามหน่วยระบบทำงานที่ 1 - 4

R_{3O} = ได้ผลการทดลอง พบว่า ยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นใช้งานได้

ชั้น D₃ ประกอบด้วย

D₃A = กิจกรรมพัฒนาปรับปรุงยุทธศาสตร์ ได้ปรับปรุงโดยดำเนินกิจกรรมการทองเที่ยวในหน่วยระบบทำงานที่ 3 พร้อมไปกับหน่วยระบบทำงานที่ 4 คือ กิจกรรมการพูด เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะและความชำนาญอย่างรวดเร็ว

D₃O = ได้ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการทองเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ใช้การได้จากชั้น ชั้น R₃

ชั้น D₄ ประกอบด้วย

D₄A = กิจกรรมพัฒนาคือ จัดสาริต โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ ณ สถานที่จริง

D₄O₁ = ปัญหาเป้าที่จุดสาริต ได้รับการแก้ไขคือ มีวิทยากรบรรยายความรู้ให้แก่ นักทองเที่ยว

D₄O₂ = ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการทองเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้สำหรับสถานที่อื่น ๆ ต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร มี 2 กลุ่ม คือ

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี

1.2 นักทองเที่ยวที่ได้รับการบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์

2. กลุ่มตัวอย่าง มี 2 กลุ่ม คือ

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่ในเขต อำเภอเมืองเพชรบุรี ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากสถานศึกษา สังกัดภาครัฐ 2 โรงเรียน ภาคเอกชน 2 โรงเรียน และภาคท้องถิ่น 1 โรงเรียน รวม 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี โรงเรียนวัดคอนไก่เตี้ย โรงเรียนอรุณประดิษฐ โรงเรียนราษฎร์วิทยา และ โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส แห่งละ 4-6 คน รวม 25 คน ในการคัดเลือกนักเรียนที่ เข้าร่วมในการทดลอง กำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้ 1) เป็นนักเรียนที่เรียนดี เกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป 2) มีความสนใจ และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการทดลองใช้ยุทธศาสตร์

2.2 นักทองเที่ยวที่ได้รับการบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์ ระหว่างวันที่ 11, 20 - 21 และ 27 - 28 พฤษภาคม 2549 รวม 5 วัน จำนวน 360 คน ทั้งนี้ การสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ความสะดวก

แผนแบบการทดลอง

แผนแบบการทดลองในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแผนแบบการทดลองกึ่งจริง ดังนี้

SET - E + SET - T + NO - C

SET - E คือ กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมพุทธศาสตร์

SET - T คือ พุทธศาสตร์การสร้างบุคลิกพิเศษ

NO - C คือ ไม่มีกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เครื่องมือทดลอง และเครื่องมือประเมินผล

1. เครื่องมือทดลอง ได้แก่ คู่มือพุทธศาสตร์ “กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด” สำหรับบุคลิกพิเศษ เนื้อหาของคู่มือฯ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ก้าวแรกของบุคลิกพิเศษ 2) การเพิ่มพูนความรู้ 3) การฝึกฝนทักษะ 4) การเป็นบุคลิกพิเศษที่ดี

1.1 การสร้างคู่มือพุทธศาสตร์ฯ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร และหลักวิชาที่เกี่ยวข้อง แล้วมากำหนดเป็นรูปแบบ และเนื้อหาของพุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่มีขั้นตอนในการศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย

- 1.1.1 ความรู้เกี่ยวกับบุคลิกพิเศษ
- 1.1.2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 1.1.3 ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญและประวัติของพระนครศรี
- 1.1.4 ความรู้เกี่ยวกับทักษะการพูด
- 1.1.5 บทสรุปความสำคัญของการเป็นบุคลิกพิเศษที่ดี

โดยมีลักษณะเป็นเอกสาร ขนาด ๑๐ 4 เจาะร้อยห่วงด้านข้าง ภายในมีรูปภาพการ์ตูนที่สื่อความหมายเกี่ยวกับบุคลิกพิเศษ และทักษะการพูด ภาพสถานที่ต่าง ๆ บนพระนครศรี ประกอบเนื้อหาความรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 นำคู่มือพุทธศาสตร์ฯ ที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและนำไปแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.3 นำคู่มือพุทธศาสตร์ฯ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตามหลักสูตรของพุทธศาสตร์การสร้างบุคลิกพิเศษฯ ดังมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ คือ 1) ดร.สุทัศน์ นาคจัน 2) ดร.พิมพ์ระวี ไรจน์รุ่งสัจย์ 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันทนา กลิ่นงาม

1.4 ปรับปรุงคู่มือยุทธศาสตร์ฯ ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง

2. เครื่องมือประเมินผล ได้แก่

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของยุวมัคคุเทศก์ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการท่องเที่ยว และการพูด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยว ประวัติ ความเป็นมา ความสำคัญของสถานที่ ชื่อและที่ตั้งสถานที่ต่างๆ ลักษณะสำคัญของสถานที่บนพระนครคีรี ความหมาย บทบาท คุณลักษณะ มารยาท ประเภทของมัคคุเทศก์ องค์ประกอบและทรัพยากรการท่องเที่ยว เทคนิคและวิธีการพูดของมัคคุเทศก์ มีลักษณะเป็นคำถามแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน คำถามแต่ละข้อ มีคำตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

2.1.1 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของยุวมัคคุเทศก์ด้านการท่องเที่ยว และการพูด โดยผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับความสำคัญ ประวัติ ความเป็นมาของพระนครคีรี ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการพูด เพื่อกำหนดจุดประสงค์ในการวัดความรู้ แล้วจึงลงมือสร้างเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของยุวมัคคุเทศก์

2.1.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของยุวมัคคุเทศก์ฯ ที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ (Face Validity) และนำไปแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของยุวมัคคุเทศก์ฯ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2.1.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ฯ มาปรับปรุงและนำไปใช้จริง

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ที่มีต่อยุทธศาสตร์ กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด ด้านเอกสารการอบรม ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ของการเรียนรู้ รวม 19 ข้อ ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด	ได้	5	คะแนน
ระดับความพึงพอใจ	มาก	ได้	4	คะแนน
ระดับความพึงพอใจ	ปานกลาง	ได้	3	คะแนน

ระดับความพึงพอใจ น้อย ได้ 2 คะแนน

ระดับความพึงพอใจ น้อยที่สุด ได้ 1 คะแนน

มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยศึกษา รวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนด จุดประสงค์และประเด็นของการวัดความพึงพอใจต่อบุทธศาสตร์ แล้วจึงลงมือสร้างแบบสอบถามวัด ความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อบุทธศาสตร์ฯ

2.2.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากรฯ ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ (Face Validity) และนำไปแก้ไขปรับปรุง ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากรฯ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2.2.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากรฯ มาปรับปรุง และนำไป ใช้จริง

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จาก บุคลากรแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษาและอาชีพ ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่ได้รับจากการท่องเที่ยว มีคำถาม จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความสำคัญของการบรรยายความรู้ การต้อนรับของบุคลากร บุคลิกภาพ /ท่าทางของบุคลากร วิธีการบรรยาย(พูด)ของบุคลากร ความรู้ที่ได้รับ การปฏิบัติหน้าที่โดยรวมของบุคลากร ประทับใจการให้บริการความรู้ของบุคลากร บุคลากรมีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ การให้คะแนนดังนี้

ระดับความพึงพอใจ มากที่สุด ได้ 5 คะแนน

ระดับความพึงพอใจ มาก ได้ 4 คะแนน

ระดับความพึงพอใจ ปานกลาง ได้ 3 คะแนน

ระดับความพึงพอใจ น้อย ได้ 2 คะแนน

ระดับความพึงพอใจ น้อยที่สุด ได้ 1 คะแนน

และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นคำถามปลายเปิด ที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถเขียนได้ตามความคิดของผู้ตอบแบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.3.1 ผู้วิจัยศึกษา รวบรวมข้อมูล เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดจุดประสงค์ของการวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุค แล้วจึงลงมือสร้างเป็นแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุคที่ได้รับบริการความรู้จากยูแม็คอุเทศก์

2.3.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุค ที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ และนำไปแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุค ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2.3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุค มาปรับปรุงและนำไปใช้จริง

2.4 แบบบันทึกพฤติกรรมของยูแม็คอุเทศก์ต่อการปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด เนื้อหาประกอบด้วย วันเดือนปี สถานที่ และชื่อผู้บันทึกพฤติกรรมของนักเรียนรายการบันทึก ได้แก่ ความสนใจ/ตั้งใจเรียนรู้ ความกล้าแสดงออกในการซักถามและการพูดต่อนักท่องเที่ยวยุค การทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม ความมีน้ำใจต่อเพื่อน การตรงต่อเวลาของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ แต่ละหัวข้อให้คะแนนเต็ม 10 คะแนน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.4.1 ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้า เอกสาร และความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของมัคอุเทศก์ กระบวนการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ แล้วมากำหนดเป็นเนื้อหาของแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียน

2.4.2 นำแบบบันทึกพฤติกรรมฯ ที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและนำไปแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4.3 นำแบบบันทึกพฤติกรรมฯ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2.4.4 นำแบบบันทึกพฤติกรรมฯ มาปรับปรุงและนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการจัดอบรมนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการให้นักเรียนได้รับทราบ และทำการทดสอบนักเรียนก่อนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในวันที่ 17 เมษายน 2549
2. ดำเนินการตามยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด จำนวน 15 วัน ตั้งแต่ วันที่ 18 - 21, 24 - 28 เมษายน 2 - 3, 6 - 7 และ 10 - 11 พฤษภาคม 2549
3. ดำเนินการทดสอบยุวมัคคุเทศก์ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการทดลอง (ฉบับเดิม) และวัดความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ที่มีต่อยุทธศาสตร์ ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2549
4. ดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์ ตั้งแต่วันที่ 11, 20 - 21 และ 27 - 28 พฤษภาคม 2549
5. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองยุทธศาสตร์ในชั้น R_3 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ค่าสถิติที่คำนวณมีดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ที่มีต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด และคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์
2. สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่า t - dependent เพื่อเปรียบเทียบความรู้อ่อนและหลัง เข้าร่วมยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยูมัลคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี รวม 5 โรงเรียน จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติเป็นนักเรียนที่เรียนดี มีความสนใจ และสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ระหว่างวันที่ 17 เมษายน - 28 พฤษภาคม 2549 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัย เป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบของยุทธศาสตร์การสร้างยูมัลคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยูมัลคฤเทศก์จากการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยูมัลคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของยูมัลคฤเทศก์ต่อยุทธศาสตร์การสร้างยูมัลคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยูมัลคฤเทศก์

ตอนที่ 1 รูปแบบของยุทธศาสตร์การสร้างยูมัลคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้า เพื่อหารูปแบบของยุทธศาสตร์การสร้างยูมัลคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา จากหลักวิชา ตำรา ผู้ทรงคุณวุฒิ ณาจารย์ และอื่น ๆ ประกอบ แล้วนำมาสรุป วิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อสร้างรูปแบบของยุทธศาสตร์การสร้างยูมัลคฤเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา (เส้นทางการเดินทางของยูมัลคฤเทศก์) โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ก้าวแรกของยูมัลคฤเทศก์

ขั้นที่ 2 การเพิ่มพูนความรู้

ขั้นที่ 3 การฝึกฝนทักษะ

ขั้นที่ 4 ยูวมัคคุเทศก์ที่ดี

โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ก้าวแรกของยูวมัคคุเทศก์

ขั้นนี้ เป็นการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์ ได้แก่ ความหมาย ประเภท หน้าที่ ความรับผิดชอบ บทบาท ลักษณะของมัคคุเทศก์ที่ดี มารยาทและการวางตัวของมัคคุเทศก์ ขั้นนี้ถือว่า เป็นขั้นที่มีความสำคัญมาก เพราะต้องให้นักเรียนรู้จักตนเองก่อนเป็นลำดับแรก ก่อนรับความรู้ และประสบการณ์ในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 การเพิ่มพูนความรู้

เป็นขั้นที่ให้ยูวมัคคุเทศก์ทุกคนรับประสบการณ์จริงจากการเรียนรู้ในสถานที่จริง และสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง โดยมีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่ต้องรู้ และเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา ความสำคัญของโบราณสถาน โบราณวัตถุต่าง ๆ ที่อยู่บนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครคีรี

ขั้นที่ 3 การฝึกฝนทักษะ

หลังจากยูวมัคคุเทศก์ทุกคนได้รับความรู้จากวิทยากร ผู้วิจัยและได้สัมผัสกับแหล่งเรียนรู้จริงแล้ว ยูวมัคคุเทศก์ทุกคนจะเริ่มฝึกทักษะการพูดกับวิทยากร และผู้วิจัยเป็นลำดับแรก โดยครั้งแรกให้พูดเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน ครั้งต่อ ๆ ไป เมื่อเกิดทักษะ และความชำนาญแล้ว ยูวมัคคุเทศก์จึงบรรยายความรู้ให้กับนักท่องเที่ยว ผลการทดลองที่ผ่านมา ยูวมัคคุเทศก์ได้ฝึกทักษะการพูด วันละ 4 ครั้ง จำนวน 3 วัน รวม 12 ครั้ง จึงสามารถบรรยายให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวได้

ขั้นที่ 4 ยูวมัคคุเทศก์ที่ดี

ขั้นนี้เป็นการประเมินผล โดยวิทยากรและผู้วิจัยว่า ยูวมัคคุเทศก์ทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เข้าใจบทบาทของยูวมัคคุเทศก์ และสามารถทำหน้าที่ยูวมัคคุเทศก์ได้ และมีบางคนประสบปัญหาในเรื่องของการทำงานเป็นกลุ่ม เรื่องนี้ วิทยากรและผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำไป และยูวมัคคุเทศก์ทุกคนมีการยอมรับ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อทำหน้าที่ยูวมัคคุเทศก์ที่ดีต่อไป

ในคู่มือยุทธศาสตร์ฯ นี้ ผู้วิจัยได้สอดแทรกภาพการ์ตูนที่สามารถสื่อความหมายของเรื่องต่าง ๆ ในแต่ละขั้นไว้ เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์จากการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ผู้วิจัยได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์ จากการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับศึกษาก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ของนักเรียนที่ร่วมโครงการ แสดงดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ข้อมูลเพศ และ โรงเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ (รวม)	25	100
ชาย	3	12
หญิง	22	88
โรงเรียน (รวม)	25	100
อนุบาลเพชรบุรี	4	16
วัดคอนไก่เตี้ย	5	20
ราษฎร์วิทยา	4	16
อรุณประดิษฐ	6	24
เทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส	6	24

จากตารางที่ 1 มีนักเรียนหญิงเข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 88 นักเรียนชายเข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 12 เป็นนักเรียนจากโรงเรียนอรุณประดิษฐ และโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส ร้อยละ 24 โรงเรียนวัดคอนไก่เตี้ย ร้อยละ 20 โรงเรียนราษฎร์วิทยาและโรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี ร้อยละ 16

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์จากการทดลอง
 ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับนักเรียน
 ระดับประถมศึกษา ก่อนการทดลองและหลังการทดลองการใช้ยุทธศาสตร์การสร้าง
 ยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด

ผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูด	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความรู้น้อย (0 - 12 คะแนน)	2	8	0	0
ความรู้ปานกลาง (13 - 24 คะแนน)	23	92	13	52
ความรู้มาก (25 - 30 คะแนน)	0	0	12	48
รวม	25	100	25	100

จากตารางที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์จากการ
 ทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับ
 ประถมศึกษา ก่อนการทดลองและหลังการทดลองการใช้ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วย
 กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ปานกลาง ร้อยละ
 92 มีความรู้ น้อย ร้อยละ 8 ตามลำดับ หลังการทดลองพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ปานกลาง
 และมีความรู้มาก ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 52 และร้อยละ 48 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์จากการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การใช้ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด

การทดลองใช้ยุทธศาสตร์	N	\bar{x}	SD	t	sig
ก่อนการทดลอง	25	16.24	2.88	- 12.653	.000**
หลังการทดลอง	25	24.44	2.73		

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์จากการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการใช้ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูด เท่ากับ 16.24 คะแนน หลังการทดลองใช้ยุทธศาสตร์นักเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.44 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย โดยใช้ t – dependent พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์ ระหว่างก่อน กับหลังการทดลองใช้ยุทธศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่า การใช้ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้ผล

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ภายหลังการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด ผู้วิจัยได้ประเมินผลความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ที่มีต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4 ถึงตารางที่ 8

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาหลังการทดลอง

ความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์	\bar{x}	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเอกสารการอบรม	4.51	.37	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการเรียนรู้	4.60	.38	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ของการเรียนรู้	4.69	.27	มากที่สุด
รวม	4.60	.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$) ผลการศึกษาความพึงพอใจตามรายด้าน พบว่า ยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์ฯ ในระดับ มากที่สุดทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ ด้านประโยชน์ของการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.69$) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.60$) และด้านเอกสารการอบรม ($\bar{x} = 4.51$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อ
ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับ
นักเรียนระดับประถมศึกษา ด้านเอกสารการอบรม หลังการทดลอง

1. ด้านเอกสารการอบรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.1 รูปเล่มของกลุ่มมัธยมศึกษาเล่มนี้ (รวม)	4.38	.52	มาก
1.1.1 กะทัดรัด	4.12	.66	มาก
1.1.2 ความสะดวกในการใช้	4.48	.65	มาก
1.1.3 ความสวยงาม	4.56	.58	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาความรู้ในกลุ่มมัธยมศึกษา มีความเหมาะสม (รวม)	4.60	.45	มากที่สุด
1.2.1 ด้านการเป็นยุวมัคคุเทศก์	4.64	.56	มากที่สุด
1.2.2 ด้านการท่องเที่ยวทั่วไป	4.52	.58	มากที่สุด
1.2.3 ด้านสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ บนพระนครคีรี	4.56	.58	มากที่สุด
1.2.4 ด้านทักษะการพูดที่ดี	4.68	.62	มากที่สุด
(รวม)	4.51	.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจต่อเอกสารการอบรม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) โดยมีความพึงพอใจต่อเนื้อหาความรู้ในกลุ่มมัธยมศึกษาในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$) ส่วนความพึงพอใจต่อรูปเล่มของกลุ่มมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$)

ผลการศึกษาดูตามรายชื่อ พบว่า ในเรื่องรูปเล่มของกลุ่มมัธยมศึกษา ยุวมัคคุเทศก์ มีความพึงพอใจต่อความสวยงามของรูปเล่ม ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) ส่วนความสะดวกในการใช้ ($\bar{x} = 4.48$) และความกะทัดรัด ของกลุ่มมัธยมศึกษา ($\bar{x} = 4.12$) มีความพึงพอใจในระดับ มาก

ในเรื่องเนื้อหาความรู้ในกลุ่มมัธยมศึกษา ยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด ทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านทักษะการพูดที่ดี ($\bar{x} = 4.68$) ด้านการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ($\bar{x} = 4.64$) ด้านสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ บนพระนครคีรี ($\bar{x} = 4.56$) ด้านการท่องเที่ยวทั่วไป ($\bar{x} = 4.52$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ด้านกระบวนการเรียนรู้ หลังการทดลอง

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
2.1 ขั้นตอนการอบรมให้ความรู้เบื้องต้น (รวม)	4.68	.51	มากที่สุด
2.1.1 วิทยากรที่ให้ความรู้	4.68	.55	มากที่สุด
2.1.2 ความรู้ที่ได้รับ	4.68	.47	มากที่สุด
2.2 ขั้นตอนการเรียนรู้จริงจากสถานที่ท่องเที่ยว			
บนพระนครคีรี (รวม)	4.74	.52	มากที่สุด
2.2.1 วิทยากรที่ให้ความรู้	4.84	.47	มากที่สุด
2.2.2 ความรู้ที่ได้รับ	4.64	.56	มากที่สุด
2.3 กระบวนการฝึกทักษะการพูด	4.48	.58	มาก
2.4 รูปแบบ และกระบวนการฝึกทักษะของยุวมัคคุเทศก์ฯ นี้	4.32	.62	มาก
(รวม)	4.61	.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 หลังการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด ยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์ฯ ด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) โดยมีความพึงพอใจในขั้นตอนการเรียนรู้จริงจากสถานที่ท่องเที่ยวบนพระนครคีรี ($\bar{x} = 4.74$) และขั้นตอนการอบรมให้ความรู้เบื้องต้น ($\bar{x} = 4.68$) ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้ ยุวมัคคุเทศก์ มีความพึงพอใจต่อวิทยากรที่ให้ความรู้ ($\bar{x} = 4.84$) และความรู้ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.64$) ในระดับ มากที่สุด

สำหรับขั้นตอนกระบวนการฝึกทักษะการพูด และรูปแบบและกระบวนการฝึกทักษะของยุวมัคคุเทศก์ฯ ยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และ 4.32 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อ
ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับ
นักเรียนระดับประถมศึกษา ด้านประโยชน์ของการเรียนรู้ หลังการทดลอง

3. ด้านประโยชน์ของการเรียนรู้	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
3.1 การเรียนรู้จริงจากแหล่งเรียนรู้ ทำให้นักเรียน เกิดความรู้ ความเข้าใจและได้รับประสบการณ์ตรง	4.56	.58	มากที่สุด
3.2 นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในแหล่งศิลปะ ท้องถิ่นอย่างแท้จริง	4.48	.50	มาก
3.3 นักเรียนเห็นคุณค่า และเกิดความรัก ความ ภาคภูมิใจในแหล่งศิลปะของท้องถิ่นตนเอง	4.96	.20	มากที่สุด
3.4 กระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา สามารถทำให้ นักเรียนทำหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ได้	4.76	.52	มากที่สุด
3.5 การทำหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเอง	4.64	.48	มากที่สุด
3.6 การทำหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อท้องถิ่นและจังหวัด	4.76	.43	มากที่สุด
(รวม)	4.69	.27	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 หลังการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวและการพูด ยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์ฯ ด้านประโยชน์ของการเรียนรู้
โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$) ผลการศึกษารายข้อ พบว่า ยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจ ใน
ระดับ มากที่สุด ทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ นักเรียนเห็นคุณค่า และเกิดความรัก ความ
ภาคภูมิใจในแหล่งศิลปะของท้องถิ่นตนเอง ($\bar{x} = 4.96$) กระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมาสามารถทำให้
นักเรียนทำหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ได้ และการทำหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นและ
จังหวัด ($\bar{x} = 4.76$) ส่วนนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในแหล่งศิลปะท้องถิ่นอย่างแท้จริง มีความพึง
พอใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$)

ตารางที่ 8 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของนักเรียนหลังการทดลองยุทธศาสตร์การสร้าง
 ยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ข้อความ	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ
1. มีความคิดในการพูด พูดอย่างมีสาระ กล้าแสดงออก กล้าพูด	25	100
2. มีความสุข มีความภาคภูมิใจ ที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์	23	92.00
3. เกิดความรู้เกี่ยวกับพระนครศรีธรรม และสถานที่ท่องเที่ยวเพิ่ม มากขึ้น	22	88.00
4. รู้จักเพื่อนต่างโรงเรียน และมีความสุขสนุกสนานที่ได้ทำ กิจกรรมร่วมกัน	21	84.00
5. อยากให้มีการจัดทำโครงการลักษณะนี้ต่อไป	20	80.00
6. ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี	18	72.00

จากตารางที่ 8 นักเรียนที่เข้าร่วมการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วย
 กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด จากนักเรียนทั้งหมด จำนวน 25 คน พบว่า นักเรียนทุกคนให้ความเห็นว่า
 ทำให้มีความคิดในการพูด พูดอย่างมีสาระ กล้าแสดงออก กล้าพูด ร้อยละ 100 มีความสุข มีความ
 ภาคภูมิใจ ที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ ร้อยละ 92.00 เกิดความรู้เกี่ยวกับพระนครศรีธรรมและสถานที่
 ท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 88.00 รู้จักเพื่อนต่างโรงเรียนและมีความสุขสนุกสนานที่ได้ทำกิจกรรม
 ร่วมกัน ร้อยละ 84.00 อยากให้มีการจัดทำโครงการลักษณะนี้ต่อไป ร้อยละ 80.00 และการเป็น
 ยุวมัคคุเทศก์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี ร้อยละ 72.00 ตามลำดับ

หากพิจารณาจากความคิดเห็นของนักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมยุทธศาสตร์ พบว่า
 กระบวนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูดนี้ สามารถทำให้นักเรียนสร้าง และเกิด
 ความคิดในการพูด พูดอย่างมีเนื้อหาสาระ มีความกล้าแสดงออก กล้าพูดเพิ่มมากขึ้น มีความสุข มี
 ความภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ สามารถสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองได้จาก
 แหล่งเรียนรู้จริง ซึ่งการได้รับประสบการณ์ตรงนั้น สามารถก่อให้เกิดความคิดและพัฒนาการ
 อย่างแท้จริง ยั่งยืน รวมทั้งเป็นการสร้างจิตสำนึกต่อหน้าที่ของคนในท้องถิ่นที่ต้องมีความร่วม
 รับรับผิดชอบในการดูแลรักษาและหวงแหนมรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของท้องถิ่น

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยูวมัคคุเทศก์

ผู้วิจัยได้ประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยูวมัคคุเทศก์ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ด้วยการให้ยูวมัคคุเทศก์ทุกคนแจกแบบสอบถามความพึงพอใจกับนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้ กลุ่มละ 2 หรือ 3 คน โดยเฉลี่ยคนละ 15 ฉบับ จำนวน 5 วัน และคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน รวม 360 ฉบับ มาวิเคราะห์ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 9 ถึงตารางที่ 11

ตารางที่ 9 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยูวมัคคุเทศก์

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ (รวม)	360	100
ชาย	125	34.70
หญิง	235	65.30
2. อายุ (รวม)	360	100
ต่ำกว่า 25 ปี	93	25.80
อายุ 26 – 40 ปี	158	43.90
อายุ 41 – 55 ปี	90	25.00
อายุ 55 ปีขึ้นไป	19	5.30
3. ระดับการศึกษา (รวม)	360	100
ต่ำกว่าปริญญาตรี	121	33.60
ปริญญาตรี	188	52.20
สูงกว่าปริญญาตรี	51	14.20
4. อาชีพ (รวม)	360	100
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	118	32.80
นักธุรกิจ / ประกอบอาชีพส่วนตัว	87	24.20
อื่นๆ เช่น นักศึกษา แม่บ้าน พนักงาน- บริษัทเอกชน รับจ้าง เป็นต้น	155	43.10

จากตารางที่ 9 นักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้ จำแนกเป็นหญิง ร้อยละ 65.30 เป็นชาย ร้อยละ 34.70 จำแนกตามอายุ อายุระหว่าง 26–40 ปี ร้อยละ 43.90 อายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 25.80 อายุระหว่าง 41–55 ปี ร้อยละ 25 อายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป ร้อยละ 5.30 จำแนกตามระดับการศึกษา ปริญญาตรี ร้อยละ 52.20 ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 33.60 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 14.20 จำแนกตามอาชีพ ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น นักศึกษา แม่บ้าน พนักงานบริษัทเอกชน รับจ้าง เป็นต้น ร้อยละ 43.10 อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 32.80 อาชีพนักธุรกิจ / ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 24.20

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
ที่ได้รับบริการความรู้จากบูม্বักคฤเทศก์

รายการที่ได้รับบริการความรู้จากบูม্বักคฤเทศก์	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ท่านเห็นว่า ควรมีการบรรยายความรู้เกี่ยวกับ พิพิธภัณฑฯ พระนครคีรี ให้นักท่องเที่ยวทราบเพียงใด	4.43	.59	มาก
2. ท่านพอใจกับการต้อนรับของบูม্বักคฤเทศก์	4.46	.59	มาก
3. ท่านพอใจกับบุคลิกภาพ / ท่าทางของบูม্বักคฤเทศก์	4.41	.64	มาก
4. ท่านพอใจกับวิธีการบรรยาย (พูด) ของบูม্বักคฤเทศก์	4.33	.68	มาก
5. ท่านพอใจกับเนื้อหาความรู้ที่ได้รับจาก บูม্বักคฤเทศก์ (รวม)	4.19	.58	มาก
5.1 ประวัติศาสตร์ และ ความเป็นมาของพระนครคีรี	4.10	.71	มาก
5.2 ความสำคัญของสถานที่ต่าง ๆ บนพระนครคีรี	4.21	.71	มาก
5.3 องค์ประกอบต่าง ๆ แต่ละห้องของพิพิธภัณฑฯ	4.24	.66	มาก
5.4 การตอบข้อซักถามของนักท่องเที่ยว	4.19	.71	มาก
6. ท่านพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมของ บูม্বักคฤเทศก์	4.46	.62	มาก
7. โดยส่วนตัว ท่านประทับใจการให้บริการความรู้ ของบูม্বักคฤเทศก์เพียงใด	4.36	.65	มาก
8. ท่านเห็นว่า บูม্বักคฤเทศก์มีส่วนช่วยส่งเสริม การท่องเที่ยวในท้องถิ่นเพียงใด	4.61	.57	มากที่สุด
รวม	4.35	.47	มาก

จากตารางที่ 10 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการความรู้จากบูม্বักคฤเทศก์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.35$) ผลการศึกษาตามรายชื่อ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ในระดับ มาก ทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ดังนี้ พอใจกับการต้อนรับของบูม্বักคฤเทศก์ กับ พอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมของบูม্বักคฤเทศก์ ($\bar{x} = 4.46$) ควรมีการบรรยายความรู้เกี่ยวกับ

พิพิธภัณฑฯ พระนครคีรี ให้นักท่องเที่ยวทราบ ($\bar{x} = 4.43$) และพอใจกับบุคลิกภาพ / ท่าทางของ
 ยูวมัคคุเทศก์ ($\bar{x} = 4.41$) ยกเว้นข้อที่ 8 นักท่องเที่ยวเห็นว่า ยูวมัคคุเทศก์มีส่วนช่วยส่งเสริมการ
 ท่องเที่ยวในท้องถิ่น อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$)

ในด้านเนื้อหาความรู้ที่ได้รับจากยูวมัคคุเทศก์ พบว่า เนื้อหาทั้ง 4 เรื่อง นักท่องเที่ยวมี
 ความพึงพอใจในระดับ มาก ทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับดังนี้ องค์กรประกอบต่างๆ แต่ละ
 ห้างของพิพิธภัณฑฯ ($\bar{x} = 4.24$) ความสำคัญของสถานที่ต่างๆ บนพระนครคีรี ($\bar{x} = 4.21$)
 การตอบข้อซักถามของนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.19$) ประวัติศาสตร์ และ ความเป็นมาของพระนครคีรี
 ($\bar{x} = 4.10$)

ตารางที่ 11 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยงที่ได้รับบริการความรู้จากบูมค์คูเทศก์

ข้อความ	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ
ข้อคิดเห็น		
1. เป็นโครงการที่ดี ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุน	35	43.75
2. ชื่นชม พอใจ และให้กำลังใจแก่บูมค์คูเทศก์	26	32.50
3. นักท่องเที่ยงได้รับความรู้มากขึ้น	8	10.00
ข้อเสนอแนะ		
1. ต้องการให้บูมค์คูเทศก์มีความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของสิ่งของต่าง ๆ ให้มากกว่านี้	11	13.75
รวม	80	100

จากตารางที่ 11 นักท่องเที่ยงที่ได้รับบริการความรู้จากบูมค์คูเทศก์ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดดังนี้ นักท่องเที่ยงตอบว่า เป็นโครงการที่ดี ควรให้การส่งเสริมหรือสนับสนุน ร้อยละ 43.75 นักท่องเที่ยงมีความชื่นชม พอใจ และให้กำลังใจแก่บูมค์คูเทศก์ ร้อยละ 32.50 นักท่องเที่ยงได้รับความรู้มากขึ้น ร้อยละ 10.00 และนักท่องเที่ยงต้องการให้บูมค์คูเทศก์มีความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของสิ่งของต่าง ๆ ให้มากกว่านี้ ร้อยละ 13.75

หากพิจารณาจากข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยงพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงส่วนใหญ่เห็นว่า โครงการนี้เป็นโครงการที่ดี ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการ แนวคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และจากประสบการณ์การทำงานของตนเอง นำมาประกอบเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้แก่ นักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ เป็นต้น ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง ชุมชน จังหวัด และประเทศชาติ รวมทั้งเพื่อสร้างจิตสำนึกของบุคคลในท้องถิ่น โดยเฉพาะนักเรียน ซึ่งต่อไปจะเป็นอนาคตของชาติให้เกิดความรู้สึกรัก และหวงแหนต่อมรดกศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองพุทธศาสตร์การสร้างขุมมัลกุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที๋ยว และการพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองพุทธศาสตร์ดังกล่าวแล้ว จึงขอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คำถามการวิจัย

1. พุทธศาสตร์การสร้างขุมมัลกุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที๋ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาควรมีลักษณะอย่างไร
2. พุทธศาสตร์การสร้างขุมมัลกุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที๋ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที๋ยวและการพูดของขุมมัลกุเทศก์เพิ่มขึ้นจริงหรือไม่
3. พุทธศาสตร์การสร้างขุมมัลกุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที๋ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้ขุมมัลกุเทศก์มีความพึงพอใจจริงหรือไม่
4. พุทธศาสตร์การสร้างขุมมัลกุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที๋ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้นักท่องเที๋ยวที่ได้รับบริการความรู้จากขุมมัลกุเทศก์มีความพึงพอใจจริงหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างพุทธศาสตร์การสร้างขุมมัลกุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที๋ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที๋ยวและการพูดของขุมมัลกุเทศก์จากการทดลองพุทธศาสตร์การสร้างขุมมัลกุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที๋ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของขุมมัลกุเทศก์ที่มีต่อพุทธศาสตร์การสร้างขุมมัลกุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที๋ยว และการพูด
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที๋ยวที่ได้รับบริการความรู้จากขุมมัลกุเทศก์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถทำให้นักเรียนทำหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์เพื่อให้บริการความรู้แก่แหล่งท่องเที่ยวได้

2. ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูดสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์เพิ่มขึ้น

3. ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้อยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจ

4. ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้นักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร มี 2 กลุ่ม คือ

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี

1.2 นักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์

2. กลุ่มตัวอย่าง มี 2 กลุ่ม คือ

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากสถานศึกษาสังกัดภาครัฐ 2 โรงเรียน ภาคเอกชน 2 โรงเรียน และภาคท้องถิ่น 1 โรงเรียน รวม 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี โรงเรียนวัดคอนไก่เตี้ย โรงเรียนอรุณประดิษฐ โรงเรียนราษฎร์วิทยา และโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส แห่งละ 4-6 คน รวม 25 คน ในการคัดเลือกนักเรียนที่เข้าร่วมในการทดลอง กำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้ 1) เป็นนักเรียนที่เรียนดี เกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป 2) มีความสนใจ และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการทดลองใช้ยุทธศาสตร์

2.2 นักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์ ระหว่างวันที่ 11, 20-21 และ 27 - 28 พฤษภาคม 2549 รวม 5 วัน จำนวน 360 คน ทั้งนี้ ใช้สุ่มตัวอย่าง โดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling)

แผนแบบการทดลอง

แผนแบบการทดลองในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแผนแบบการทดลองกึ่งจริง ดังนี้

SET - E + SET - T + NO - C

SET - E คือ กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมยุทธศาสตร์

SET - T คือ ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์

NO - C คือ ไม่มีกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือทดลอง ได้แก่ คู่มือยุทธศาสตร์ “กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด” สำหรับยุวมัคคุเทศก์
2. เครื่องมือประเมินผล ได้แก่
 - 2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยว และการพูดของยุวมัคคุเทศก์
 - 2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด
 - 2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์
 - 2.4 แบบบันทึกพฤติกรรมของยุวมัคคุเทศก์ต่อการปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการจัดอบรมนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการให้นักเรียนได้รับทราบ และทำการทดสอบนักเรียนก่อนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในวันที่ 17 เมษายน 2549
2. ดำเนินการตามยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด จำนวน 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 18 - 21, 24 - 28 เมษายน 2 - 3, 6 - 7 และ 10 - 11 พฤษภาคม 2549
3. ดำเนินการทดสอบยุวมัคคุเทศก์ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการทดลอง (ฉบับเดิม) และวัดความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ที่มีต่อยุทธศาสตร์ ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2549
4. ดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์ ตั้งแต่วันที่ 11, 20 - 21 และ 27 - 28 พฤษภาคม 2549
5. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองยุทธศาสตร์ในชั้น R_1 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package For the Social Science) ค่าสถิติที่คำนวณมีดังนี้
1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ที่มีต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด และคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์

2. สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่า t - dependent เพื่อเปรียบเทียบความรู้อ่อนและหลัง เข้าร่วมยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ได้รูปแบบยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษารูปแบบใหม่ ที่มีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน
2. ยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถผลิตยุวมัคคุเทศก์ เพื่อให้บริการความรู้แก่แหล่งท่องเที่ยวได้
3. นักเรียนที่เข้าโครงการทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดหลังการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด
5. นักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ มาก และเห็นว่า โครงการนี้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด

การอภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. รูปแบบของยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่ผู้วิจัยได้คิดค้นและทดลองนั้น พบว่า สามารถนำมาใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาได้ นักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมโครงการมีทักษะด้านการพูด ในระดับ มาก ยุวมัคคุเทศก์ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการนี้ ระดับ มากที่สุด และยุวมัคคุเทศก์พอใจในกระบวนการเรียนรู้ที่ได้สัมผัสสถานที่จริง สฝึกทักษะการพูดในระดับ มากที่สุด เช่นเดียวกัน แสดงว่ายุทธศาสตร์ได้ผลจริง นอกจากนี้ จากการสังเกตของผู้วิจัย นักเรียนมีความสุข มีความสนุกสนาน เพลิดเพลินกับการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างจากการเรียนรู้ทั่วไปในโรงเรียน เนื่องจากเป้าหมายของยุทธศาสตร์ ต้องการให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง สัมผัสกับโบราณสถาน

โบราณวัตถุจริง จำต้องสัมผัสกับสิ่งของต่าง ๆ ได้ มีโอกาสได้พูดคุย ชักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับ ประวัติ ความเป็นมา รูปลักษณ์ รูปร่างของโบราณสถาน โบราณวัตถุกับวิทยากรได้ทันที และ ตลอดเวลาที่กำลังศึกษาเรียนรู้ นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย หรือเกิดความจำเจ ดังคำพูดของเด็กชายเกียรติขจร เนตินิยม กล่าวว่า “โครงการนี้ทำให้มีความคิดในการพูด กล้าแสดงออก พูดดีมีสาระ รู้จักสถานที่ท่องเที่ยว(เขาวัง)มากขึ้น” เด็กหญิงณัฐนันท์ กงเพชร กล่าวว่า “ กิจกรรมนี้ให้ความรู้แก่หนูเป็นอย่างมาก มีทักษะการพูดดีขึ้น คือ พูดช้าลง พูดคนฟังเข้าใจ พูดแล้วคนฟัง ฟังรู้เรื่อง พูดมีเหตุผล และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิดา สังฆรักษาสด์ (2543) พบว่า การพานักเรียนไปทัศนศึกษา ณ สถานที่จริง ทำให้นักเรียนได้รับรู้ในด้านเนื้อหาความรู้มากที่สุด

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวและการพูดของยุวมัคคุเทศก์ หลังการทดลอง สูงขึ้นกว่า ก่อนการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ยุทธศาสตร์ดังกล่าวสามารถทำให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ เกิดทักษะและทำหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ให้บริการความรู้แก่แหล่งท่องเที่ยวได้ ทั้งนี้ เพราะ หลังจากที่นักเรียนได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูดแล้ว นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและประสบการณ์ตรง สามารถเชื่อมโยงความรู้ และสรุปความคิดรวบยอดได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ที่กรมวิชาการ (2544 : 43 – 69) กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้เรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ 2) ทุกคนเป็นผู้สอน ทุกคนเป็นผู้เรียน 3) การมีส่วนร่วมและการเป็นหุ้นส่วนในกระบวนการเรียนรู้ 4) การเรียนรู้ที่สัมผัสกับชีวิตจริงและเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์กับชุมชน 5) การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ 6) พลังของการเรียนรู้ร่วมกัน 7) การพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งหลักการนี้ส่งผลต่อทักษะและประสบการณ์ของยุวมัคคุเทศก์ด้วย

3. ความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ที่มีต่อยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จากผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการทุกคนมีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์ฯ ทุกด้าน ได้แก่ ด้านประโยชน์ของการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านเอกสารการอบรม อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่ผู้วิจัยตั้งไว้คือ ต้องการให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสที่จะเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และสืบทอดแหล่งโบราณสถานที่สำคัญในท้องถิ่นของตนเอง ด้วยการสร้างยุทธศาสตร์ฯ ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในพื้นที่ของตนเอง เพื่อสร้างจิตสำนึกในการรักษาดี รักษาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (กรมวิชาการ 2545 : 12) ที่กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และจาก

กระบวนการเรียนรู้ใหม่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้ที่มีอยู่ในห้องเรียน จึงทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกตื่นเต้น มีชีวิตชีวา สัมผัสกับประสบการณ์ใหม่ๆ นอกห้องเรียน จึงเกิดความประทับใจ ความพึงพอใจ และก่อให้เกิดความรู้สึกรัก ห่วงแหนต่อแหล่งโบราณสถานที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (2543 : 10) มาตรา 46 ที่กล่าวว่า บุคคลซึ่งรวมกันเป็นท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูจารีต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

4. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์ มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ มาก และเห็นว่า โครงการนี้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด จากการสังเกตของผู้วิจัย และข้อมูลที่สรุปจากแบบสอบถาม พบว่า หากเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ ที่มาจากต่างจังหวัด ลักษณะเป็นกลุ่มทัวร์จะไม่ให้ความสนใจต่อการบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์ เนื่องจากว่า มีเวลาในการเที่ยวชมน้อย ต้องทำเวลาและไม่ต้องการรับความรู้ ต้องการชมทัศนียภาพเท่านั้น หากเป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในลักษณะของครอบครัว กลุ่มเพื่อน จะให้ความสนใจ และยินดีรับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์ และจะมีปฏิกริยาในเชิงบวก ยินดีให้ยุวมัคคุเทศก์บริการความรู้ พูดคุยซักถาม ชื่นชมให้ความสำคัญต่อยุวมัคคุเทศก์ ให้ความสำคัญกันเอง พร้อมทั้งให้กำลังใจกับผู้วิจัย และยุวมัคคุเทศก์ว่า เป็นกิจกรรมที่ดีที่สมควรให้การสนับสนุน เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่น เกิดความรู้สึกรัก ความหวงแหน ความภาคภูมิใจในมรดกศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด รวยเงิน (2546) ว่า การนำแผนปฏิบัติการพัฒนารูปแบบการบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนแบบประชาชนมีส่วนร่วมไปใช้แล้ว ทำให้ประชาชนที่มารับบริการมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น

5. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ เพื่อให้บริการความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ โดยใช้ระยะเวลาในการสร้างยุวมัคคุเทศก์ จำนวน 15 วัน เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการคัดเลือกนักเรียนตามคุณสมบัติเฉพาะตั้งแต่ต้น และนักเรียนทุกคนมีความพร้อม มีความตั้งใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการสร้างยุวมัคคุเทศก์ จึงทำให้ผลการวิจัยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

6. ผลพลอยได้ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ จากการปฏิบัติหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ฝึกหัดในห้วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ทำการทดลองยุทธศาสตร์ฯ ครั้งนี้คือ ค่าตอบแทนการให้บริการความรู้จากนักท่องเที่ยวให้กับยุวมัคคุเทศก์ ประมาณ 9 วัน มีมูลค่ารวมแล้ว เป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สนทนาและทำความเข้าใจกับยุวมัคคุเทศก์ทุกคนว่า ก่อนการให้บริการความรู้แก่นักท่องเที่ยว ให้ทุกคนแนะนำตนเอง และไม่เรียกร้องค่าตอบแทนใด ๆ สำหรับเรื่องค่าตอบแทนที่

ได้รับ ผู้วิจัยและยุวมัคคุเทศก์ฝึกหัดทุกคนมีส่วนร่วมรับรู้ รับทราบจำนวนเงินที่ได้รับทุกวัน และผู้วิจัยได้ดำเนินการจ่ายเงินดังกล่าวคืนให้กับยุวมัคคุเทศก์ฝึกหัดทุกคนในรูปแบบดังนี้ การซื้อขนม ไอศกรีม หรือการจ่ายเป็นเงินจำนวนเท่า ๆ กันทุกคน และหลังสิ้นสุดโครงการได้นำเงินส่วนนี้ไปจัดเลี้ยงให้กับยุวมัคคุเทศก์ ณ ร้านสุกี้ MK ที่ห้างสรรพสินค้า Big C พบว่า การดำเนินการเช่นนี้ สร้างความสามัคคี เป็นความยุติธรรม และทุกคนมีความรู้สึกสนุกสนานและพอใจกับการที่ได้มาร่วมกิจกรรมในวันนั้น

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบและการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เพื่อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน และการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของยุทธศาสตร์นี้ สามารถสร้างยุวมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ที่ให้บริการความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ ดังนั้น โรงเรียนต่าง ๆ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นหรือในพื้นที่และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการควรนำไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียนตนเอง เพื่อสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่น สำหรับให้บริการความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นตนเอง

1.2 หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยว และมีโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ ควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อให้การผลิตยุวมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ประสบความสำเร็จตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 40 และมาตรา 69 ที่ต้องการให้บุคคลในท้องถิ่น และเกิดความรัก ความหวงแหนในมรดกศิลปวัฒนธรรม ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ท้องถิ่น และเกิดความยั่งยืนอีกด้วย

1.3 โรงเรียนควรนำยุทธศาสตร์นี้ ไปปรับใช้กับการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ เนื่องจากพบว่า นักเรียนที่ได้เรียนรู้ สัมผัส และรับประสบการณ์ตรง จะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะที่แน่นยำกว่า การเรียนในชั้นเรียนแต่เพียงอย่างเดียว

1.4 หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.5 ในการนำผลการวิจัยไปใช้ ควรคำนึงถึงคุณสมบัติของนักเรียน และระยะเวลาในการดำเนินการ ซึ่งอาจต้องใช้ระยะเวลาานานกว่า และนักเรียนที่เข้าร่วมดำเนินการต้องมีความสมัครใจเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดทำหลักสูตร การสร้างขุมมัลติเทสต์ท้องถิ่นที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ไปพร้อมกัน ซึ่งอาจทำกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา

2.2 ควรทำวิจัยการสร้างมัลติเทสต์ระดับต่าง ๆ เช่น มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งสำคัญทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดเพชรบุรี

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2539). **หลักสูตรมาตรฐานการอบรมมัคคุเทศก์**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- กรมการจัดหางาน. (2548). **ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์**. [Online]. Available : <http://www.doe.go.th>. [2548, กรกฎาคม 30].
- กรมการปกครอง. (2543). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายปกครอง**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อสาธาภิบาลดินแดน.
- กรมวิชาการ. (2544). **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ลาดพร้าว.
- กรมศิลปากร. (2542). **อุทยานพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวพระนครคีรี**. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์.
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2549). **ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร**. [Online]. Available : <http://www.ripb.ac.th>. [2549, กุมภาพันธ์ 10].
- จิตรา ชุมณี. (2545). **การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ใจพร เศรษฐาภิวัตติกุล. (2544). **การเปิดรับข่าวสาร พฤติกรรมและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวบนหมู่เกาะในเขตภาคตะวันออก**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2539). **คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ. (2546). **ทฤษฎีระบบ**. เพชรบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- เฉลียว บุรีภักดี. (2546). **ชุดวิชาการวิจัยชุมชน**. นนทบุรี : บริษัท เอส อาร์ พรินติ้งแมส โปรดักส์ จำกัด
- _____ (2548). **หลักการพัฒนาและการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา**. (เอกสารอัดสำเนา) เพชรบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ชมรมมัคคุเทศก์ ศรีสยาม. (2548). **ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์**. [Online]. Available : <http://www.sri-siam.com>. [2548, สิงหาคม 15].

- ฉันทิช วรรณถนอม. (2546). **หลักการมัคคุเทศก์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- ณัฐชยา นราธิปานันท์. (2545). **การทดลองยุทธศาสตร์กิจกรรมสารัตถภูมิปัญญาหัตถกรรมใบตาล เพื่อสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2534). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต.
- ไพฑูรย์ พงสะบุตร และคนอื่น ๆ. (2542). **คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุ หาญจริง และคนอื่น ๆ. (2548). **ความรู้เกี่ยวกับการพูด**. [Online]. Available : <http://www.e-learning.mfu.ac.th>. [2548, สิงหาคม 16].
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2548). **องค์ประกอบของการท่องเที่ยว**. [Online]. Available : <http://www.siamculture.ac.th>. [2548, สิงหาคม 17].
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2548). **ความหมายของมัคคุเทศก์**. [Online]. Available : <http://www.ru.ac.th>. [2548, กันยายน 21].
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- วิจัยและบริการวิชาการ, สำนัก. (2546). **ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี**. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วิจัยและบริการวิชาการ, สำนัก. (2547). **ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2544 – 2545**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2549). **ทฤษฎีการเรียนรู้**. [Online]. Available : <http://www.nectec.or.th>. [2549, กุมภาพันธ์ 5].
- สถาบันฝึกอบรมวิชาการท่องเที่ยวโรงแรมและการท่องเที่ยว. (2545). **การท่องเที่ยวและการต้อนรับนักท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. (2548). **รายงานผลการดำเนินงานการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดเพชรบุรี ประจำปี 2548**. เพชรบุรี : เพชรภูมิการพิมพ์.

สุธิดา สังฆรักษาศักดิ์. (2543). การพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษาที่น้อยนำเที่ยวเขตดุสิต ในกลุ่มการงาน
พื้นฐานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สุภาพร มากแจ้ง. (2539). หลักสูตรมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคียร์สโตร์.

สุวิมล ดิรگانนท์. 2546. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมคิด รวยเงิน. (2546). การวิจัยและพัฒนารูปแบบบริการศูนย์สุขภาพชุมชนแบบประชาชนมี
ส่วนร่วมของศูนย์สุขภาพชุมชนจะโปรง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

อนุสิทธิ์ เมธาวารักษ์. (2544). ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในอุทยาน
แห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
- ภาคผนวก ข แบบสำรวจข้อมูลแหล่งโบราณสถานที่สำคัญ และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริการความรู้ด้านการท่องเที่ยว
- ภาคผนวก ค คู่มือยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูดเพื่อสร้างบูมมัคคุเทศก์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
- ภาคผนวก ง กำหนดการอบรม / ตารางการปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยว / ตารางการปฏิบัติกิจกรรมการพูด ของบูมมัคคุเทศก์
- ภาคผนวก จ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของบูมมัคคุเทศก์ (ก่อนเรียน) และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของบูมมัคคุเทศก์ (หลังเรียน)
- ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามความพึงพอใจของบูมมัคคุเทศก์
- ภาคผนวก ช แบบบันทึกพฤติกรรมของบูมมัคคุเทศก์
- ภาคผนวก ซ แบบสัมภาษณ์บูมมัคคุเทศก์
- ภาคผนวก ฌ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากบูมมัคคุเทศก์
- ภาคผนวก ฉู ภาพกิจกรรมของบูมมัคคุเทศก์
- ภาคผนวก ฎ ตัวอย่างความประทับใจของบูมมัคคุเทศก์

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ที่ บพ ๐๐๔๐ / ๒๕๔๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุทัศน์ นาคจัน

ด้วย นางพิศมัย ทองสมนึก นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาอุตสาหกรรมพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การทดลองยุทธศาสตร์การสร้าง ยุวมัคคุเทศก์ ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว การเขียนการพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา” ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีพร เนียมม้ายลย์ ดร.พิมพ์ระวี โรจนรุ่งสัจย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนา กลิ่นงาม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการเป็นอย่างดี และมีความเหมาะสมกับหัวข้อเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาท่านนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชาวลิต กองแก้ว)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ที่ บพ ๐๐๔๐ / ๒๕๔๕

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์

ด้วย นางพิสมัย ทองสมนึก นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาอุตสาหกรรมพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การทดลองยุทธศาสตร์การสร้าง ชุมัคคฤเทศก์ ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว การเขียน การพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา” ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีพร เนียมมาลัย ดร.พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนา กลิ่นงาม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการเป็นอย่างดี และมีความเหมาะสมกับหัวข้อเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาท่านนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชาวลิต กงแก้ว)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ที่ บพ ๐๐๔๐ / ๒๕๔๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนา กลิ่นงาม

ด้วย นางพิสมัย ทองสมนึก นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การทดลองยุทธศาสตร์การสร้าง ยุวมัคคุเทศก์ ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว การเขียน การพูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา” ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีพร เนียมมาลัย ดร.พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนา กลิ่นงาม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการเป็นอย่างดี และมีความเหมาะสมกับหัวข้อเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาท่านนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชาวลิต กงแก้ว)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ภาคผนวก ข แบบสำรวจข้อมูลแหล่งโบราณสถานที่สำคัญ และ
แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริการความรู้ด้านการท่องเที่ยว

แบบสำรวจข้อมูลแหล่งโบราณสถานที่สำคัญ

ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

1. ชื่อวัด.....
2. ชื่อเจ้าอาวาสวัด.....
3. สถานที่ตั้งวัด เลขที่..... ถนน.....ตำบล.....
อำเภอ เมืองเพชรบุรี จังหวัด เพชรบุรี
4. แหล่งโบราณสถานที่สำคัญภายในวัด ได้แก่
 - 4.1
 -
 - 4.2
 -
 - 4.3
 -
 - 4.4
 -
5. มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมแหล่งโบราณสถานภายในวัดหรือไม่ มี ไม่มี
6. จำนวนนักท่องเที่ยว (โดยประมาณ) เดือนละ.....คน
7. มีวิทยากรบรรยายความรู้เกี่ยวกับแหล่งโบราณสถานภายในวัดให้กับนักท่องเที่ยวหรือไม่
 มี ไม่มี
หากมี วิทยากรบรรยายความรู้ได้แก่ พระ ผู้รู้ในท้องถิ่น อื่น.....
8. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....
-

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริการความรู้ด้านการท่องเที่ยว

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

สถานที่.....

แหล่งโบราณสถานที่สำคัญภายในวัดคือ

.....

.....

.....

.....

ด้านการท่องเที่ยว หรือนักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

ด้านการให้บริการความรู้แก่นักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/ อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค คู่มือยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูดเพื่อสร้างชุมชนยุคเทศก์
สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

คู่มือ

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเกษตรไทยและการหยุด

เพื่อสร้างยุวมัคคุเทศก์ สำหรับนักวิจัยและนักรวมศึกษา

คำนำ

คู่มือยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูดเพื่อสร้างยุวมัคคุเทศก์เล่มนี้ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้สามารถฝึกฝนทักษะการเป็นยุวมัคคุเทศก์จากแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง โดยผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผู้จัดทำมีแนวคิด และประยุกต์รูปแบบการสร้างยุวมัคคุเทศก์ขึ้นใหม่ จากรูปแบบเดิมที่กำหนดไว้ว่า จะต้องมีการอบรมเป็นหลักสูตรในห้องเรียนและมีการไปทัศนศึกษาเพื่อหาประสบการณ์

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูดเพื่อสร้างยุวมัคคุเทศก์นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ หน่วยงาน/สถานศึกษาต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อพัฒนานักเรียน และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่น รวมทั้งของจังหวัดเพชรบุรีด้วย

พิศมัย ทองสมนึก

มีนาคม 2549

สารบัญ

หน้า

Δ	เส้นทางการเดินทางของยูวมัคคุเทศก์	1
Δ	ขั้นที่ 1 ก้าวแรกของยูวมัคคุเทศก์	2
	- ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์	3
	- หน้าที่/ความรับผิดชอบของมัคคุเทศก์	3
	- บทบาท/ลักษณะของมัคคุเทศก์ที่ดี	4
	- มารยาทและการวางตัวของมัคคุเทศก์	4
Δ	ขั้นที่ 2 การเพิ่มพูนความรู้	5
	- ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	6
	- ประวัติและความสำคัญของสถานที่บนพระนครคีรี	7
Δ	ขั้นที่ 3 การฝึกฝนทักษะ	18
	- หลักการพูดสำหรับยูวมัคคุเทศก์	19
Δ	ขั้นที่ 4 ยูวมัคคุเทศก์ที่ดี	23
	- การประเมินตนเอง	24

เส้นทางการเดินทางของยูเอมค์คูเทศีย์

ขั้นที่ 4 ยูเอมค์คูเทศีย์ที่ดี

ขั้นที่ 3 การจัดการทรัพยากร

ขั้นที่ 2 การเพิ่มพูนความรู้

ขั้นที่ 1 ก้าวแรกแห่งยูเอมค์คูเทศีย์

ความยุติธรรมในชีวิตจริง

ขั้นที่ 1

ก้าวแรกของยุวมัคคุเทศก์

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ

2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ

3. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ

4. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ

ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์

ความหมายของมัคคุเทศก์

ความหมายเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ มีหลายประการดังนี้

* มัคคุเทศก์ แปลว่า ผู้นำทาง ผู้ชี้ทาง ผู้นำเที่ยว ตรงกับ

คำภาษาอังกฤษว่า Guide

* มัคคุเทศก์ หมายถึง ผู้ที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่หรือบุคคล โดยได้รับค่าตอบแทน

* มัคคุเทศก์ คือ ผู้นำทางหรือผู้ที่นำเที่ยว ซึ่งมีหน้าที่หลัก ได้แก่ นำนักท่องเที่ยวไปชมสถานที่ต่าง ๆ บรรยายให้ทราบถึงประวัติและความสำคัญของสถานที่ อธิบายความรู้เกี่ยวกับประเพณีนิยม ศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ

ประเภทของมัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์ แบ่งออกเป็น หลายแบบด้วยกัน ที่สำคัญมีดังนี้

* มัคคุเทศก์ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. มัคคุเทศก์ทั่วไป หมายความว่า มัคคุเทศก์ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับงานนำเที่ยวครอบคลุมในทุกสาขา สำหรับนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ โดยใช้ภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

2. มัคคุเทศก์เฉพาะ (ท้องถิ่น) หมายความว่า มัคคุเทศก์ที่มีความรู้เกี่ยวกับงานนำเที่ยวเฉพาะสาขา เช่น สาขาประวัติศาสตร์ โบราณคดี และการนำเที่ยวป่า เป็นต้น หรือความรู้เฉพาะในท้องถิ่นนั้น

หน้าที่/ความรับผิดชอบของมัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์นับว่า มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะมัคคุเทศก์เป็นบุคคลสำคัญที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ดังนั้น มัคคุเทศก์จึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1. นำพานักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ
2. นำชมสถานที่ อธิบายประวัติ ความสำคัญ และสิ่งที่น่าสนใจต่าง ๆ
3. ตอบคำถาม นักท่องเที่ยว
4. สร้างบรรยากาศที่ดี สร้างความสนุกสนาน ที่เหมาะสมในการท่องเที่ยวให้กับ

นักท่องเที่ยว

บทบาทของมัคคุเทศก์

ลักษณะของอาชีพมัคคุเทศก์ จะต้องมีความเกี่ยวข้องและมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ มัคคุเทศก์จึงมีบทบาทของบุคคลหลายอาชีพรวมกันดังนี้

* บทบาทของครู คือ ทำหน้าที่อธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวควรทราบ

* บทบาทของนักจิตวิทยา คือ จะต้องรู้ว่า นักท่องเที่ยวต้องการอะไรอย่างน้อยเพียงใด

* บทบาทของนักแสดง คือ เพื่อสร้างบรรยากาศน่าเที่ยวให้มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น เช่น มีการร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเล่นเกมส์ เล่าเรื่องตลกขบขัน เป็นต้น

* บทบาทของนักการทูต คือ ต้องรู้ว่า ควรอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นของคนให้นักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกที่ดีและตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม

ลักษณะของมัคคุเทศก์ที่ดี

* เป็นผู้ที่มีไหวพริบปฏิภาณดี

* มีความรู้รอบตัวอย่างกว้างขวาง รู้จักสถานที่ต่างๆ ที่น่าสนใจและและน่าเที่ยวเป็นอย่างดี รู้ประวัติและความสำคัญของสถานที่ที่จะนำชม

* เป็นผู้ที่สนใจใฝ่หาความรู้ด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ

* มีความกระตือรือร้น ตรงต่อเวลา มีใจรักงาน สามารถพูด ได้ตอบอธิบายๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน มีความจำดี

มารยาทและการวางตัวของมัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์ที่ดีต้องมีมารยาทและการวางตัวที่เหมาะสมดังนี้

★ แต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อย

★ กิริยามารยาทสุภาพ นุ่มนวล

★ ความเอาใจใส่และความกระตือรือร้น

★ อุ่มแอ้มแจ่มใสขณะปฏิบัติหน้าที่

★ ตรงต่อเวลา

★ ดูแลให้ความสนทนากับนักท่องเที่ยวทุกคน

บันทึกเพิ่มเติม.....

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism)

ความหมายของการท่องเที่ยว คือ การเดินทางไปยังสถานที่อื่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือ สาเหตุอื่น ๆ ที่มีไว้เพื่อการประกอบอาชีพและการหารายได้ และมีไว้เป็นการพักอย่างถาวร

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

มีองค์ประกอบต่าง ๆ คือ

1. นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว
2. การตลาดท่องเที่ยว คือ ความพยายามที่ให้ให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่นั่น
3. การขนส่ง คือ การบริการความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว
4. ทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ สถานที่ที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางไป

ท่องเที่ยว

มี 3 ประเภท คือ

4.1 ประเภทธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ น้ำตก บ่อน้ำร้อน ชายทะเล ทะเลสาบ เกาะแก่ง เป็นต้น

4.2 ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน ชุมชน โบราณ พิพิธภัณฑสถาน กำแพงเมือง อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

4.3 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เช่น หมู่บ้านชาวเขา ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม สวนสนุก การแสดงพื้นบ้าน การแข่งขันกีฬา งานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความรู้อยู่กับพระนครคีรี

ประวัติความเป็นมาของพระนครคีรี

พระนครคีรี หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “เขาวัง” เดิมเป็นพระราชวังของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

พระราชวังพระนครคีรี ตั้งอยู่บนยอดเขา 3 ยอดติดต่อกัน ยอดที่สูงที่สุดสูง 95 เมตร แต่เดิมชาวบ้านเรียกว่า “เขาสมน” (เขาสะหมน) ทางไหล่เขาทางด้านทิศตะวันออกมีวัดอยู่วัดหนึ่งชื่อ “วัดสมณ” เรียกเขาลูกนี้ว่า เขามหาสมณ ต่อมาในปี พ.ศ. 2504 ทรงพระราชทานนามว่า เขามหาสวรรค์ ต่อมาเรียกว่า เขามไหสวรรย์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างพระราชวังพระนครคีรี ในปี พ.ศ. 2402 การก่อสร้างในครั้งนั้นทำ ทั้ง 3 ยอด คือ ยอดเขาทิศตะวันออก ยอดเขาทิศตะวันตก และยอดกลาง เมื่อก่อสร้างสิ่งต่างๆ เสร็จแล้ว จึงพระราชทานนามว่า “พระนครคีรี”

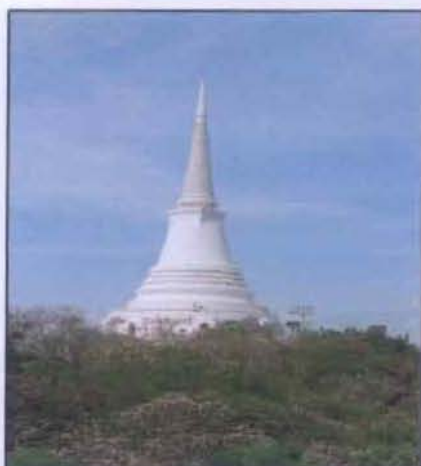
ลักษณะทางกายภาพของพระนครคีรี

พระนครคีรี มีลักษณะทางกายภาพคือ มียอดเขา 3 ยอด ได้แก่

ยอดเขาทิศตะวันตก

ยอดตรงกลาง

ยอดเขาทิศตะวันออก

ยอดเขาทิศตะวันตก

ซึ่งเป็นที่ตั้งของพระที่นั่งและสถานที่สำคัญดังนี้

พระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์

เป็นพระที่นั่งองค์ใหญ่ที่สุดในหมู่พระที่นั่ง
พระนครคีรี ก่อสร้างเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.
2402 พระที่นั่งองค์นี้เดิมในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวใช้เป็นท้องพระโรงสำหรับ
ออกขุนนาง ต่อมาในปี พ.ศ. 2453 พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไข
ดัดแปลงใหม่ เพื่อให้เป็นที่ประทับสำหรับพระราช
อาคันตุกะจากต่างประเทศ คือ คิวโยฮัน อัลเบิร์ต
ผู้สำเร็จราชการเมืองบริวนสวิก แห่งประเทศเยอรมนี และเจ้าหญิงอลิสซาเบต สโกลเบิร์ก รอซชาล่า
พระชายา โดยได้จัดตกแต่งห้องต่างๆ บนพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ใหม่ดังนี้

ท้องพระโรงด้านหน้า

จัดเป็นห้องเสวยและห้องออกขุนนาง มีเครื่องราชูปโภคและเครื่องเรือนประจำอยู่ ได้แก่ โต๊ะ
อาหารขนาดใหญ่พร้อมเก้าอี้ และโต๊ะประชุม

ท้องพระโรงด้านหลัง

จัดเป็นห้องบรรทม มีพระแท่นบรรทมตั้งอยู่กลางห้อง

มุขด้านทิศตะวันออก

จัดเป็นห้องทรงพระสำราญ มีโต๊ะเล่นไพ่ และเก้าอี้ประทับพักผ่อนพระอิริยาบถ

มุขด้านทิศตะวันตก

จัดเป็นห้องสรง และห้องลงพระบังคน มีอ่างน้ำสำหรับสรงและโต๊ะแต่งพระองค์

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

พระที่นั่งปราโมทย์มไหสวรรย์

เป็นพระที่นั่ง 2 ชั้น ลักษณะคล้ายเก๋งจีนสร้าง
ติดต่อกับพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ ชั้นล่างของ
พระที่นั่งองค์นี้มีห้องโถง 2 ห้อง ชั้นบนมีห้องโถง
ห้องบรรทม และห้องแต่งพระองค์

บันทึกเพิ่มเติม.....

พระที่นั่งเวษยันต์วิเชียรปราสาท

เป็นปราสาทจตุรมุขยอดปราสาทห้ายอด โดยมี
ยอดปราสาทใหญ่อยู่ตรงกลาง และยอดปราสาท
เล็กที่มุมทั้งสี่ที่ตัวปราสาทมีการตกแต่งด้วย
ลายปูนปั้น ตั้งอยู่บนฐานสูงชันกัน 3 ชั้น
แต่ละชั้นมีระเบียงลูกกรงแก้วโดยรอบ ที่ฐาน
ชั้นเดียวกับตัวปราสาท มีหอไฟทำเป็นรูปโดม
โปร่งสูง ขนาดคนเข้าไปยืนได้อยู่ที่มุมทั้งสี่

ภายในพระที่นั่งเวษยันต์วิเชียรปราสาท ปัจจุบัน
ประดิษฐานพระบรมรูปหล่อสำริดของพระบาทสมเด็จพระ
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในลักษณะ พระหัตถ์ซ้ายทรง
ถือสมุดหนังสือ ประทับยืนภายใต้ฉัตรพญานาค

บันทึกเพิ่มเติม.....

พระที่นั่งปราโมทย์มไหสวรรย์

เป็นพระที่นั่ง 2 ชั้น ลักษณะคล้ายเก๋งจีนสร้าง
ติดต่อกับพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ ชั้นล่างของ
พระที่นั่งองค์นี้มีห้องโถง 2 ห้อง ชั้นบนมีห้องโถง
ห้องบรรทม และห้องแต่งพระองค์

บันทึกเพิ่มเติม.....

พระที่นั่งเวษยันต์วิเชียรปราสาท

เป็นปราสาทจตุรมุขยอดปราสาทห้ายอด โดยมี
ยอดปราสาทใหญ่อยู่ตรงกลาง และยอดปราสาท
เล็กที่มุมทั้งสี่ที่ตัวปราสาทมีการตกแต่งด้วย
ลายปูนปั้น ตั้งอยู่บนฐานสูงชันกัน 3 ชั้น
แต่แต่ละชั้นมีระเบียงลูกกรงแก้วโดยรอบ ที่ฐาน
ชั้นเดียวกับตัวปราสาท มีหอไฟทำเป็นรูปโดม
โปร่งสูง ขนาดคนเข้าไปยืนได้อยู่ที่มุมทั้งสี่

ภายในพระที่นั่งเวษยันต์วิเชียรปราสาท ปัจจุบัน
ประดิษฐานพระบรมรูปหล่อสำริดของพระบาทสมเด็จพระ
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในลักษณะ พระหัตถ์ซ้ายทรง
ถือสมุดหนังสือ ประทับยืนภายใต้ฉัตรพญาลงศกษัตริย์

บันทึกเพิ่มเติม.....

พระที่นั่งราชธรรมสภา

เป็นพระที่นั่งชั้นเดียวขาวคล้ายกังฉิน ประตุนหน้าต่างทำเป็นวงโค้ง ตกแต่งด้วยเสาปลอมติดผนัง หัวเสาเป็นศิลปะกรีก แบบไอโอนิก เหนือหัวเสาทำลวดลายลักษณะเป็นลูกโลก และดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นศิลปะผสมกันระหว่างไทย จีน และตะวันตก พระที่นั่งองค์นี้ใช้เป็นที่ประชุมสภาฯ

บันทึกเพิ่มเติม.....

หอชัชวาลเวียงชัย

มีลักษณะเป็นรูปกลมคล้ายกระโจมไฟ มีบันไดเวียน ภายในชั้นข้างบน ชั้นบนรอบนอก เป็นระเบียง มีลูกกรงแก้ว ทำด้วยกระเบื้องเคลือบสีเขียวโดยรอบ หลังคาทำเป็นรูปโดม มุงด้วยกระจกโค้ง ภายในโดมห้อยโคมไฟ

หอชัชวาลเวียงชัย ตั้งอยู่หน้าพระที่นั่งราชธรรมสภา ราษฎร เรียกว่า “กระโจมแก้ว” พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างไว้สำหรับส่องกล้องดูดาว โดยมีพระราชประสงค์จะทรงส่องกล้องทอดพระเนตรดวงดาวตามตำราดาราศาสตร์ที่พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถยิ่ง

เดิมที่ หน้าหอชัชวาลเวียงชัยนี้ จะมีเสาธงสูงสำหรับชักธงมหาราชขึ้น ขณะเสด็จประทับที่ พระนครคีรี ปัจจุบัน ใช้ธงชาติไทย

บันทึกเพิ่มเติม.....

หอพิมานเพชรมหาราช

หอนี้ตั้งอยู่บนยอดเขาสูงลูกเล็ก ๆ ตรงหน้าพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ สร้างไว้เป็น 3 หอเล็ก ๆ แต่หอกลางมีขนาดใหญ่กว่า 2 หอด้านข้าง ที่หอกลางมีแท่นประดิษฐานพระพุทธรูปอยู่ภายในและเป็นห้องทรงศิลปะของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หอริมขวามือเป็นศาลพระภูมิเจ้าที่ หอริมซ้ายเป็นที่ประโคมสังคีต ยังมีเสาศะลิงไม้ สำหรับแขวนฉิ่งฉวย

ปรากฏอยู่หน้าหอ ริมทั้งสองมีฐานเสาธงข้างละต้น ที่หอกลางใหญ่ได้ก่อผนังกันไว้เป็นห้องบรรทมของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในวันที่ทรงถืออุโบสถศีล ขณะประทับอยู่บนพระนครคีรี และจากบัญชาห้องบรรทมนี้มองออกไป จะมองเห็นทิวทัศน์ด้านที่สงบเงียบคือ พระธาตุจอมเพชร วัดพระแก้ว

บันทึกเพิ่มเติม.....

พระที่นั่งสันตาคารสถาน

เป็นหมู่พระที่นั่งขนาดใหญ่ทางขวามือของทางขึ้นก่อนถึงพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ เป็นพระที่นั่งสำหรับแขกเมืองที่มาพักบนพระนครคีรีมีห้องรับแขกอยู่ตอนกลางของพระที่นั่ง สองข้างเป็นห้องนอน มีมุขหน้ายื่นออก เป็นที่ประทับทอดพระเนตรนาฏศิลป์ ที่ลานด้านทิศตะวันออก มีโรงมหรสพตั้งอยู่

โรงมหรสพหรือโรงโขน

อยู่หน้าพระที่นั่งสันตาคารสถาน ก่อเวทีเป็นรูปอัฒจันทร์กว้าง 8 เมตร ยาว 27 เมตร ก่อกำแพงทึบเป็นฉากกั้นกลาง มีประตู 2 ข้างฉาก ส่วนหลังขนาดเท่าเวทีเป็นที่แต่งตัวและที่พักของพวกละครหรือโขน หน้าเวทีเป็นลานดินกว้าง เพื่อให้ประชาชนได้นั่งชมด้วย

ศาลาด่านหน้า

ตั้งอยู่ขวามือของทางขึ้นใกล้โรงโขน เป็นสถานที่
ทำการของกรมพระตำรวจหลวง และโขนทวารมหาดเล็ก
และข้าราชการบริพารในพระราชสำนัก เป็นที่พักในขณะออก
ตรวจตรา

บันทึกเพิ่มเติม.....

ศาลาเย็นใจ

อยู่แยกไปทางซ้ายมือของทางขึ้นตรงข้ามกับ
ศาลาด่านหน้า สำหรับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เมื่อขึ้นสู่
พระนครคีรี จะใช้เส้นทางเลี้ยวซ้ายขึ้นไปพักผ่อนที่
ศาลาเย็นใจก่อนและหลังเข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์

บันทึกเพิ่มเติม.....

พระทวารและป้อมปราการ

ภายในพระราชฐานมีพระทวารรวม 7 พระทวาร แบ่งออกเป็นพระทวารรอบพระราชวัง 4 พระทวาร และพระทวารในพระราชมณฑลอีก 3 พระทวาร พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานนามแต่ละพระทวารไว้คล้องจองกัน

พระทวารรอบพระราชวัง คือ ประตูชั้นกลาง ประกอบด้วย

- ประตูนารีประเวศ
- ประตูวิเศษราชกิจ
- ประตูราชฤทธิแรงปราบ
- ประตูอานุภาพเจริญ

พระทวารในพระราชมณฑล คือ ประตูฝ่ายใน ประกอบด้วย

- ประตูดำเนินทางสวรรค์
- ประตูจันทร์แจ่มจรัส
- ประตูสุริย์แจ่มจรัส

ส่วนป้อมปราการนั้น ตั้งอยู่บนไหล่เขาทั้ง 4 ทิศ ก่อสร้างไว้อย่างแข็งแรงในชัยภูมินั้นเหมาะสมต้องตามตำรับพิชัยสงครามในสมัยนั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำเอานามท้าวจตุ มหาราชาตั้งเป็นชื่อป้อมทั้งสิ้น และเติมสร้อยให้สัมผัสคล้องจองกันดังนี้

- ป้อมธรรมาป้อมปก (ทิศตะวันออก)
- ป้อมวิรุพหกบริรักษ์ (ทิศใต้)
- ป้อมวิรุปักษ์ป้อมกัน (ทิศตะวันตก)
- ป้อมเวสสุวรรณรักษา (ทิศเหนือ)

และยังมีเกยอยู่ที่เชิงบันไดด้านทิศตะวันตกหน้าพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ ซึ่งมีชื่อคล้องจองกับป้อมอีกด้วย คือ เกยวัชรภิบาล

บันทึกเพิ่มเติม.....

ราชวัลลภาคาร

ตั้งอยู่ซ้ายมือของทางขึ้นเหนือโรงรถ สำหรับเป็นที่พักมหาดเล็ก ข้าราชการบริพารและเป็นทำการของกรมพระตำรวจหลวง และราชวัลลก

บันทึกเพิ่มเติม.....

ศาลาลูกขุน

ตั้งอยู่ขวามือของทางขึ้นเหนือโรงม้า เป็นที่ทำการของคณะลูกขุน ณ ศาลาหลวง เพื่อพิจารณาคดีความต่างๆ

บันทึกเพิ่มเติม.....

โรงม้า และโรงรถ

โรงม้า

โรงรถ

โรงม้า และ โรงรถ ตั้งอยู่ขวามือ และซ้ายมือทางขึ้นลาดเขา เหนือวัดมหาสมณารามราชวิหาร โรงม้า มีลักษณะยกพื้นขึ้นเล็กน้อย สำหรับให้ม้าก้าวเดินขึ้น สำหรับพักผ่อน ส่วนโรงม้า มีลักษณะพื้นราบเรียบ เพื่อสะดวกในการลากรถขึ้นไปเก็บ

ยอดเขาทิศตะวันออก

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างวัดประจำพระราชวังบนพระนครคีรีขึ้น ทำนองเดียวกับวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ที่เป็นวัดประจำพระบรมมหาราชวังในกรุงเทพมหานคร พระราชทานนามวัดที่สร้างนั้นว่า “วัดพระแก้ว” เป็นที่ตั้งของสถานที่สำคัญดังนี้

พระอุโบสถ

เป็นพระอุโบสถขนาดเล็ก ผนังพระอุโบสถประดับด้วย หินอ่อน หลังคามุงกระเบื้องวิ ไบระกาช่อฟ้า บราลีประดับกระจก และที่สำคัญที่หน้าบันมีตราพระมหาพิชัยมงกุฎปูนปั้น นับเป็นงาน ปูนปั้นที่งดงามมีชื่อเสียงชิ้นหนึ่งของจังหวัดเพชรบุรี

ภายในพระอุโบสถ เดิมประดิษฐานพระพุทธรูปทำด้วย แก้วผลึกเป็นพระประธาน ต่อมาเมื่อสิ้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระ จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทางราชการ ได้อัญเชิญพระพุทธรูป ทำด้วย หินอ่อนมาประดิษฐานเป็นพระประธานแทน

บันทึกเพิ่มเติม.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

พระสุทธเสลเจดีย์

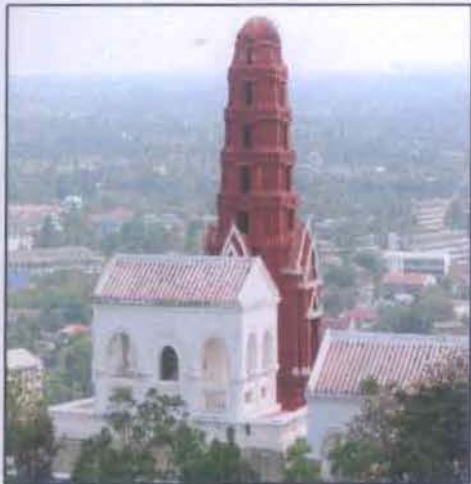
ตั้งอยู่ด้านหลังพระอุโบสถวัดพระแก้ว เป็นเจดีย์ ทรงกลม ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมกว้าง ด้านละ 3 เมตร องค์เจดีย์สูง 9 เมตร เป็นเจดีย์เนื้อหินสีเทาอมเขียว ในการทำเจดีย์องค์นี้ ได้สลักหินประกอบเป็นองค์เจดีย์ สำเร็จขึ้นที่เกาะสีชัง แล้วจึงถอดเป็นชิ้นนำมา ประกอบเป็นองค์เจดีย์ที่เห็นอยู่ปัจจุบัน

หอรระฆัง

เป็นหอรระฆังรูปสี่เหลี่ยมย่อมุมขนาดเล็ก ตั้งอยู่
ด้านหน้าพระอุโบสถวัดพระแก้ว

พระอุโบสถ พระสุทธเสถเจดีย์ และหอรระฆัง
ตั้งอยู่บนเนินสูงลดหลั่นกันไป โดยมีพระสุทธเสถเจดีย์
อยู่บนเนินสูงสุดและตั้งอยู่หลังสุด แล้วก็ลดระดับลงมา
เป็นพระอุโบสถ และหอรระฆังด้านหน้าสุดจะอยู่ต่ำลงมา

บันทึกเพิ่มเติม.....

พระปรารงค์แดง และ ศาลาโปร่ง

อยู่ด้านหน้าตรงข้ามกับหอรระฆัง และพระอุโบสถ
ศาลานั้นสร้างเป็นศาลาโปร่ง ขนาดเล็ก 3 หลัง

พระปรารงค์สร้างเป็นปรารงค์จัตุรมุขทาสีแดงทั้งองค์
และข้างในองค์ปรารงค์โปร่งทั้งองค์จนถึงยอดปรารงค์ ผิดกับ
ปรารงค์ทั่วไปที่จะสร้างโปร่งเฉพาะส่วนล่างและส่วนบนที่
ภายในปรารงค์มีแท่นสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูป

บันทึกเพิ่มเติม.....

บทนิพนธ์ การฝึกฝนทักษะ

ขั้นที่ 3

การฝึกฝนทักษะ

หลักการพูด สำหรับยุวมัคคุเทศก์

การพูดเป็นการติดต่อสื่อสารเพื่อความเข้าใจกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความต้องการของผู้พูดให้แก่ผู้ฟัง และเกิดการตอบสนองตามจุดประสงค์ของผู้พูด โดยอาศัยถ้อยคำ น้ำเสียง สำเนียง รวมทั้งกิริยาท่าทาง

การพูดเป็นปัจจัยสำคัญในงานของยุวมัคคุเทศก์ เป็นเครื่องมือชนิดเดียวที่ยุวมัคคุเทศก์ใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ดังนั้น ยุวมัคคุเทศก์ควรศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

องค์ประกอบของการพูด

การพูดจะสมบูรณ์ได้ตามวัตถุประสงค์ของยุวมัคคุเทศก์ ต้องมีองค์ประกอบดังนี้

1. ผู้พูด คือ ยุวมัคคุเทศก์ ที่เป็นผู้สื่อสารกับนักท่องเที่ยว จะพูดได้ดีมากหรือน้อยเพียงใด ข่อมต้องใช้ศิลปะในการพูด และบุคลิกภาพที่ดี สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ นั่นคือ การเรียนรู้และการฝึกฝน
2. เนื้อเรื่อง คือ เรื่องราวที่ ยุวมัคคุเทศก์เตรียมไว้เพื่อพูดกับนักท่องเที่ยว
3. ผู้ฟัง คือ นักท่องเที่ยวที่รับฟังรายละเอียดที่ ยุวมัคคุเทศก์พูดให้ฟัง
4. เครื่องมือสื่อความหมาย คือ การใช้เครื่องมือช่วยในการพูดให้น่าสนใจขึ้น จดจำได้ง่ายขึ้น ได้แก่ ลักษณะท่าทาง เช่น การใช้สีหน้า การแสดงสีหน้า การใช้มือ ทำอินการวางตัว เป็นต้น
5. สถานการณ์ในการพูด คือ ยุวมัคคุเทศก์ต้องพิจารณาโอกาสในการพูด เวลา และสภาวะแวดล้อม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความสนใจ รสนิยม อารมณ์ และความสะดวกในการพูดและการฟัง

ทักษะการพูด

ทักษะ คือ ความคล่องแคล่วชำนาญในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทักษะการพูดเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของสมรรถภาพในการพูด มีความสำคัญควบคู่กับเนื้อหาความรู้ของยุวมัคคุเทศก์ที่เตรียมพูดไว้ ยุวมัคคุเทศก์ที่มีความรู้แต่ขาดทักษะการพูด ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักท่องเที่ยวข่อมเกิดปัญหาขึ้นได้ ในขณะที่เดียวกันยุวมัคคุเทศก์ที่มีทักษะการพูดแต่ไม่มีความรู้ ก็ไม่สามารถใช้ทักษะการพูดให้เกิดประโยชน์แท้จริงแก่นักท่องเที่ยวได้เช่นกัน

ยุวมัคคุเทศก์ต้องฝึกฝนตนเองดังต่อไปนี้

1. การเลือกใช้ถ้อยคำ เพื่อใช้แทนความคิดที่ยุวมัคคุเทศก์ต้องการแสดงออกให้นักท่องเที่ยวรับรู้ได้อย่างชัดเจน
2. การเรียงลำดับถ้อยคำให้ถูกต้องตามระเบียบของภาษา เพื่อให้สื่อสารได้เป็นที่เข้าใจชัด ไม่เกิดความกำกวม หรือไม่เป็นที่ถนงแก่นักท่องเที่ยว
3. การออกเสียงถ้อยคำ ให้ถูกต้องตามความนิยม และตามมาตรฐานของภาษา
4. การใช้โอกาปกิริยาท่าทางประกอบการพูดอย่างเหมาะสม
5. การสังเกตอากัปกิริยาท่าทางของนักท่องเที่ยว เพื่อรู้ว่า

ขณะนั้นนักท่องเที่ยวมีความรู้สึกและต้องการอย่างไร เพื่อจะได้คัดแปลงเนื้อหา และวิธีพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์

6. ความเชื่อมั่นในตนเอง บางครั้ง หากยุวมัคคุเทศก์ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะรู้สึกประหม่า คั่นคั่น หัวใจเต้นแรง เป็นสิ่งที่บัณฑิตอนสามารถในการพูดมาก จึงควรที่จะตั้งใจให้ดี หายใจยาวๆ 2-3 ครั้ง จะรู้สึกดีขึ้น

การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง มีวิธีปฏิบัติดังนี้

1. เตรียมซ้อมเรื่องที่จะพูดมาให้แม่นยำที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ไม่ใช่ท่องจำทุกคำพูด เป็นการแม่นยำในเนื้อหาสาระ และมีความคล่องตัวพอที่จะพูดให้ได้เนื้อหาสาระ

2. ให้ความสนใจในเรื่องที่จะพูดให้มากพอ อย่าสนใจตนเอง
3. หาข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว เพื่อจะได้คัดแปลงเรื่องที่จะพูด

ให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว

4. ขณะพูด พยายามพูดกับนักท่องเที่ยวให้ทั่วถึง เป็นกันเองกับนักท่องเที่ยวทุกคน ความกลัวก็จะหมดไป

5. ทรงตัวให้ดีขณะพูด การทรงตัวให้สมดุลจะทำให้ยุวมัคคุเทศก์รู้สึกมั่นใจยิ่งขึ้น

6. ตั้งใจให้มั่นคงเสมอว่า จะต้องพูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งที่สุดเท่าที่จะทำได้

วิธีการพูด

การพัฒนา และการฝึกฝนเพื่อให้เกิดศิลปะการพูดสามารถทำได้ดังนี้

1. การพูดแบบท่องจำ

การท่องจำมาพูด จะเป็นระยะเริ่มแรกของยุวมัคคุเทศก์ โดยจะเขียนข้อความที่ต้องการพูดไว้ก่อน แล้วพยายามท่องให้จำขึ้นใจ มีข้อเสียคือ ทำให้การพูดไม่เป็นธรรมชาติ และหากพูดผิดพลาด จะเกิดการสะดุดเป็นห่วง ๆ

2. การพูดจากความเข้าใจตามที่เตรียมไว้

การพูดด้วยวิธีนี้ เป็นวิธีที่ช่วยให้การพูดสัมฤทธิ์ผลได้ดีที่สุด เพราะเป็นวิธีพูดที่ยุวมัคคุเทศก์สามารถสื่อสารให้เข้าถึงจิตใจของนักท่องเที่ยวได้เต็มที่ สามารถใช้น้ำเสียง โยหน้า สายตา และกิริยาอาการสื่อความหมายพร้อม ๆ กัน ไปด้วยกับการใช้คำพูดได้อย่างกลมกลืน นักท่องเที่ยวจะเห็นถึงลักษณะของความมีชีวิตชีวา ความมั่นใจ ความกระตือรือร้น ปรากฏชัดอยู่ในตัวของยุวมัคคุเทศก์ และจะเกิดความนิยมนับถือ และความประทับใจในตัวยุวมัคคุเทศก์

วิธีพูดจากความเข้าใจที่เตรียมไว้ ผู้พูดจะต้องใช้เวลาเตรียมตัว เตรียมลำดับความคิดเป็นอย่างดี รวมทั้งหาวิธีขึ้นต้น และลงท้ายให้เหมาะสม ยุวมัคคุเทศก์จึงควรใช้วิธีพูดวิธีนี้

3. การพูดแบบกระทันหัน

เป็นการพูดแบบไม่รู้ตัวมาก่อน ยุวมัคคุเทศก์ไม่ควรตื่นเต้นจนเกินไป ควรใช้เวลาคิดอย่างรวดเร็วว่า จะพูดไปในแนวทางใด

หลักการพูดที่ดี สำหรับยุวมัคคุเทศก์

1. จงเตรียมสาระ เนื้อหาต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยวให้พร้อม
2. จงเชื่อมั่นตนเองว่า จะนำเที่ยวได้โดยเรียบร้อย เพราะเตรียมข้อมูลทุกอย่างพร้อมแล้ว
3. จงปรากฏตัวอย่างสง่างามแผ่ว ชิน นิ่ง หรือเดินนำชม ต้องกระทำด้วยความกระตือรือร้น และรักงาน
4. จงพูด บรรยาย นำเสนอทุกเรื่อง โดยใช้เสียงและบุคลิกภาพของตนเองให้เป็นธรรมชาติ
5. จงใช้ท่าทางประกอบการพูดให้เหมาะสม ทั้งศีรษะ มือ ลำตัว ไม่มากหรือน้อยไป
6. ใช้ภาษาที่ง่าย สุภาพ เป็นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจได้ง่าย

7. สร้างอารมณ์ขันในการพูด อย่าพูดด้วยลักษณะหน้าตาขึงตึง หรือจริงจังเกินไป จะทำให้
 เสียบรรยากาศในการท่องเที่ยว

8. จงหมั่นฝึกหัดในการพูด ชุมชนคุณเทศก์ต้องฝึกฝน ค้นคว้าและปรับปรุงตนเอง
 โดยการศึกษาหาข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาการพูดของตนเองให้มี
 ประสิทธิภาพ

โดยสรุป การพูดที่ดีของชุมชนคุณเทศก์ คือ

- ☺ พูดดี พูดเป็น
- ☺ พูดถูกกาลเทศะ
- ☺ พูดมีเนื้อหาสาระ
- ☺ พูดเหมาะสมกับเพศวัย
- ☺ พูดเสียงชัดเจน ถูกต้องตามภาษา
- ☺ มีบุคลิกดี ให้เกียรติผู้ฟัง

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ยุวมัคคุเทศก์ที่ดี

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเดินทางของยุวมัคคุเทศก์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เรื่อง ความรู้เฉพาะด้านมัคคุเทศก์จากวิทยากร และการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริงในท้องถิ่น รวมทั้งการฝึกฝนทักษะการพูด เพื่อให้เกิดความชำนาญในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเพื่อให้บริการความรู้เกี่ยวกับ ประวัติ ความสำคัญของสถานที่ต่างๆ บนพระนครคีรี (เขาวัง) กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมสถานที่

ในการที่จะบอกตนเองว่า เป็นยุวมัคคุเทศก์ที่ดีแล้วหรือยัง ขอให้ทุกคนลองสำรวจและประเมินตนเองว่า ตนเองมีความรู้ ความสามารถและมีทักษะในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

1. ความรู้เกี่ยวกับงานและหน้าที่ของมัคคุเทศก์
2. ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้จริง สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ พระนครคีรี และความรอบรู้อื่นๆ ที่มีอยู่
3. มีทักษะและความชำนาญด้านการพูด การให้บริการความรู้แก่นักท่องเที่ยว
4. มีความพร้อม มีใจรัก และเสียสละเวลา สำหรับการปฏิบัติงานยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งเป็นการส่งเสริม และพัฒนาคนให้มีคุณภาพของสังคม
5. การมีส่วนร่วม และเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี

เมื่อทุกคนตอบกับตนเองได้ว่า ทุกคนมีความพร้อม และมีคุณสมบัติตรงตามข้อ 1-5 ทุกประการ นั้นแสดงว่า

“ คุณ คือ ยุวมัคคุเทศก์ที่ดี
และเป็นที่รักของบ้านเกิด ”

ภาคผนวก ง กำหนดการอบรม / ตารางการปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยว / ตารางการปฏิบัติ
กิจกรรมการพูด ของยุวมัคคุเทศก์

กำหนดการอบรม

**การทดลองยุทธศาสตร์การสร้างยุวมัคคุเทศก์ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด
วันจันทร์ที่ 17 เมษายน 2549**

ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนเทศบาล 3 หุมชนวัดจันทราวาส

เวลา 08.00 - 08.30 น.	ลงทะเบียนรับรายงานตัวผู้เข้ารับการอบรม
เวลา 09.00 - 09.30 น.	พิธีเปิดการอบรม
เวลา 09.30 - 10.30 น.	ชี้แจงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมยุวมัคคุเทศก์
เวลา 10.30 - 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
เวลา 10.45 - 12.00 น.	ประวัติและความสำคัญของพระนครศรีรี
เวลา 12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 - 14.30 น.	ความรู้เฉพาะด้านของยุวมัคคุเทศก์
เวลา 14.30 - 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
เวลา 14.45 - 16.00 น.	ความรู้เฉพาะด้านของยุวมัคคุเทศก์

หมายเหตุ ตารางอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ตารางการปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยวของยูวัมคฤเทศก์
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครคีรี (เขาวัง)

ครั้งที่	วัน / เดือน / ปี	เวลา	กิจกรรม
1.	18 เมษายน 2549	09.00 - 16.00 น.	เรียนรู้เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครคีรี
2.	19 เมษายน 2549	09.00 - 16.00 น.	เรียนรู้เกี่ยวกับพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์
3.	20 เมษายน 2549	09.00 - 16.00 น.	เรียนรู้เกี่ยวกับพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ และพระที่นั่งเวชยันต์วิเชียรปราสาท
4.	21 เมษายน 2549	09.00 - 16.00 น.	เรียนรู้เกี่ยวกับพระที่นั่งปราโมทย์-มไหสวรรย์
5.	24 เมษายน 2549	09.00 - 16.00 น.	เรียนรู้เกี่ยวกับพระที่นั่งราชธรรมสภา หอชัชวาลเวียงชัย
6.	25 เมษายน 2549	09.00 - 16.00 น.	เรียนรู้เกี่ยวกับพระธาตุจอมเพชร และ วัดพระแก้วน้อย เจดีย์แดง อื่น ๆ
7.	26 เมษายน 2549	09.00 - 16.00 น.	เรียนรู้เกี่ยวกับพระที่นั่งถนอมสถาน โรงโขน ศาลาเย็นใจ ศาลาด่านหน้า
8.	27 เมษายน 2549	09.00 - 16.00 น.	เรียนรู้เกี่ยวกับโรงรถ โรงม้า ศาลาลูกขุน อาคารราชวัลลภและป้อมปราการ
9.	28 เมษายน 2549	09.00 - 16.00 น.	ทบทวนความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ทุกจุด

หมายเหตุ ตารางอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

**ตารางการปฏิบัติกิจกรรมการพูด ของยุวมัคคุเทศก์
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครคีรี (เขาวัง)**

ครั้งที่	วัน / เดือน / ปี	เวลา	กิจกรรม
1.	2 พฤษภาคม 2549	09.00 - 14.00 น.	ฝึกทักษะการพูดเกี่ยวกับพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์
2.	3 พฤษภาคม 2549	09.00 - 14.00 น.	ฝึกทักษะการพูดเกี่ยวกับพระที่นั่งเวษยันต์วิเชียรปราสาท
3.	6 พฤษภาคม 2549	09.00 - 14.00 น.	ฝึกทักษะการพูดเกี่ยวกับพระที่นั่งปราโมทย์มไหสวรรย์ พระที่นั่งราชธรรมสภา หอชัชวาลเวียงชัย
4.	9 พฤษภาคม 2549	09.00 - 14.00 น.	ฝึกทักษะการพูดเกี่ยวกับพระธาตุจอมเพชร และวัดพระแก้วน้อย เจดีย์แดง อื่น ๆ
5.	12 พฤษภาคม 2549	09.00 - 14.00 น.	ฝึกทักษะการพูดเกี่ยวกับพระที่นั่งถนอมพิทยสถาน โรงโขน ศาลาเย็นใจ ศาลาด่านหน้า
6.	13 พฤษภาคม 2549	09.00 - 14.00 น.	ฝึกทักษะการพูดเกี่ยวกับโรงรถ โรงม้า ศาลาลูกขุน อาคารราชวัลลภและป้อมปราการ
7	20 พฤษภาคม 2549	09.00 - 14.00 น.	แสดงความรู้ความสามารถของยุวมัคคุเทศก์ตามสถานที่ต่าง ๆ บนพระนครคีรี

หมายเหตุ ตารางอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก จ **แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของยุวมัคคุเทศก์ (ก่อนเรียน) และแบบทดสอบ
ผลสัมฤทธิ์ของยุวมัคคุเทศก์ (หลังเรียน)**

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของยูวมัคคุเทศก์ (ก่อนเรียน)

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. สถานที่ท่องเที่ยวในข้อใด **ไม่ได้** อยู่ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี
 - ก. หาดเจ้าสำราญ ข. หาดปึกเตียน
 - ค. ถ้ำเขาหลวง ง. เขามันไคอิฐ
2. ข้อใด **ไม่ใช่** พระราชวังที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเพชรบุรี
 - ก. พระรามราชนิเวศน์ ข. พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน
 - ค. พระราชวังไกลกังวล ง. พระนครคีรี
3. เดิมชาวบ้านเรียกชื่อ เขาวิ้ง ว่าอย่างไร
 - ก. เขาหลวง ข. เขาสมน
 - ค. เขาสุวรรณค้ ง. เขามไหสุวรรณย์
4. พระนครคีรี สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลใด
 - ก. รัชกาลที่ 2 ข. รัชกาลที่ 3
 - ค. รัชกาลที่ 4 ง. รัชกาลที่ 5
5. พระนครคีรีสร้างขึ้น เมื่อปีพ.ศ.ใด
 - ก. พ.ศ. 2302 ข. พ.ศ. 2332
 - ค. พ.ศ. 2402 ง. พ.ศ. 2432
6. สถานที่ในข้อใด ตั้งอยู่บนยอดเขาด้านทิศตะวันตก
 - ก. วัดพระแก้วน้อย ข. เจดีย์แดง
 - ค. หอซัชवालเวียงชัย ง. พระธาตุจอมเพชร
7. ชื่อพระที่นั่งข้อใดถูกต้อง
 - ก. พระที่นั่งเพชรภูมิปราโมทย์ ข. พระที่นั่งธรรมราชสภา
 - ค. พระที่นั่งสันถาคารสถานพิมาน ง. พระที่นั่งเวษยันต์วิเชียรปราสาท
8. พระปรางค์แดง หรือเจดีย์แดง มีลักษณะเด่นอย่างไร
 - ก. องค์ปรางค์สีแดง และทึบ ข. องค์ปรางค์สีแดง และโปร่งทั้งองค์
 - ค. องค์ปรางค์สีแดง ส่วนล่างทึบ ง. องค์ปรางค์สีแดง ส่วนบนทึบ
9. หอซัชवालเวียงชัย มีลักษณะเด่นอย่างไร
 - ก. หลังคาเป็นกระโจมสีขาว ข. หลังคาเป็นกระโจมแก้ว
 - ค. หลังคาเป็นกระเบื้องสีแดง ง. หลังคาเป็นกระเบื้องสีน้ำเงิน

20. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เคยเสด็จมาที่ พระนครคีรีเพื่อประกอบภารกิจใด
- ก. เวียนเทียน ในวันมาฆบูชา ข. เวียนเทียน ในวันวิสาขบูชา
 ค. เวียนเทียน ในวันอาสาฬหบูชา ง. เวียนเทียน ในวันอัฐมีบูชา
21. ข้อใดคือ ความหมายของมัคคุเทศก์
- ก. ผู้อำนวยการความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว
 ข. ผู้ที่บรรยายความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวทราบ
 ค. ผู้ที่คอยควบคุมนักท่องเที่ยว
 ง. ถูกทั้ง ข้อ ก. และ ข้อ ข.
22. มัคคุเทศก์ควรเลือกวิธีพูดประเภทใด
- ก. พูดแบบกระตั้นกระหั้น ข. พูดจากต้นฉบับ
 ค. พูดจากความเข้าใจที่เตรียมไว้ ง. พูดแบบท่องจำ
23. ข้อใด **ไม่ใช่** บทบาทของมัคคุเทศก์
- ก. นักจิตวิทยา ข. หมอ
 ค. นักแสดง ง. ครู
24. ข้อใดที่มัคคุเทศก์ควรปฏิบัติ
- ก. ให้ความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยวทุกคน
 ข. ปรับตัวเข้ากับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี
 ค. มีความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่ถูกชักจูงง่าย
 ง. ถูกทุกข้อ
25. ข้อใด **ไม่ใช่** บุคลิกภาพที่สำคัญของมัคคุเทศก์
- ก. มีความเป็นตัวของตัวเอง และกล้าแสดงออก
 ข. กล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง กระตือรือร้น
 ค. พูดจาเสียงดัง รูปร่างดี หน้าตาสวย
 ง. มีไหวพริบ ปฏิภาณดี
26. มัคคุเทศก์ท้องถิ่นต่าง จากมัคคุเทศก์ทั่วไปอย่างไร
- ก. รู้จักนักท่องเที่ยวได้ดีกว่า
 ข. เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวได้ดีกว่า
 ค. รู้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และสภาพของสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้ดีกว่า
 ง. ตอบข้อซักถามให้แก่นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวได้ดีกว่า

27. หลักการพูดที่ดีสำหรับมัคคุเทศก์ คือข้อใด
 ก. ใช้คำพูดที่เหมาะสม ข. มีท่าทางประกอบการพูดอย่างเหมาะสม
 ค. ใช้ภาษาที่ง่าย สุภาพ ง. ถูกทุกข้อ
28. เมื่อสิ้นสุดการบรรยายสถานที่ท่องเที่ยวแล้ว ยูวมัคคุเทศก์ควรปฏิบัติตนตามข้อใด
 ก. ให้นักท่องเที่ยวแยกย้ายกันกลับบ้าน
 ข. ขอค่าบริการหรือค่าตอบแทน
 ค. แจกของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยวทุกคน
 ง. กล่าวคำขอบคุณ และเชิญชวนให้กลับมาเยี่ยมชมอีกครั้ง
29. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ข้อใดสำคัญที่สุด
 ก. สถานที่ท่องเที่ยว ข. มัคคุเทศก์
 ค. นักท่องเที่ยว ง. สิ่งอำนวยความสะดวก
30. ทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเภทประวัติศาสตร์ คือข้อใด
 ก. งานพระนครคีรี ข. ศูนย์วัฒนธรรม
 ค. หมู่บ้านไทยทรงดำ ง. พระราชวัง

เฉลย	1)	ข	2)	ค	3)	ข	4)	ค	5)	ค	6)	ค
	7)	ง	8)	ข	9)	ข	10)	ง	11)	ค	12)	ค
	13)	ง	14)	ค	15)	ค	16)	ข	17)	ค	18)	ค
	19)	ง	20)	ข	21)	ง	22)	ค	23)	ข	24)	ง
	25)	ค	26)	ค	27)	ง	28)	ง	29)	ค	30)	ง

9. รัชกาลที่ 4 โปรดให้สร้างพระที่นั่งราชธรรมสภาเพื่อการใด
 ก. ประชุมสาธยายธรรม ข. ประชุมอาคันตุกะต่างเมือง
 ค. ประชุมเจ้าพนักงาน ง. ประชุมนางกำนัล
10. พระนครคีรี สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลใด
 ก. รัชกาลที่ 2 ข. รัชกาลที่ 3
 ค. รัชกาลที่ 4 ง. รัชกาลที่ 5
11. สถานที่ท่องเที่ยวในข้อใด ไม่ได้ อยู่ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี
 ก. หาดเจ้าสำราญ ข. หาดปึกเตียน
 ค. ถ้ำเขาหลวง ง. เขابันไคอิฐ
12. ชื่อพระที่นั่งข้อใดถูกต้อง
 ก. พระที่นั่งเพชรภูมิปราโมทย์ ข. พระที่นั่งธรรมราชสภา
 ค. พระที่นั่งสันถาคารสถานพิมาน ง. พระที่นั่งเวษยันต์วิเชียรปราสาท
13. หอชัชวาลเวียงชัย มีลักษณะเด่นอย่างไร
 ก. หลังคาเป็นกระโจมสี่ขา ข. หลังคาเป็นกระโจมแก้ว
 ค. หลังคาเป็นกระเบื้องสีแดง ง. หลังคาเป็นกระเบื้องสีน้ำเงิน
14. รัชกาลที่ 5 เคยใช้พระราชวังพระนครคีรีรับพระราชอาคันตุกะจากประเทศใด
 ก. เยอรมนี ข. อังกฤษ
 ค. สเปน ง. ฝรั่งเศส
15. ศาลาเย็นใจ ตั้งอยู่บนยอดเขาข้อใด
 ก. ยอดเขาด้านตะวันออก ข. ยอดเขาตรงกลาง
 ค. ยอดเขาด้านทิศเหนือ ง. ยอดเขาตะวันตก
16. ผนังพระอุโบสถ ของวัดพระแก้ว ทำจากวัสดุใด
 ก. หินอ่อน ข. ศิลาแลง
 ค. ปูนขาว ง. กระเบื้องเคลือบ
17. พระธาตุจอมเพชรมีช่องทางเข้าและออกขึ้นชมทัศนียภาพ รวมทั้งหมวกที่ช่องทาง
 ก. 4 ช่องทาง ข. 6 ช่องทาง
 ค. 8 ช่องทาง ง. 10 ช่องทาง
18. หอชัชวาลเวียงชัย รัชกาลที่ 4 ทรงใช้เป็นสถานที่ทำอะไร
 ก. นั่งชมทัศนียภาพ ข. เปิดไฟให้สว่างไสว
 ค. ส่องกล้องดูดาว ง. เดินเล่น

19. ลักษณะพิเศษของพระสุทธรเสดเจดีย์คือข้อใด
 ก. เจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ ข. เจดีย์สีขาว
 ค. เจดีย์แยกส่วนประกอบได้ ง. เจดีย์เนื้อหินสีเทาอมขาว
20. ศาลาโปร่งขนาดเล็ก 3 หลัง ตั้งอยู่บริเวณใด
 ก. หอขั้วवालเวียงชัย ข. ศาลาเย็นใจ
 ค. ศาลาค่าน้ำ ง. เจดีย์แดง
21. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เคยเสด็จมาที่ พระนครคีรีเพื่อประกอบภารกิจใด
 ก. เวียนเทียน ในวันมาฆบูชา ข. เวียนเทียน ในวันวิสาขบูชา
 ค. เวียนเทียน ในวันอาสาฬหบูชา ง. เวียนเทียน ในวันอัฐมีบูชา
22. ข้อใดที่มีคฤเทศก์ควรปฏิบัติ
 ก. ให้ความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยวทุกคน
 ข. ปรับตัวเข้ากับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี
 ค. มีความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่ถูกชักจูงง่าย
 ง. ถูกทุกข้อ
23. ลักษณะเด่นของพระที่นั่งเวษันต์วิเชียรปราสาท คือข้อใด
 ก. เป็นแก่งหินชั้นเดียว ข. หลังคากระเบื้องกาบกล้วย
 ค. หัวเสาศิลปะกรีกแบบไอโอนิค ง. ปราสาททรงจัตุรมุข
24. ข้อใด มีชื่อ บทบาทของมัคคุเทศก์
 ก. นักจิตวิทยา ข. หมอ
 ค. นักแสดง ง. ครู
25. ข้อใด ไม่ใช่ พระราชวังที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเพชรบุรี
 ก. พระรามราชนิเวศน์ ข. พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน
 ค. พระราชวังไกลกังวล ง. พระนครคีรี
26. หลักการพูดที่ดีสำหรับมัคคุเทศก์ คือข้อใด
 ก. ใช้คำพูดที่เหมาะสม ข. มีท่าทางประกอบการพูดอย่างเหมาะสม
 ค. ใช้ภาษาที่ง่าย สุกภาพ ง. ถูกทุกข้อ
27. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ข้อใดสำคัญที่สุด
 ก. สถานที่ท่องเที่ยว ข. มัคคุเทศก์
 ค. นักท่องเที่ยว ง. สิ่งอำนวยความสะดวก

28. ทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเภทประวัติศาสตร์ คือข้อใด
 ก. งานพระนครคีรี ข. ศูนย์วัฒนธรรม
 ค. หมู่บ้านไทยทรงดำ ง. พระราชวัง
29. ข้อใด ไม่ใช่ บุคลิกภาพที่สำคัญของมัคคุเทศก์
 ก. มีความเป็นตัวของตัวเอง และกล้าแสดงออก
 ข. คล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง กระตือรือร้น
 ค. พูดจาเสียงดัง รูปร่างดี หน้าตาสวย
 ง. มีไหวพริบ ปฏิภาณดี
30. เมื่อสิ้นสุดการบรรยายสถานที่ท่องเที่ยวแล้ว ยูวมัคคุเทศก์ควรปฏิบัติตนตามข้อใด
 ก. ให้นักท่องเที่ยวแยกย้ายกันกลับบ้าน
 ข. ขอค่าบริการหรือค่าตอบแทน
 ค. แจกของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยวทุกคน
 ง. กล่าวคำขอบคุณ และเชิญชวนให้กลับมาเยี่ยมชมอีกครั้ง

เฉลย	1)	ง	2)	ค	3)	ค	4)	ค	5)	ข	6)	ข
	7)	ค	8)	ข	9)	ก	10)	ค	11)	ข	12)	ง
	13)	ข	14)	ก	15)	ง	16)	ก	17)	ค	18)	ค
	19)	ค	20)	ง	21)	ข	22)	ง	23)	ง	24)	ข
	25)	ค	26)	ง	27)	ค	28)	ง	29)	ค	30)	ง

ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์

แบบสอบถามความพึงพอใจ

ของ ยูวักคฤเทศก์ ต่อพุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด เพื่อสร้างยูวักคฤเทศก์

คำชี้แจง ให้ยูวักคฤเทศก์ ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านเอกสารการอบรม					
1.1 รูปเล่มของกลุ่มมัชฌิมศาสตร์เล่มนี้					
1.1.1 กะทัดรัด					
1.1.2 ความสะดวกในการใช้					
1.1.3 ความสวยงาม					
1.2 เนื้อหาความรู้ในกลุ่มฯ นี้ มีความเหมาะสม					
1.2.1 ด้านการเป็นยูวักคฤเทศก์					
1.2.2 ด้านการท่องเที่ยวทั่วไป					
1.2.3 ด้านสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ บนพระนครคีรี					
1.2.4 ด้านทักษะการพูดที่ดี					
2. ด้านกระบวนการเรียนรู้					
2.1 ขั้นตอนการอบรมให้ความรู้เบื้องต้น					
2.1.1 วิทยากรที่ให้ความรู้					
2.1.2 ความรู้ที่ได้รับ					
2.2 ขั้นตอนการเรียนรู้จริงจากสถานที่ท่องเที่ยวบนพระนครคีรี					
2.2.1 วิทยากรที่ให้ความรู้					
2.2.2 ความรู้ที่ได้รับ					
2.3 กระบวนการฝึกทักษะการพูด					
2.4 รูปแบบ และกระบวนการฝึกทักษะของพุทธศาสตร์ฯ นี้					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3. ด้านประโยชน์ของการเรียนรู้					
3.1 การเรียนรู้จริงจากแหล่งเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และได้รับประสบการณ์ตรง					
3.2 นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจใน แหล่งศิลปะท้องถิ่นอย่างแท้จริง					
3.3 นักเรียนเห็นคุณค่า และเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในแหล่งศิลปะของท้องถิ่น ตนเอง					
3.4 กระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา สามารถ ทำให้นักเรียนทำหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ได้					
3.5 การทำหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเอง					
3.6 การทำหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อท้องถิ่น และจังหวัด					

ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ช แบบบันทึกพฤติกรรมของบูมแคคทูเทศก์

แบบบันทึกพฤติกรรมของยุวมัคคุเทศก์

วัน / เดือน / ปี ที่บันทึก

สถานที่บันทึกข้อมูล พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครคีรี

ชื่อผู้บันทึก

ลักษณะพฤติกรรมและการเรียนรู้ของยุวมัคคุเทศก์ ที่เข้าร่วมยุทธศาสตร์กิจกรรมการท่องเที่ยว และ การพูด

1. ความสนใจ / ความตั้งใจในการเรียนรู้ (10 คะแนน)

.....
.....
.....

2. ความกล้าแสดงออกในการซักถามและการพูด (10 คะแนน)

.....
.....
.....

3. การทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม (10 คะแนน)

.....
.....
.....

4. ความมีน้ำใจต่อเพื่อน (10 คะแนน)

.....
.....
.....

5. การตรงต่อเวลา (10 คะแนน)

.....
.....
.....

ภาคผนวก ซ แบบตีพิมพ์ภาพถ่ายหมักอุเทศก์

แบบสัมภาษณ์ยุวมัคคุเทศก์

ชื่อ- นามสกุล

1. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่า กิจกรรมนี้เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

3. หลังการเข้าร่วมโครงการฯ กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์ พบว่าตนเองมีทักษะพูดเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

4. ก่อน และหลัง การเข้าร่วมโครงการฯ กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์ นักเรียนคิดว่า มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร ก่อน เข้าโครงการ

.....

.....

.....

หลังเข้าโครงการ

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อ พิพิธภัณฑฯ พระนครคีรี (เขาวัง) ก่อนและหลังเข้าไปสัมผัสกับสถานที่จริง

ก่อนเข้าไปสัมผัสสถานที่

.....
.....
.....

หลังเข้าไปสัมผัสสถานที่

.....
.....
.....

6. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์

.....
.....
.....

7. ในอนาคตนักเรียนคิดจะทำงานเป็นยุวมัคคุเทศก์ หรือไม่

.....
.....
.....

8. สิ่งที่ชอบ หรือประทับใจในโครงการนี้

.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จาก
ยุวมัคคุเทศก์

แบบสอบถามความพึงพอใจ

ของนักท่องเที่ยวที่ได้รับบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ○ ที่ตรงกับความเป็นจริง

☺ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ☺

1. เพศ ○ ชาย ○ หญิง
2. อายุ ○ ต่ำกว่า 25 ปี ○ 26 - 40 ปี ○ 41 - 55 ปี ○ 55 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา ○ ต่ำกว่าปริญญาตรี ○ ปริญญาตรี ○ สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ ○ ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ○ นักธุรกิจ / ประกอบอาชีพส่วนตัว
○ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

☺ ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการบริการความรู้จากยุวมัคคุเทศก์ ☺

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ / ความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านเห็นว่า ควรมีการบรรยายความรู้เกี่ยวกับ พิพิธภัณฑฯ พระนครคีรี ให้นักท่องเที่ยวทราบเพียงใด					
2. ท่านพอใจกับการต้อนรับของยุวมัคคุเทศก์					
3. ท่านพอใจกับบุคลิกภาพ / ท่าทางของยุวมัคคุเทศก์					
4. ท่านพอใจกับวิธีการบรรยาย (พูด) ของยุวมัคคุเทศก์					
5. ท่านพอใจกับเนื้อหาความรู้ที่ได้รับจากยุวมัคคุเทศก์ ดังนี้					
5.1 ประวัติศาสตร์ และ ความเป็นมาของพระนครคีรี					
5.2 ความสำคัญของสถานที่ต่าง ๆ บนพระนครคีรี					
5.3 องค์ประกอบต่าง ๆ แต่ละห้องของพิพิธภัณฑฯ					
5.4 การตอบข้อซักถามของนักท่องเที่ยว					
6. ท่านพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมของ ยุวมัคคุเทศก์					
7. โดยส่วนตัว ท่านประทับใจการให้บริการความรู้ของ ยุวมัคคุเทศก์เพียงใด					
8. ท่านเห็นว่า ยุวมัคคุเทศก์มีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเพียงใด					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่าน... ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ฅ ภาพกิจกรรมของขุมักคฤเทศก์

ภาพกิจกรรม

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

การอบรมเตรียมนักเรียน

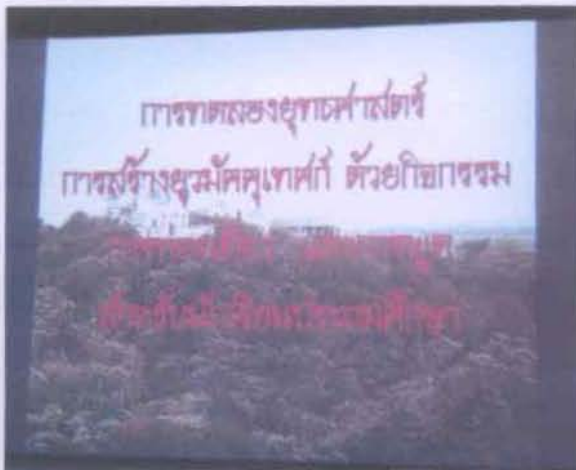
ภาพกิจกรรม

กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพูด

ภาพกิจกรรม

กิจกรรมการปฏิบัติหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์

ภาพกิจกรรม

กิจกรรมความสำเร็จ และความสุขของยุวมัคคุเทศก์

ภาคผนวก ก ตัวอย่างความประทับใจของบูมัมคฤเทศก์

ชื่อ-นามสกุล เจ๊กชาย เกียรติจันทร์ เพชรจิ๋วผลม

1. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์
ดี เมื่อได้ทราบข่าว เป็นกิจกรรมที่สร้างชื่อเสียง ทำให้เยาวชน
ได้พัฒนาตัว รู้จักเมืองเพชร มากขึ้น และทำให้คนเมืองเพชรมี เศรษฐกิจ
ดีขึ้น

2. นักเรียนคิดว่า กิจกรรมนี้เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร
ทำให้มีความกล้าแสดงออก กล้าแสดงออกมากขึ้น
รู้จักที่จะยืนเวทีเมืองเพชร มากขึ้น ออกกำลังกาย

3. หลังการเข้าร่วมโครงการฯ กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์ พบว่า
ตนเองมีทักษะพูดเป็นอย่างไร
กล้าพูด กล้าพูด พูดอย่างมีสาระ

4. ก่อน และหลัง การเข้าร่วมโครงการฯ กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์ นักเรียน
คิดว่า มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร
ก่อนเข้าโครงการ ไม่ค่อยกล้าแสดงออก พูดไม่ค่อยมีสาระ
ไม่เรื่อๆ เขาวัง ว่า มีพระที่นั่งต่างๆ

หลังเข้าโครงการ กล้าแสดงออก พูดมีสาระ ูเรื่อๆ เขาวัง
มากขึ้น

5. ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อ พิพิธภัณฑฯ พระนครคีรี (เขาวัง) ก่อน และหลังเข้าไปสัมผัสกับสถานที่จริง

ก่อนเข้าไปสัมผัสสถานที่... ไม่รู้ว่ามีพระที่นั่งต่างๆ บนเขา... ไม่รู้ว่าสถานที่จะ
มาเห็นวัดกับเขาในเขาวังก็ไม่ใช้ทราบประวัติ

หลังเข้าไปสัมผัสสถานที่... รู้ว่ามีพระที่นั่งต่างๆ บนเขาจริงหรือมีที่นั่ง
รู้ว่าสถานที่ไปเห็นวัดมาก... รู้ที่ต่างๆ บนเขามากขึ้น

6. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์

ดีมากมีความสุข เป็นสิ่งที่ดี ที่ทำให้ได้มองเพชรชมเสาชิงช้าที่
เคยมี มีการใช้เวลาว่างได้เกิดประโยชน์

7. ในอนาคตนักเรียนคิดจะทำงานเป็นยุวมัคคุเทศก์หรือไม่

ถ้าถามลาชั้น คงไม่แน่ เพราะมีอาชีพที่ไม่แน่นอนแล้ว แต่หาก
ถ้ามีโอกาสก็จะทำ

8. สิ่งที่ชอบ หรือประทับใจในโครงการนี้

หากเรื่อง เรื่องนี้เหมือน โครงการนี้เป็นโครงการที่ดีอยากในทำ
กับได้รู้หน้าต่อๆ ไปอีก เพราะจะทำให้ในข.ร. รู้จักอีกแห่งถิ่นเกิด
สิ่งที่ชอบ ชอบการ ชอบอาหาร เป็นความทรงจำที่ไม่ลืม

ขอขอบคุณ
ไปรษณีย์ / ๐๐
๒๘/๕/๕๐
(เพ็ญ)

ชื่อ- นามสกุล ..ดิ.ณ. อดิษฐ์ .. ประช.บ. สันติสาร ๒๕

1. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์
รู้สึกดี ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ ได้ฝึกพูด ได้ฝึกเขียน

2. นักเรียนคิดว่า กิจกรรมนี้เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร
ได้ฝึกพูด ได้ฝึกเขียน ได้ฝึกคิด ได้ฝึกแก้ปัญหา ได้ฝึกทำงานร่วมกับผู้อื่น

3. หลังการเข้าร่วมโครงการฯ กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์ พบว่า
ตนเองมีทักษะพูดเป็นอย่างไร
พูดได้ดีขึ้น ชัดเจน มีน้ำเสียงที่ไพเราะมากขึ้น

4. ก่อน และหลัง การเข้าร่วม โครงการฯ กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์ นักเรียน
คิดว่า มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร
ก่อน เข้าโครงการ... ขาดความมั่นใจ กลัวที่จะพูด กลัวที่จะตอบคำถาม

หลังเข้าโครงการ... กล้าที่จะพูด กล้าที่จะตอบคำถาม กล้าที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น

5. ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อ พิพิธภัณฑฯ พระนครคีรี (เขาวัง) ก่อน และหลังเข้าไปสัมผัสกับสถานที่จริง

ก่อนเข้าไปสัมผัสสถานที่ รู้สึกตื่นเต้น ใจหาย ใจกลืนใจ และใจอึดอัด -
ใจหาย

หลังเข้าไปสัมผัสสถานที่ รู้สึกผูกพันกับสถานที่ อยากเข้าไปตลอดเวลา

6. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ต่อการเป็นขุมมรดกเทศก์

รู้สึกดี รู้สึกภูมิใจที่ได้ทำสิ่งที่ดี ได้ทำประโยชน์ให้กับสังคม รู้สึกดีที่ได้ทำประโยชน์ให้กับสังคม รู้สึกดีที่ได้ทำประโยชน์ให้กับสังคม รู้สึกดีที่ได้ทำประโยชน์ให้กับสังคม รู้สึกดีที่ได้ทำประโยชน์ให้กับสังคม

7. ในอนาคตนักเรียนคิดจะทำงานเป็นขุมมรดกเทศก์ หรือไม่

อยากเป็น 50% ไม่อยากเป็น 50% ไม่อยากเป็น 50% ไม่อยากเป็น 50%

8. สิ่งที่ชอบ หรือประทับใจในโครงการนี้

สิ่งที่ชอบ คือ 1. ได้ทำประโยชน์ 2. ได้ความรู้ 3. ได้ประสบการณ์ 4. ได้ความรู้ 5. ได้ความรู้

ประทับใจ คือ ตอนที่ได้ไปชมพระนครคีรี ได้เห็นสิ่งที่ยังไม่เคยเห็น และประทับใจที่ได้ไปชมพระนครคีรี ได้เห็นสิ่งที่ยังไม่เคยเห็น

แบบสัมภาษณ์ยุวมัคคุเทศก์

ชื่อ-นามสกุล น.น. นุชกวี จ.ส.ป.ส.น.

1. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์

เป็นกิจกรรมที่ดีมาก ได้ฝึกการนำเสนอ การพูด ความจำ และฝึกไหวพริบในการตอบคำถาม
โดยผู้สัมภาษณ์ใหม่ การตั้งคำถาม และเมื่อพิจารณาวิวัฒนาการสู่อาชีพการงาน

2. นักเรียนคิดว่า กิจกรรมนี้เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร

ได้เรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์จริง เวลาที่ใครจะถามอะไรก็ตอบได้ทันที และกล้าที่จะพูด
ต่อหน้าคนอื่น และกล้าที่จะพูดต่อหน้าคนอื่น

3. หลังการเข้าร่วมโครงการฯ กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์ พบว่า

ตนเองมีทักษะพูดเป็นอย่างไร

พูดคล่องกว่าเดิม พูดชัดขึ้น

4. ก่อน และหลัง การเข้าร่วมโครงการฯ กิจกรรมการท่องเที่ยว และการพูด เพื่อการสร้างยุวมัคคุเทศก์ นักเรียน

คิดว่า มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ก่อน เข้าโครงการ ยังไม่กล้าพูดกับใคร ยังอายในการพูดกับใคร ได้ พูดชัดขึ้น
กล้าที่จะพูดกับใครก็ได้

หลังเข้าโครงการ กล้าที่จะพูดกับทุกคน ไม่อายที่จะพูดต่อหน้าคนอื่น สามารถอธิบาย
ต่อหน้าคนอื่นได้เป็นอย่างดี

5. ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อ พิพิธภัณฑฯ พระนครคีรี (เขาวัง) ก่อน และหลังเข้าไปสัมผัสกับสถานที่จริง

ก่อนเข้าไปสัมผัสสถานที่... เป็นสถานที่ที่เคยไปเที่ยวบ่อยแต่ไม่เคยรู้ถึงคุณค่าและรู้ประวัติความเป็นมาของสถานที่แห่งนี้ และสถานที่แห่งนี้มีอะไรน่าสนใจ

หลังเข้าไปสัมผัสสถานที่... ได้เข้าใจและรู้สึกถึงคุณค่าของสถานที่ ทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับมาบอกเล่าให้คนอื่นฟังได้

6. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ต่อการเป็นขุมักกุเทศก์

รู้สึกดีที่ได้เป็นมัคกุเทศก์ และได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของสถานที่แห่งนี้ และได้มีโอกาสได้ไปศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่แห่งนี้ และได้มีโอกาสได้ไปศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่แห่งนี้

7. ในอนาคตนักเรียนคิดจะทำงานเป็นขุมักกุเทศก์ หรือไม่

อยากเป็นมัคกุเทศก์ เพราะได้มีโอกาสได้ไปศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่แห่งนี้ และได้มีโอกาสได้ไปศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่แห่งนี้

8. สิ่งที่ชอบ หรือประทับใจใน โครงการนี้

ที่ได้ออกไปทำงานภาคสนาม และได้มีโอกาสได้ไปศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่แห่งนี้ และได้มีโอกาสได้ไปศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่แห่งนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางพิศมัย ทองสมนึก
วัน เดือน ปีเกิด	20 เมษายน 2504
วุฒิการศึกษา	การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) วิชาเอก ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา จังหวัดสงขลา (ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยทักษิณ)
ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน	นักวิชาการวัฒนธรรม 7 ว กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี